

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Finanční a ekonomické Informace

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

4/2026

Duben

**Finanční a ekonomické
INFORMACE
Dokumentační bulletin MF
Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů**

Vydavatel:

Ministerstvo financí,
odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora
a knihovna

IČ 00006947

Technická redakce:

Mgr. J. Machonský

Redakční rada:

Mgr. Jiří Benda, MgA. Alžběta Bublanová,
Ing. Martina Fričová, Bc. Ivana Janoušková,
Bc. Libor Kadavý, Mgr. Jiří Machonský,
PhDr. Lenka Tvrďá, Mgr. Eva Vaňová

Evid. číslo periodického tisku:

MK ČR E 18634

Identifikační číslo ISSN: 1804-7262

Redakce:

Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Distribuce:

Ministerstvo financí,
odbor Provoz ICT,
odd. Informační podpora a knihovna,
Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Číslo odevzdáno do tisku 20. 4. 2026

Vychází 1x měsíčně, zdarma

Elektronický archiv:

[https://knihovna.urad.mfcz.cz/
bulletin.php](https://knihovna.urad.mfcz.cz/bulletin.php) (intranet)

[https://www.mfcz.cz/cs/ministerstvo/
sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/
dokumentacni-bulletin/](https://www.mfcz.cz/cs/ministerstvo/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin/) (internet)

Do čísla přispěli:

Ing. Martina Fričová,
Bc. Ivana Janoušková, Bc. Libor Kadavý,
PhDr. Lenka Tvrďá, Mgr. Eva Vaňová

Vážení čtenáři,

v dubnovém čísle našeho odborného časopisu přinášíme přehledový článek věnovaný návrhu Industrial Accelerator Act (IAA) – dosud nejambicióznějšímu pokusu Evropské komise propojit průmyslovou, klimatickou a obchodní politiku do jednoho uceleného rámce.

Text přibližuje vznik IAA na pozadí geopolitických otřesů, narušení globálních hodnotových řetězců a rostoucí technologické konkurence mezi velmocemi. Evropská unie tímto návrhem reaguje na dlouhodobý pokles investic, ztrátu průmyslové váhy i strategickou závislost na dovozu klíčových technologií a surovin.

Článek zároveň ukazuje, že stejná opatření, která mají posílit strategickou autonomii a konkurenceschopnost EU, otevírají i řadu kontroverzních otázek. Jak sladit průmyslovou politiku s pravidly jednotného trhu? Nakolik může důraz na „Made in EU“ vést k vyšším nákladům, regulatorní zátěži či riziku fragmentace mezi členskými státy? A kde leží hranice mezi legitimní ochranou strategických odvětví a neefektivním státním intervencionismem?

Za důležité považujeme také transparentně upozornit na to, že přehledový článek je poprvé v historii našeho bulletinu zpracován za asistence umělé inteligence. Redakce Informací postupovala – a bude i nadále postupovat – v souladu s aktuální mezinárodní redakční praxí, jak se ustálila u velkých vydavatelů odborných periodik. Umělá inteligence byla v tomto případě využita k návrhu struktury textu, k ověřování duplicit a k jazykovému sjednocení. Veškeré výstupy však byly manuálně ověřeny, doplněny a editovány. Autorka nese plnou odpovědnost za konečný obsah článku.

Do budoucna budou všechny texty, k jejichž tvorbě byla použita AI, v tomto bulletinu jasně a transparentně označovány. Považujeme to za nezbytný standard odborné integrity i důvěry vůči našim čtenářům.

Mgr. Jiří Benda

vedoucí redakční rady

Texty publikované v tomto bulletinu nevyjadřují názor redakce ani nejsou oficiálním stanoviskem Ministerstva financí. Uvedené informace odrážejí aktuální trendy a komentáře v odborné literatuře.

AKTUALITY

CAN Europe zveřejnila zprávu "Taxing fossil fuel profits, not consumers", která dokládá, že zdanění zisků společností působících v odvětví těžby a zpracování fosilních paliv je spravedlivější a méně zatěžuje spotřebitele než daně založené na cenách energií nebo emisích. Dobře navržená daň může omezit přenášení nákladů na domácnosti, podpořit investice do obnovitelných zdrojů a financovat klimatická opatření.:

<https://caneurope.org/publications/taxing-fossil-fuel-profits-not-consumers/>

Publikováno na webu MF

Kompletní závěrečná zpráva z mise Mezinárodního měnového fondu (MMF), která proběhla ve dnech 21. ledna až 3. února 2026:

<https://mf.gov.cz/cs/zahranici-a-eu/mezinarodni-spoluprace/aktuality/2026/zprava-z-mise-mezinarodniho-menoveho-fondu-mmf-63538>

Makroekonomická predikce - duben 2026:

<https://mf.gov.cz/cs/vyhledavani?q=Makroekonomick%C3%A1+predikce++duben+2026>

Aktualizovaný Přehled platných smluv České republiky o zamezení dvojímu zdanění v oboru daní z příjmu, resp. z příjmu a z majetku:

<https://mf.gov.cz/cs/zahranici-a-eu/smlouvy-o-zamezeni-dvojeho-zdaneni/prehled-platnych-smluv>

O B S A H

Podrobně k tématu.....	4
Industrial Accelerator Act 2026: nová evropská průmyslová politika mezi ambicí a realitou	4
Dokumentace českého a zahraničního tisku.....	13
Daně.....	13
Ekonomické vědy. Ekonomie	21
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	21
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	25
Informatika. Počítače.....	27
Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace	28
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	28
Podnik a podnikání	31
Pojišťovnictví. Sociální péče	32
Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství	32
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	34
Právo.....	35
Statistika. Demografie. Sociologie	39
Účetnictví	40
Veřejná správa	41
Veřejné finance. Rozpočet.....	42
Zdravotnictví	45
Životní prostředí	45
Životní úroveň	46
Ostatní	46

Industrial Accelerator Act 2026: nová evropská průmyslová politika mezi ambicemi a realitou

Mgr. Eva Vaňová

Oddělení 5903, [Informační podpora a knihovna](#), [Archiv vydaných čísel](#)

Evropská unie vstupuje do období zásadní transformace, v němž se průmyslová politika stává jedním z klíčových nástrojů pro posílení konkurenceschopnosti, strategické autonomie a klimatické neutrality. Legislativní návrh *Industrial Accelerator Act (IAA)* představuje dosud nejkompexnější pokus propojit průmyslové, klimatické, obchodní a bezpečnostní cíle do jednoho koherentního rámce. Reaguje na rostoucí geopolitické napětí, narušení globálních hodnotových řetězců, technologickou rivalitu mezi velmocemi a potřebu urychlit dekarbonizaci evropské ekonomiky.

IAA je zároveň odpovědí na strukturální výzvy evropského průmyslu: dlouhodobý pokles investic, ztrátu podílu na globálních trzích, závislost na dovozu strategických technologií a nedostatečnou koordinaci mezi členskými státy. Návrh usiluje o vytvoření evropských „lead markets“, posílení domácí výroby, zrychlení povolovacích procesů a zavedení nového režimu posuzování přímých zahraničních investic.

Cílem článku je poskytnout komplexní analýzu návrhu IAA, zasadit jej do širšího politického a ekonomického kontextu, identifikovat jeho silné a slabé stránky a zhodnotit potenciální dopady na evropskou průmyslovou základnu. Zvláštní pozornost je věnována roli Německa, které je klíčovým aktérem evropské průmyslové politiky, a jeho postoj významně ovlivňuje podobu finální legislativy.

Text postupně představuje kontext vzniku IAA, jeho konstrukci, hlavní nástroje, geopolitické souvislosti, sektorové dopady, politickou dynamiku a závěrečné hodnocení.

Od tržního modelu k geoeconomice: teoretické rámce IAA

Industrial Accelerator Act je třeba chápat v kontextu hluboké proměny evropské průmyslové politiky. Po desetiletí vycházela z předpokladu, že trhy a konkurence jsou hlavními hybateli inovací a růstu. Tento model však narušily tři zásadní trendy: geopolitická rivalita mezi USA a Čínou¹, pandemická a válečná narušení dodavatelských řetězců², klimatická transformace vyžadující aktivní roli států³.

IAA je proto součástí širšího posunu ke geoeconomické průmyslové politice, která kombinuje ekonomické, bezpečnostní a klimatické cíle. Tento posun je patrný i v dalších legislativních balíčcích, jako jsou NZIA, CRMA, ESPR či CPR, které společně tvoří nově vznikající Clean Industrial Deal

Návrh zákona reaguje na tržní selhání - nedostatečnou poptávku po nízkouhlíkových produktech, investiční mezery či závislost na dominantních dodavatelích. Zároveň však vytváří riziko státního selhání - špatného zacílení podpory, politizace výběru odvětví či roztržnění jednotného trhu.⁴

IAA se také snaží balancovat mezi strategickou autonomií a otevřeností. Na jedné straně usiluje o snížení závislosti na Číně, na straně druhé chce zachovat přístup k technologiím a investicím od „důvěryhodných partnerů“. Tato rovnováha je však křehká a politicky sporná⁵.

¹ Euractiv. *Brussels tempers divisive plan to boost EU manufacturing*. 2026. Dostupné z: [Brussels tempers divisive plan to boost EU manufacturing | Euractiv](#)

² Bruegel. *Made with Europe, not made in Europe, should guide EU industrial policy*. 2026. Dostupné z: [‘Made with Europe’ not ‘Made in Europe’ should guide EU industrial policy](#)

³ CAN Europe. *Assessment of the Industrial Accelerator Act*. 2026. Dostupné z: [CAN Europe position on the Industrial Accelerator Act: Unlocking EU Industrial Transformation with Targeted Demand Measures - CAN Europe](#)

⁴ ECIPE. *European policymakers say they want competitiveness*. Brussels, 2026. Dostupné z: [Europe’s Industrial Accelerator Act Is an Accelerator – For Bureaucracy](#) [cit. 16. 4. 2026].

⁵ Bruegel. *Made with Europe, not made in Europe, should guide EU industrial policy*. 2026. Dostupné z: [‘Made with Europe’ not ‘Made in Europe’ should guide EU industrial policy](#)

Konstrukce průmyslového akcelérátoru podle Evropské komise

Evropská komise představuje Industrial Accelerator Act jako nový rámec evropské průmyslové politiky, který má propojit klimatické, ekonomické a bezpečnostní cíle do jednoho koherentního celku⁶. Návrh reaguje na potřebu posílit evropskou průmyslovou základnu, snížit závislost na dominantních dodavatelích a vytvořit stabilní trh pro nízkouhlíkové technologie vyráběné v Evropě. Finální verze návrhu ze 4. března 2026 potvrzuje, že IAA zasáhne čtyři klíčové oblasti evropské ekonomiky: veřejné zakázky, screening přímých zahraničních investic, povolovací řízení a definici evropské výroby.

Strategická logika návrhu

Komise koncipuje IAA jako nástroj, který má současně⁷:

- stimulovat poptávku po nízkouhlíkových výrobcích
- posílit evropské výrobní kapacity
- snížit strategické závislosti
- urychlit investice do klíčových odvětví

Návrh explicitně navazuje na doporučení Draghiho zprávy, která zdůrazňuje potřebu aktivní průmyslové politiky a koordinovaných investic v rámci EU⁸. IAA tak představuje první pokus o převedení těchto doporučení do závazného legislativního rámce.

Technické přílohy a sektorové parametry

Komise oznámila, že návrh bude doplněn čtyřmi technickými přílohami, které stanoví konkrétní parametry pro jednotlivé sektory. Tyto přílohy mají definovat:

- kritéria pro „Made in EU“
- požadavky na nízkouhlíkové výrobky
- podmínky pro investiční projekty

Tento krok ukazuje, že IAA má být detailně řízeným nástrojem, nikoli pouze rámcovým dokumentem. Zároveň potvrzuje, že Komise chce mít větší kontrolu nad implementací, než bylo v minulosti obvyklé⁹.

Napojení na další legislativní balíčky

IAA je úzce propojen s dalšími klíčovými legislativními iniciativami:

- NZIA – posílení výrobních kapacit pro net zero technologie
- CRMA – zajištění kritických surovin
- ESPR – ekodesign a cirkularita
- CPR – regulace stavebních produktů.

Společně tvoří novou architekturu evropské průmyslové politiky, která má posílit odolnost hodnotových řetězců a snížit závislost na dominantních dodavatelích. Toto propojení však zároveň zvyšuje nároky na koordinaci mezi jednotlivými nástroji a může vést k regulatorní komplexitě, což bude jedním z hlavních implementačních rizik.

⁶ **European Commission.** *Industrial Accelerator Act – Press Release.* 2026. Dostupné z: [Commission proposes Industrial Accelerator Act to strengthen industry and create jobs in Europe](#)

⁷ **CAN Europe.** *Assessment of the Industrial Accelerator Act.* 2026. Dostupné z: [CAN Europe position on the Industrial Accelerator Act: Unlocking EU Industrial Transformation with Targeted Demand Measures - CAN Europe](#)

⁸ **ECIPE.** *European policymakers say they want competitiveness.* Brussels, 2026. Dostupné z: [Europe's Industrial Accelerator Act Is an Accelerator – For Bureaucracy](#) [cit. 16. 4. 2026].

⁹ **European Commission.** *Commission proposes new measures to boost EU industry and jobs.* 2026 Dostupné z: [Commission proposes new measures to boost EU industry and jobs - European Commission](#)

Hlavní pilíře návrhu IAA

IAA stojí na několika pilířích, které společně vytvářejí nový model evropské průmyslové politiky. Každý z nich má odlišnou logiku a dopad, ale jejich účinnost bude záviset na jednotné implementaci v členských státech a na schopnosti EU zajistit dostatečné administrativní kapacity¹⁰.

Poptávkové nástroje a vznik evropských „lead markets“

Prvním pilířem jsou poptávkové nástroje, jejichž cílem je vytvořit stabilní trh pro evropské nízkouhlíkové produkty. Komise navrhuje, aby veřejné zakázky, dotační programy a další formy podpory systematicky upřednostňovaly výrobky splňující kritéria nízké uhlíkové stopy a evropského původu. Tento přístup má posílit domácí průmysl, snížit závislost na dovozu a vytvořit tzv. lead markets, tedy trhy, které svou velikostí a stabilitou umožní evropským výrobcům investovat do kapacit a inovací.

Součástí tohoto pilíře je také posílení principu recipocitivity v přístupu na trh, což představuje významný posun v evropské obchodní politice směrem k geoekonomickému myšlení. Poptávkové nástroje tak nejsou pouze ekonomickým stimulem, ale i nástrojem strategické autonomie.

Nový režim pro prověřování přímých zahraničních investic

Druhý pilíř zavádí nový typ průmyslově politického screeningu přímých zahraničních investic. Investice přesahující 100 milionů eur budou posuzovány podle toho, zda pocházejí ze zemí s dominantním globálním postavením v daném odvětví a zda přinášejí skutečnou přidanou hodnotu evropské ekonomice - například prostřednictvím technologického transferu či tvorby kvalitních pracovních míst.

Komise získává možnost převzít posuzování investice od členského státu, což je bezprecedentní posílení její role. Cílem je zabránit tomu, aby strategické sektory EU byly ovládány přímými investicemi ze třetích zemí, zejména tam, kde mohou představovat riziko pro evropskou ekonomickou bezpečnost.

Tento pilíř představuje zásadní posun v evropském pojetí otevřenosti: screening se stává nejen bezpečnostním, ale i průmyslově politickým nástrojem, který má chránit evropské hodnotové řetězce a podporovat investice s vysokou přidanou hodnotou¹¹.

Zrychlení povolovacích procesů a průmyslový clustering

Třetím pilířem je zrychlení povolovacích procesů a podpora průmyslového clusteringu. Návrh reaguje na dlouhodobě kritizovanou pomalost a roztržitost povolovacích řízení v EU, která představuje jednu z hlavních překážek rozvoje nových výrobních kapacit.

IAA proto zavádí:

- digitalizované „one stop shop“ povolování
- zrychlené procesy pro strategické projekty
- podporu akceleračních zón, které mají soustředit infrastrukturu, služby a investice do geograficky vymezených oblastí

Cílem je vytvořit prostředí konkurenceschopné vůči USA a Asii, kde jsou povolovací procesy často rychlejší a administrativně méně náročné. Úspěch tohoto pilíře však bude záviset na schopnosti členských států zajistit dostatečné administrativní kapacity a koordinaci mezi úřady.

Made in EU a dotčené sektory

Regulatorní logika „Made in EU“

Požadavek „vyrobena v EU“ je jedním z klíčových prvků návrhu zákona o průmyslovém akcelérátoru. Jeho cílem je posílit evropskou výrobní kapacitu, snížit závislost na externích dodavatelích a vytvořit

¹⁰ **European Commission.** *Industrial Accelerator Act – Press Release.* 2026. Dostupné z: [Commission proposes Industrial Accelerator Act to strengthen industry and create jobs in Europe](#)

¹¹ **Baker McKenzie.** *Industrial Accelerator Act and FDI Implications.* Chicago, 2026. Dostupné z: [European Union: Industrial Accelerator Act Recasts FDI as Policy-Tool | Insight | Baker McKenzie](#)

stabilní trh pro nízkouhlikové technologie vyráběné v Evropě¹². Koncept zároveň vyvolává otázky ohledně dopadů na konkurenceschopnost, jednotný trh a vztahy se třetími zeměmi.¹³

„Made in EU“ přesahuje tradiční pravidla původu. Zahrnuje požadavky na uhlíkovou stopu výrobku, bezpečnost a diverzifikaci dodavatelských řetězců, zaměstnanost v EU, prvky technologické autonomie a v některých sektorech také lokální obsah či reciproční přístup k veřejným zakázkám.¹⁴ Tento širší rámec má posílit evropskou průmyslovou základnu a zvýšit odolnost evropské ekonomiky.¹⁵

Ekonomické a geopolitické dopady

Požadavek „vyrobeno v EU“ vytváří tlak na firmy ze třetích zemí, aby část výroby přesunuly do Evropy, pokud chtějí získat přístup k poptávkovým nástrojům a veřejným zakázkám.¹⁶ Nejvýraznější dopady se očekávají v odvětvích, kde třetí země – zejména Čína – dominují globální produkci, například u baterií, solárních panelů a elektrolyzérů.¹⁷

Koncept mění strukturu hodnotových řetězců: podporuje lokalizaci výroby, zvyšuje důraz na bezpečnost dodávek a může přeměrovat investice směrem k evropským kapacitám.¹⁸ Preferování evropské výrobní stopy však může mít nepřímé protekcionistické účinky, a proto je klíčové, aby bylo implementováno transparentně a v souladu s pravidly WTO.¹⁹

Sektorová orientace

Návrh zákona o průmyslovém akcelérátoru se zaměřuje na několik strategických sektorů, které jsou klíčové pro evropskou ekonomiku, technologickou suverenitu a klimatickou transformaci. V oblasti **energeticky náročných odvětví** – zahrnující výrobu oceli, cementu, hliníku a chemických produktů – navazuje na ETS a CBAM a doplňuje je o průmyslovou dimenzi.²⁰ Cílem je nejen snižovat emise skleníkových plynů, ale také posilovat evropskou výrobní kapacitu a omezovat závislost na dovozu, protože tato odvětví jsou nezbytná pro infrastrukturu, stavebnictví i obnovitelné zdroje, a zároveň patří mezi největší emitenty.

V segmentu **technologií směřujících k dosažení klimatické neutrality** se návrh soustředí na baterie, solární panely, větrné turbíny, tepelná čerpadla a elektrolyzéry,²¹ které tvoří základ dekarbonizace energetiky a dopravy. Evropský průmysl v těchto oblastech čelí silné globální konkurenci, a proto zákon zavádí poptávkové nástroje, jejichž úkolem je vytvořit stabilní trh pro evropské výrobce a podpořit lokalizaci výroby v EU.²²

¹² **European Commission.** *Industrial Accelerator Act – Press Release.* 2026. Dostupné z: [Commission proposes Industrial Accelerator Act to strengthen industry and create jobs in Europe](#)

¹³ **Euractiv.** *Brussels tempers divisive plan to boost EU manufacturing.* 2026. Dostupné z: [Brussels tempers divisive plan to boost EU manufacturing | Euractiv](#)

¹⁴ **CIEL.** *Environmental and Trade Risks of the Industrial Accelerator Act.* 2026. Dostupné z: [Industrial Accelerator Act Risks Locking in Fossil Dependence and Weakening Environmental Safeguards - Center for International Environmental Law](#)

¹⁵ **ECIPE.** *European policymakers say they want competitiveness.* Brussels, 2026. Dostupné z: [Europe's Industrial Accelerator Act Is an Accelerator – For Bureaucracy](#) [cit. 16. 4. 2026].

¹⁶ **Business Times.** *EU proposes 'Made in EU' rules for strategic sectors to curb China reliance.* 2026. Dostupné z: [EU proposes 'Made in EU' rules for strategic sectors to limit China reliance - The Business Times](#)

¹⁷ **Strategic Perspectives.** *EU introduces 'Made in Europe' rules to support its industries.* 2026. Dostupné z: [EU introduces Made-in-Europe rules to support its industries | Strategic Perspectives](#)

¹⁸ **Business Times.** *Asia anguishes over proposed EU Industrial Accelerator Act.* 2026. Dostupné z: [Asia and the EU Industrial Accelerator Act - The Business Times](#)

¹⁹ **CIEL.** *Environmental and Trade Risks of the Industrial Accelerator Act.* 2026. Dostupné z: [Industrial Accelerator Act Risks Locking in Fossil Dependence and Weakening Environmental Safeguards - Center for International Environmental Law](#)

²⁰ **ECIPE.** *European policymakers say they want competitiveness.* Brussels, 2026. Dostupné z: [Europe's Industrial Accelerator Act Is an Accelerator – For Bureaucracy](#) [cit. 16. 4. 2026]

²¹ **Strategic Perspectives.** *EU introduces 'Made in Europe' rules to support its industries.* 2026. Dostupné z: [EU introduces Made-in-Europe rules to support its industries | Strategic Perspectives](#)

²² **Business Times.** *EU proposes 'Made in EU' rules for strategic sectors to curb China reliance.* 2026. Dostupné z: [EU proposes 'Made in EU' rules for strategic sectors to limit China reliance - The Business Times](#)

V **automobilovém sektoru** návrh ovlivňuje pravidla určující, kdy lze malé bezemisní vozidlo považovat za „vyrobené v EU“ pro účely flexibilit v CO₂ standardech.²³ Tato úprava má dopad na výrobce elektromobilů i jejich klíčových komponent a může ovlivnit investiční rozhodování v automobilovém průmyslu.

V oblasti **kritických surovin** zákon doplňuje CRMA tím, že posiluje pobídky pro domácí těžbu, zpracování a recyklaci těchto surovin, kde je evropská závislost na třetích zemích nejvyšší.²⁴ Cílem je posílit evropskou kontrolu nad klíčovými vstupy nezbytnými pro průmyslovou a energetickou transformaci.

Geopolitické tlaky, ekonomická bezpečnost a německá pozice v diskusi o IAA

Zákon o průmyslovém akcelérátoru (IAA) vzniká jako reakce EU na zásadní geopolitické a ekonomické posuny posledních let. Spojené státy prostřednictvím Inflation Reduction Act (IRA) vytvořily silné pobídky pro domácí výrobu nízkouhlíkových technologií, čímž odčerpávají investice, které by jinak směřovaly do Evropy. Současně Čína masivně podporuje strategická odvětví a kontroluje velkou část hodnotových řetězců kritických surovin, což posiluje její globální průmyslový vliv. Evropská komise proto označuje rostoucí závislost na externích dodavatelích za riziko pro ekonomickou bezpečnost EU.

IAA je součástí širší evropské strategie posilování ekonomické odolnosti, která zahrnuje **Foreign Subsidies Regulation** (nařízení o zahraničních subvencích, jehož cílem je omezit narušování vnitřního trhu subjekty podporovanými třetími zeměmi), **EU FDI Screening Regulation** (rámec pro prověřování přímých zahraničních investic z hlediska bezpečnosti a veřejného pořádku) a další nástroje ekonomické bezpečnosti zaměřené na kontrolu a řízení zahraničních investic.

Z ekonomického hlediska má návrh ambici zvrátit dlouhodobý pokles podílu výroby na HDP EU — z 17,4 % v roce 2000 na 14,3 % v roce 2024 — a přiblížit se strategickému cíli dosáhnout **20% podílu průmyslu na HDP**. Kombinuje proto **poptávkové nástroje** podporující trh pro evropské výrobce, **zrychlené povolovací procesy** pro strategické projekty a **nový režim posuzování investic**, který má zajistit, aby investiční toky odpovídaly bezpečnostním a průmyslovým prioritám EU.

Německo jako klíčový aktér evropské debaty

Německo, jehož ekonomika je silně exportně orientovaná a hluboce integrovaná do evropských i globálních hodnotových řetězců, vnímá IAA jako důležitý krok k posílení evropské strategické autonomie. Zároveň však upozorňuje na rizika, která mohou ohrozit konkurenceschopnost jeho průmyslu.²⁵

Think-tanky upozorňují na několik klíčových bodů, které se výrazně překrývají s německými prioritami:

- **Riziko fragmentace jednotného trhu:** Podle těchto institucí hrozí, že pokud budou členské státy implementovat IAA rozdílným tempem, může to narušit fungování jednotného trhu, na němž je německý průmysl zásadně závislý.²⁶
- **Přílišná orientace na tradiční odvětví:** IfW Kiel zdůrazňuje, že návrh se soustředí především na sektory, které již dnes čerpají významnou podporu, a nedostatečně reflektuje potřebu investic do nových technologií a inovací.²⁷
- **Požadavky na místní obsah:** Německo vyjadřuje skepsi vůči povinnému „local content“ protože může zvyšovat náklady firem a oslabovat jejich globální konkurenceschopnost.

²³ **Business Times.** *Asia anguishes over proposed EU Industrial Accelerator Act.* 2026. Dostupné z: [Asia and the EU Industrial Accelerator Act - The Business Times](#)

²⁴ **ECIPE.** *European policymakers say they want competitiveness.* Brussels, 2026. Dostupné z: [Europe's Industrial Accelerator Act Is an Accelerator – For Bureaucracy](#) [cit. 16. 4. 2026]

²⁵ **Bruegel.** *Made with Europe, not made in Europe, should guide EU industrial policy.* 2026. Dostupné z: [‘Made with Europe’ not ‘Made in Europe’ should guide EU industrial policy](#)

²⁶ **POLITICO.** *Brussels to finally adopt ‘Made in Europe’ Act after yet another rehash.* 2026. Dostupné z: [Brussels to finally adopt ‘Made in Europe’ act after yet another rehash – POLITICO](#)

²⁷ **ECIPE.** *European policymakers say they want competitiveness.* Brussels, 2026. Dostupné z: [Europe's Industrial Accelerator Act Is an Accelerator – For Bureaucracy](#) [cit. 16. 4. 2026]

- **Administrativní kapacity:** Think-tanky podporují zrychlení povolovacích procesů, ale zároveň sdílejí obavu, že členské státy nemají dostatečné administrativní kapacity k jejich efektivní implementaci.
- **Fiskální asymetrie:** Berlín upozorňuje, že státy s omezeným fiskálním prostorem nebudou schopny využít flexibilnějších pravidel státní podpory ve stejné míře jako Německo či Francie, což může dále prohloubit ekonomické nerovnováhy v EU.²⁸

Německo proto podporuje IAA jako součást vznikajícího **Clean Industrial Deal**, avšak zároveň trvá na tom, aby byl výsledný rámec **technologicky otevřený, ekonomicky realistický a plně kompatibilní s jednotným trhem EU**. Z jeho pohledu musí být evropská průmyslová politika koncipována tak, aby proces dekarbonizace **posiloval**, a nikoli **oslaboval**, evropskou průmyslovou základnu a její dlouhodobou konkurenceschopnost.

Analytické závěry vyplývající z dokumentů a mediální debaty

Oficiální dokumenty Evropské komise prezentují Industrial Accelerator Act jako koherentní rámec propojující průmyslovou, klimatickou a obchodní politiku. Komise zdůrazňuje čtyři hlavní cíle: vytvořit poptávku po nízkouhlíkových výrobcích, posílit evropskou průmyslovou základnu, snížit strategické závislosti a urychlit povolovací procesy.

Environmentální organizace Climate Action Network (CAN Europe)²⁹ návrh vítá, ale upozorňuje na několik zásadních rizik, zejména na nedostatečné propojení se systémem ETS, riziko oslabení globální dekarbonizace, nejasnou definici „zelené oceli“ i možnost, že příliš volná kritéria umožní podporu projektů, které nejsou skutečně nízkouhlíkové.

Mediální zdroje ukazují, že návrh průmyslového akcelérátoru prochází výraznou politickou dynamikou a jeho podoba se v průběhu vyjednávání podstatně měnila. **Politico** informuje o desítkách úprav provedených v závěrečné fázi jednání, což podle něj odráží hluboké rozpory jak mezi členskými státy, tak uvnitř samotné Evropské komise.³⁰ **Euronews** upozorňuje, že původní návrh byl podstatně ambicióznější a zahrnoval oblasti jako umělá inteligence, cloudové služby či vesmírné technologie, které však byly z finální verze odstraněny.³¹ Podle **Carbon Brief** představuje IAA „*climate law in disguise*“, tedy právní rámec, jehož klimatický dopad je větší, než Komise veřejně přiznává.³² Bruegel interpretuje návrh jako „doktrinální zlom“ v evropské průmyslové politice, což podtrhuje jeho strategický a politicky citlivý charakter.³³

Kritické hodnocení návrhu podle IfW Kiel

Kiel Institute for the World Economy (IfW Kiel) poskytuje jednu z nejnápadnějších a nejkompaktnějších kritických analýz průmyslového akcelérátoru.³⁴ Podle jeho hodnocení návrh **kombinuje příliš mnoho cílů bez jasné prioritizace**, což vede k **vnitřním rozporům a nejasné strategické orientaci**.

IfW Kiel zaujímá systematicky skeptickou pozici a upozorňuje, že návrh IAA je přetížený množstvím cílů, které nejsou vzájemně sladěny.³⁵ Podle institutu se IAA snaží současně posílit

²⁸ **idw / IfW Kiel**. *The EU Industrial Accelerator Act: A Call for Strategic Precision*. 2026. Dostupné z: [The EU Industrial Accelerator Act: A call for a more forward-looking strategy](#)

²⁹ **CAN Europe**. *Assessment of the Industrial Accelerator Act*. 2026. Dostupné z: [CAN Europe position on the Industrial Accelerator Act: Unlocking EU Industrial Transformation with Targeted Demand Measures - CAN Europe](#)

³⁰ **POLITICO Europe**. *Why the EU's new industry act is climate policy in disguise*. 4. března 2026. Dostupné z: [Why the EU's new industry act is climate policy in disguise – POLITICO](#)

³¹ **Euronews Green**. *Ten EU countries revolt over carbon rules threatening industry ahead of key summit*. 18. března 2026. [Ten EU countries revolt over carbon rules threatening industry ahead of key summit | Euronews](#)

³² **Carbon Brief**. *Q&A: What the EU's new industry and 'Made in Europe' rules mean for climate action*. 5. března 2026. Dostupné z: [Q&A: What the EU's new industry and 'Made in Europe' rules mean for climate action - Carbon Brief](#)

³³ **Bruegel**. *Made with Europe, not made in Europe, should guide EU industrial policy*. 2026. Dostupné z: ['Made with Europe' not 'Made in Europe' should guide EU industrial policy](#)

³⁴ **idw / IfW Kiel**. *The EU Industrial Accelerator Act: A Call for Strategic Precision*. 2026. Dostupné z: [The EU Industrial Accelerator Act: A call for a more forward-looking strategy](#)

³⁵ dtto

konkurenceschopnost, snížit geopolitickou zranitelnost, podpořit dekarbonizaci a zvýšit podíl výroby na HDP, aniž by určoval, jak budou řešeny konflikty mezi těmito cíli nebo který z nich má být považován za primární. Tato **programová neostrost oslabuje schopnost návrhu řídit průmyslovou transformaci** a činí z něj spíše politický kompromis než strategický dokument.

Nejvýrazněji se tento problém projevuje v cíli **zvýšit podíl výroby na HDP EU na 20 %**. IfW Kiel jej označuje za ekonomicky neudržitelný a politicky riskantní, protože nereflktuje dlouhodobé strukturální změny evropské ekonomiky. Mechanické navyšování podílu výroby může podle institutu vést k neefektivní alokaci zdrojů a k tlaku na podporu odvětví, jejichž význam přirozeně klesá, čímž se odvádí pozornost od oblastí s reálným růstovým potenciálem.

Institut dále kritizuje **nedostatečné zaměření na technologie budoucnosti**. Podle IfW Kiel se IAA příliš soustředí na tradiční průmyslová odvětví,³⁶ jako je ocel, cement či automobilový průmysl, která jsou důležitá pro současnou průmyslovou základnu, ale nejsou hlavním zdrojem budoucí globální konkurenceschopnosti. Návrh podle institutu nedostatečně podporuje vznikající technologie, které budou určovat podobu světové ekonomiky v příštích desetiletích - což je kritika, která se objevuje i v odborných a mediálních interpretacích (např. Politico,³⁷ Euronews,³⁸ Carbon Brief.).³⁹

Další část kritiky se týká **požadavků na místní obsah** a režimu posuzování přímých zahraničních investic (FDI screening). IfW Kiel upozorňuje, že tyto nástroje mohou zvýšit náklady, zpomalit inovace a odradit investory, zejména pokud budou implementovány rigidně a bez ohledu na specifika jednotlivých odvětví. Přísnější prověřování může podle institutu negativně zasáhnout i investice ze třetích zemí, které jsou pro modernizaci evropského průmyslu klíčové.

Institut rovněž varuje, že IAA může vést k přeregulování, které zpomalí investice a zatíží veřejnou správu. Návrh podle něj vytváří riziko vzniku další vrstvy regulace, která místo urychlení investic způsobí jejich zpomalení, zvýší administrativní náklady a sníží předvídatelnost prostředí. Tato obava se shoduje s některými mediálními interpretacemi, které varují, že IAA může být „**více byrokratický než transformační**“.⁴⁰

Celkově tak kritika IfW Kiel vykresluje IAA jako **ambiciózní, avšak strategicky nejasný návrh** s nedostatečným zaměřením na budoucí technologie a s regulatorními riziky, která mohou oslabit jeho schopnost skutečně podpořit evropskou průmyslovou transformaci. Institut tak představuje důležitý protiváhový hlas vůči optimističtějším interpretacím a zdůrazňuje rizika, která mohou být v politickém procesu snadno přehlédnuta.⁴¹

Politická dynamika a institucionální vyjednávání

Vývoj návrhu Industrial Accelerator Act v prvních měsících roku 2026 ukazuje, že jde o vysoce dynamický a politicky citlivý projekt, jehož podoba se proměňovala v reakci na intenzivní vyjednávání mezi členskými státy, jednotlivými generálními ředitelstvími Komise a průmyslovými i environmentálními aktéry. Tato dynamika potvrzuje, že IAA není technokratickým dokumentem, ale politickým kompromisem, který vznikl v prostředí rozdílných národních priorit a sektorových zájmů.

³⁶ idw / IfW Kiel. *The EU Industrial Accelerator Act: A Call for Strategic Precision*. 2026. Dostupné z: [The EU Industrial Accelerator Act: A call for a more forward-looking strategy](#)

³⁷ POLITICO Europe. *Why the EU's new industry act is climate policy in disguise*. 4. března 2026. Dostupné z: [Why the EU's new industry act is climate policy in disguise – POLITICO](#)

³⁸ Euronews Green. *Ten EU countries revolt over carbon rules threatening industry ahead of key summit*. 18. března 2026. [Ten EU countries revolt over carbon rules threatening industry ahead of key summit | Euronews](#)

³⁹ Carbon Brief. *Q&A: What the EU's new industry and 'Made in Europe' rules mean for climate action*. 5. března 2026. Dostupné z: [Q&A: What the EU's new industry and 'Made in Europe' rules mean for climate action - Carbon Brief](#)

⁴⁰ Euronews Green. *Ten EU countries revolt over carbon rules threatening industry ahead of key summit*. 18. března 2026. [Ten EU countries revolt over carbon rules threatening industry ahead of key summit | Euronews](#)

⁴¹ idw / IfW Kiel. *The EU Industrial Accelerator Act: A Call for Strategic Precision*. 2026. Dostupné z: [The EU Industrial Accelerator Act: A call for a more forward-looking strategy](#)

Finální návrh Komise ze dne 4. března 2026 potvrdil zavedení několika klíčových prvků, které nebyly v předchozích verzích jednoznačné. Patří mezi ně: nízkouhlíková a „Made in EU“ kritéria ve veřejných zakázkách, akcelerační zóny pro zrychlení povolovacích procesů, prověřování přímých zahraničních investic (FDI) nad 100 milionů eur a nově také čtyři technické přílohy, které specifikují parametry jednotlivých sektorů a nebyly dříve veřejně oznámeny.

Právní analýzy⁴² potvrzují, že návrh **zásadně mění evropský režim posuzování přímých zahraničních investic** a zavádí nový typ průmyslově politického screeningu, který bude fungovat paralelně s existujícími mechanismy EU i členských států. Tento paralelní režim může posílit ochranu strategických odvětví, ale zároveň vyvolává otázky ohledně překrývání kompetencí, administrativní zátěže a právní jistoty investorů.

Průmyslový akcelerační je **ústředním pilířem nově formovaného Clean Industrial Deal**, jehož cílem je reagovat na dlouhodobý pokles podílu průmyslu na HDP EU a na riziko masivních ztrát pracovních míst v energeticky náročných odvětvích. Tato interpretace potvrzuje, že IAA je vnímán nejen jako průmyslový nástroj, ale také jako sociálně-ekonomická intervence s významnými dopady na zaměstnanost a regionální soudržnost.⁴³

Celkově lze říci, že návrh představuje **klíčový nástroj evropské průmyslové transformace**. Jeho úspěch bude záviset na schopnosti EU zajistit jednotnou implementaci, překonat rozdílné postoje členských států a sladit průmyslové, klimatické a obchodní cíle.

IAA mezi ambicí a realitou

Industrial Accelerator Act představuje jeden z nejambicióznějších pokusů EU propojit průmyslovou, klimatickou a obchodní politiku do jednotného strategického rámce. Analýza předchozích kapitol ukazuje, že návrh má potenciál zásadně proměnit evropskou průmyslovou základnu, avšak zároveň je zatížen strukturálními i institucionálními slablinami, které mohou jeho účinnost výrazně omezit.⁴⁴

Základní problém návrhu spočívá v jeho **strategické neukotvenosti**. IAA kombinuje širokou škálu cílů - posílení konkurenceschopnosti, snížení geopolitické zranitelnosti, dekarbonizaci a podporu domácí výroby - avšak bez jasného určení, které cíle mají přednost a jak mají být řešeny konflikty mezi nimi. Tato nejasnost se promítá do konstrukce jednotlivých nástrojů, jejichž účinky mohou být v praxi protichůdné.⁴⁵

Poptávkové nástroje mají vytvořit stabilní trh pro evropské nízkouhlíkové technologie, ale požadavky na evropský původ mohou zvýšit náklady firem a oslabit jejich globální konkurenceschopnost.⁴⁶ Nový režim screeningu FDI má chránit strategická odvětví, avšak při rigidní implementaci může zpomalit inovace a odradit investory, včetně těch ze třetích zemí, kteří jsou pro evropskou transformaci klíčoví.⁴⁷ Zrychlené povolovací procesy mají urychlit investice, ale rozdílné administrativní kapacity členských států mohou vést k nerovnoměrné implementaci a fragmentaci jednotného trhu.⁴⁸

⁴² **Baker McKenzie**. *Industrial Accelerator Act and FDI Implications*. Chicago, 2026. Dostupné z: [European Union: Industrial Accelerator Act Recasts FDI as Policy-Tool | Insight | Baker McKenzie](#)

⁴³ **DAHL, J. et al.** *Brussels says its 'Made in Europe' act is ready for prime time. Here's why it isn't*. POLITICO, 3. 3. 2026. Dostupné z: [Brussels says its 'Made in Europe' act is ready for prime time. Here's why it isn't. – POLITICO](#)

⁴⁴ **Kiel Institute for the World Economy**. *Ambition Without Precision: A Critical Assessment of the IAA*. Kiel, 2026. Dostupné z: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwif-u35sPKTAxWzg_0HHf8sLScQFnoECBkQAO&url=https%3A%2F%2Fwww.kielinstitut.de%2Ffileadmin%2FDateiverwaltung%2Fifw-Publications%2Ffis-import%2F61fc29e-acf3-400f-806a-6f647ce72a52-IP_Lab_Policy_Brief_No_01_final.pdf&usq=AOvVaw1g5MZsino3evTv_AWyeD6a&opi=89978449

⁴⁵ **DAHL, J. et al.** *Brussels says its 'Made in Europe' act is ready for prime time. Here's why it isn't*. POLITICO, 3. 3. 2026. Dostupné z: [Brussels says its 'Made in Europe' act is ready for prime time. Here's why it isn't. – POLITICO](#)

⁴⁶ **Clifford Chance**. *The EU Industrial Accelerator Act: Made in Europe?* London, 2026. Dostupné z: [The EU Industrial Accelerator Act: Made in Europe?](#)

⁴⁷ **Baker McKenzie**. *Industrial Accelerator Act and FDI Implications*. Chicago, 2026. Dostupné z: [European Union: Industrial Accelerator Act Recasts FDI as Policy-Tool | Insight | Baker McKenzie](#)

⁴⁸ **Politico**. *EU's Industrial Accelerator Act Changed 44 Times*. Brussels, 2026. Dostupné z: [Brussels says its 'Made in Europe' act is ready for prime time. Here's why it isn't. – POLITICO](#)

Návrh se navíc soustředí především na tradiční odvětví, zatímco podpora technologií budoucnosti zůstává nedostatečně rozpracovaná. To může oslabit dlouhodobou konkurenceschopnost EU v globálním technologickém závodě. Současně existuje riziko regulatorní komplexity, protože IAA se překrývá s dalšími legislativními balíčky (NZIA, CRMA, ESPR a CPR), což může zvýšit administrativní zátěž a zpomalit investiční rozhodování.⁴⁹

Přes tyto slabiny však IAA představuje významný krok směrem k vytvoření evropských lead markets, posílení strategické autonomie a propojení klimatické a průmyslové politiky. Jeho úspěch bude záviset na schopnosti EU zajistit jednotnou implementaci, jasně prioritizovat cíle a přizpůsobit nástroje specifickým jednotlivých sektorů.

Zákon o průmyslovém akcelérátoru jako test evropské průmyslové transformace: závěrečné hodnocení

Industrial Accelerator Act se během roku 2026 stal ústředním prvkem evropské průmyslové politiky. **Finální návrh Komise potvrzuje, že IAA bude mít přímý dopad na veřejné zakázky, screening přímých zahraničních investic, povolovací procesy i definici evropské výroby.** Zároveň se ukazuje, že návrh prošel intenzivním politickým vyjednáváním a jeho výsledná podoba je kompromisem mezi protekcionistickými a otevřenými přístupy členských států.

Analýzy potvrzují, že IAA zásadně mění evropský režim posuzování přímých zahraničních investic a zavádí nový typ průmyslově politického screeningu, který bude fungovat paralelně s existujícími mechanismy EU i členských států.

IAA se zároveň ukazuje být mnohem více klimatickým nástrojem, než Komise původně zdůrazňovala. Má potenciál významně snížit emise v energeticky náročných odvětvích a stát se klíčovým pilířem evropské dekarbonizační strategie. Tím se IAA stává nejen průmyslovým, ale i klimatickým projektem s geopolitickými dopady.

Závěrečné hodnocení ukazuje, že IAA představuje ambiciózní, ale politicky i institucionálně náročný projekt. Jeho úspěch bude záviset na několika klíčových faktorech, mezi něž patří jasná a jednotná implementace v členských státech, vyvážený přístup k přímým zahraničním investicím, koordinace s ostatními průmyslovými a klimatickými nástroji EU, transparentní nastavení kritérií „Made in EU“, dostatečná institucionální kapacita i politická stabilita návrhu, který se stále vyvíjí.

Industrial Accelerator Act má potenciál stát se základem nové evropské průmyslové éry, která kombinuje konkurenceschopnost, klimatickou ambici a strategickou autonomii. Aby však tento potenciál naplnil, bude nezbytné, aby EU dokázala překonat současné politické rozpory, posílit institucionální kapacity a zajistit, že průmyslová transformace bude probíhat koordinovaně, předvídatelně a s dlouhodobou vizí.

Článek byl vytvořen za pomoci Microsoft Copilot. Autorka využila generativní AI technologii k návrhu struktury textu, k ověřování duplicit a k jazykovému sjednocení. Výstupy byly manuálně ověřeny, doplněny a editovány. Autorka nese plnou odpovědnost za konečný obsah článku.

⁴⁹ **Carbon Brief. Q&A: What the EU's new industry and 'Made in Europe' rules mean for climate action.** 5. března 2026. Dostupné z: [Q&A: What the EU's new industry and 'Made in Europe' rules mean for climate action - Carbon Brief](#)

Daně

Alexia Litschgy

Air transport pricing and taxation

Ceny a zdanění v letecké dopravě

Trésor-economics, No. 367 (2025), p. 1-8

Článek se zabývá leteckou dopravou ve Francii, jejími dopady na ekonomickou činnost a cenovým systémem, který je spojen s negativními externalitami. Autorka vysvětluje, že letecká doprava ve Francii sice podporuje ekonomiku, ale způsobuje velké ekologické škody, které současné daně a poplatky pokrývají jen z jedné třetiny. Upozorňuje také na největší podfinancování negativních externalit u dálkových letů a na nutnost zavedení mezinárodních cenových nástrojů, které by lépe zpoplatnily uhlíkové emise a zajistily spravedlivé podmínky pro hospodářskou soutěž. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/2025/07/10/air-transport-pricing-and-taxation>

Annet Wanyana Oguttu

The anticipated impact of the global minimum tax on tax competition for developing countries

Očekávaný dopad globální minimální daně na daňovou soutěž v rozvojových zemích

Bulletin for international taxation, Vol. 79, (2025) No. 11, p. 416-433

V rámci Druhého pilíře zaměřeného na řešení daňových výzev digitální ekonomiky přišla OECD s nejnovějšími mezinárodními iniciativami zaměřenými na řešení daňové konkurence. Stanovila koordinovaný daňový systém pro provádění vnitrostátních pravidel, která stanoví globální minimální daň z příjmů právnických osob, aby pomohla zemím omezit daňovou konkurenci a závod ke dnu v oblasti sazeb daně z příjmů právnických osob. Článek analyzuje účinnost pravidel GloBE při omezování škodlivé daňové konkurence. Autor charakterizuje omezení, kterým mohou země čelit při používání daňových pobídek jako nástroje daňové soutěže, a rovněž vliv daňové soutěže na nerovnoměrné provádění pravidel GloBE. Uvádí, že pravidla globálního minimálního zdanění poskytují rozvojovým zemím příležitost zhodnotit své pobídky a zrušit neúčinné režimy daňových pobídek, aniž by se vzdaly daňových příjmů. - Poznámky.

Ritu Bharadwaj, Manon van Bijlevelt and Rezan Ökten

Bridging the gap between transfer pricing and VAT : what does recent EU case law bring us?

Překlenutí rozdílu mezi převodními cenami a DPH : co nám přináší aktuální evropská judikatura?

International VAT monitor, Vol. 36, (2025) No. 6, p. 227-232

Pro nadnárodní podniky působící v EU zůstává překrývání problematiky DPH a převodních cen trvalým zdrojem možného rizika. Autoři v příspěvku rozebírají tři nedávné případy řešené Soudním dvorem EU, které poskytují nadnárodním skupinám důležité vodítko pro zacházení s DPH u transakcí uvnitř skupiny v kontextu převodních cen. Jedná se o případ Acromet Towercranes (C-726/23), případ Höggkullen AB (C-808/23) a o případ Weatherford Atlas (C-527/23). V závěru autoři předkládají celkové shrnutí svých zjištění a body, kterým je třeba věnovat pozornost. - Poznámky.

Bert Rürup und Axel Schriener

Bundesregierung im Steurdilemma

Daňové dilema německé spolkové vlády

Handelsblatt, Jg. 2026, Nr. 31 (13.2.2026), S. 23

Německý ministr financí L. Klingbeil chce daňově odlehčit lidem s nízkými a středními příjmy. Vzhledem k tomu, že vše zdražuje, plánuje předložit reformu daně z příjmů ještě v tomto roce. Taková reforma by však mohla způsobit více problémů, než kolik by jich vyřešila. Stoupají například sociální výdaje.

Karolína Koubková, Patrik Koželuha

Daň jako sankce? Úvahy nad účelem ukládání daňových povinností v některých specifických situacích

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2025, č. 4, s. 101-107

Autoři se zamýšlejí nad účelem daně z hlediska právní teorie a zaměřují se na funkce daně spojené s postihováním společensky nežádoucího chování, tj. na to, kdy se daň mění v trest. Na příkladu odepření nároku na odpočet DPH z důvodu účasti na daňovém podvodu dokládají rozšiřování funkčního

zaměření daně v praxi. Popisují další praktické případy, kdy je hranice mezi daní a trestem více či méně rozostřená. Článek ukazuje, jak judikaturou a praxí daňových orgánů dochází k rozšiřování účelu a funkce samotné daně namísto toho, aby byla jasně definována odpovědnost za konkrétní daňové správní delikty a vymezena pravidla jejich postihování. - Poznámky.

Karel Brychta, Michal Ištok, Matěj Kačaljak, Veronika Solilová

Dluhová kapacita v praxi: třináct klíčových faktorů z případu Mixon a jejich přenositelnost do českého prostředí

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2025, č. 4, s. 88-101

Blíže k problematice rozlišení dluhu a vlastního kapitálu, resp. k posouzení dluhové kapacity daňového subjektu, která představuje jednu z neaktuálnějších výzev v oblasti mezinárodního zdanění a stanovení převodních cen u finančních transakcí. Autoři uvádějí, že pro analýzu dluhové kapacity u spojených osob neexistuje jednoduchý a univerzálně platný "vzorec". Mezinárodní standardy (směrnice OECD pro převodní ceny a praktický manuál OECD pro převodní ceny) sice poskytují základní rámec a vodítka, jejich vysoká míra obecnosti ale zůstává. Seznamují proto s precedenčním rozsudkem amerického soudu ve věci Estate of Mixon, v němž soud etabloval multifaktorový test poskytující základní logický a racionální rámec pro posouzení, zda má transakce charakter dluhu, či se spíše jedná o faktický vklad do vlastního kapitálu. Tyto faktory jsou v článku dávány do souvislosti s existujícími standardy obsaženými ve stávající české judikatuře správních soudů a standardy směrnice OECD pro převodní ceny. Autoři zdůrazňují, že NSS opakovaně klade důraz na posouzení ekonomické racionality, celkového kontextu a skutečného účelu transakce. - Poznámky.

Lukáš Svoboda

Dorovnávací daně - specifika české právní úpravy

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2025, č. 4, s. 40-45

Článek představuje východiska české právní úpravy dorovnávacích daní pro velké nadnárodní skupiny a velké vnitrostátní skupiny, které vycházejí z požadavků modelových pravidel OECD (GloBE) a jejich prováděcího rámce a dále z požadavků evropské směrnice o zajištění globální minimální úrovně zdanění. Autor popisuje základní prvky české právní úpravy, připravovanou novelu zákona o mezinárodní spolupráci při správě daní a formulářovou vyhlášku pro dorovnávací daně (rozsah působnosti; přiřazovaná dorovnávací daň; česká dorovnávací daň; informační přehled; daňové přiznání), dále stav implementace i očekávaný budoucí vývoj (SbS systém). - Poznámky. -- Více viz s. 46-49.

Rainer Kirchdörfer

Erbschaftsteuer schwächt unsere Innovationskraft

Dědická daň oslabuje naši inovační sílu

Handelsblatt, Jg. 2026, Nr. 32 (16.2.2026), S. 18

Dědická daň v Německu dopadá především na malé a střední podniky, protože ztěžuje předávání podniků další generaci. To představuje riziko i z makroekonomického hlediska. Z 33 průmyslových zemí navíc 14 států již dlouho dědickou daň neukládá nebo ji v posledních letech zcela zrušilo.

Maxime Gesta, Chloé Mas, Jean-François Tesson

Examining the composition of VAT revenues in France

Analýza struktury příjmů z DPH ve Francii

Trésor-economics, No. 371 (2025), p. 1-8

Článek pojednává o významu daně z přidané hodnoty pro francouzské veřejné finance a o analýzách její struktury a dopadů pomocí speciálního modelu francouzského ministerstva financí. DPH je největším zdrojem daňových příjmů Francie (tvoří asi 17 % celkových daňových příjmů). Pomocí modelu, který kombinuje daňová a národní účetní data, ministerstvo financí zkoumá, jaké produkty a sazby nejvíce přispívají k výběru DPH a jaké by byly dopady potenciálních změn sazeb. Model např. ukazuje, že zvýšení všech sazeb DPH o 1 procentní bod by přineslo dodatečných 11,4 miliardy eur. DPH má jen malý přerozdělovací účinek, nejvíce ji v absolutní částce platí bohatší domácnosti, ale v poměru k příjmu zatěžuje mírně více ty s nízkými příjmy. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/2025/09/25/examining-the-composition-of-vat-revenues-in-france>

Sven Sobanski

Führungskräftefortbildung in der Steuerverwaltung als Beitrag zur gleichförmigen Steuerrechtsanwendung

Vzdělávání vedoucích pracovníků daňové správy jako příspěvek k jednotnému uplatňování daňového práva

Finanz-Rundschau, Jg. 108, (2026) Nr. 2, S. 53-57

Spolková finanční akademie (Bundesfinanzakademie, BFA) při Spolkovém ministerstvu financí slaví 75 let své existence. Je ústředním vzdělávacím centrem pro vedoucí pracovníky daňové správy na federální i zemské úrovni a byla založena 15. ledna 1951 prvním spolkovým ministrem financí Fritzem Schäfferem jako první ze všech spolkových vzdělávacích institucí, a to v politicky i ekonomicky bouřlivé době. BFA zajišťuje, aby i přes rozmanitost na federální úrovni zůstalo možné jednotné uplatňování daňového práva a aby vedoucí pracovníci dospěli ke společnému chápání úkolů, odpovědnosti a profesionality. - Poznámky.

Václav Benda

Internetový obchod a DPH

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 27, (2026) č. 4, s. 32-36

Pro uplatňování daně z přidané hodnoty mohou být tzv. internetové obchody chápány ve své podstatě jako dodání zboží nebo jako poskytnutí služby. Autor seznamuje se základními aktuálně platnými obecnými pravidly vyplývajícími ze zákona o DPH pro uplatňování daně u internetových obchodů a pro stanovení místa plnění u těchto transakcí. Návazně jsou pravidla ilustrována s využitím příkladů při dodávání zboží a poskytování služeb. Speciální úprava platí pro tzv. prodej zboží na dálku. Službami poskytovanými prostřednictvím internetu se pro účely DPH rozumějí zejména digitální služby (telekomunikační, rozhlasové a televizní vysílání a elektronicky poskytované služby). Autor se také věnuje tématu odvádění daně při prodeji zboží na dálku a v případě digitálních služeb.

Karolína Procházková

Koordinace a důvěra: klíčové pilíře spolupráce při správě DPH

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2025, č. 4, s. 20-24

Autorka představuje nástroje sloužící ke spolupráci při správě DPH a boji proti podvodům v rámci Evropské unie. Seznamuje s přeshraničním reverse charge (režim přenesení daňové povinnosti), se sdílením údajů pro subjekty i daňové správy VIES (VAT information exchange system), s automatickou výměnou informací na základě evropského nařízení č. 904/2010 a s centralizovanými informacemi o platbách (systém CESOP). Sofistikovaným nástrojem pro spolupráci daňových správ je síť expertů Eurofisc zaměřená na boj s daňovými podvody. Specifický způsob výměny informací byl zaveden v souvislosti se zvláštním režimem jednoho správního místa (OSS). Přibližuje také možnou spolupráci při prověřování konkrétní transakce s přeshraničním prvkem. V závěru článek přináší seznam legislativních aktů, které upravují mezinárodní spolupráci na DPH. - Poznámky.

Utonwa Lauretta Onwumelu

Modernizing consumption tax in Nigeria : a review of VAT reforms from 1993 to 2025

Modernizace spotřební daně v Nigérii : přehled změn v DPH v období 1993-2025

International VAT monitor, Vol. 36, (2025) No. 6, p. 243-247

Příspěvek seznamuje s vývojem daně z přidané hodnoty v Nigérii, od doby, kdy v r. 1993 nahradila prodejní daň až po její konsolidaci v rámci nigerijského daňového zákona z r. 2025. Autorka se zabývá klíčovými změnami daňových zákonů z let 2019–2023, které přinesly rozšíření základu DPH tak, aby zahrnoval online a přeshraniční transakce, dále zlepšily ustanovení o odpočtu daně na vstupu a zjednodušily dodržování daňových předpisů pro podniky. Reforma z r. 2025 zahrnovala požadavky na elektronickou fakturaci, právo na vrácení DPH na vstupu a možnost podniků odečíst si DPH zaplacenou jak z přímých výrobních nákladů, tak z nepřímých výdajů. Příspěvek ukazuje, že vývoj DPH v Nigérii odráží neustálé úsilí o vybudování spravedlivějšího a efektivnějšího daňového systému. - Poznámky.

Radek Ondra

Obecná východiska výkladu rozsahu zmocnění obsaženého v plné moci při správě daní

Finanční, daňový a účetní bulletin, Sv. 34, (2026) č. 1, s. 33-45

Článek navazuje na téma právních aspektů plných mocí při správě daní a pojednává o výkladu rozsahu zmocnění obsaženého v plné moci. Věnuje se zákonným ustanovením, na základě kterých je prováděn výklad rozsahu zmocnění, charakterizuje postup při výkladu rozsahu zmocnění a uvádí jeho úskalí a specifika. Dále se zaměřuje na postup správce daně při zjištění a vyjasnění vůle zmocnitele a uvádí i příklady z judikatury Nejvyššího správního soudu týkající se rozsahu zmocnění obsaženého v plné moci. Autor zdůrazňuje, že správce daně je povinen při výkladu rozsahu zmocnění co nejvíce přihlížet k úmyslu zmocnitele; úmysl je povinen zjistit nejen z doslovného znění plné moci, ale také z toho, jak určitým slově rozumí zmocnitel, z postupu zmocnitele a zmocněnce, z okolností případu apod. - Pátý díl ze série článků.

Martina Křížková Chrámecká

Odložená daň a její role ve výpočtu české dorovnávací daně

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2025, č. 4, s. 74-79

Základem výpočtu české dorovnávací daně podle zákona č. 416/2023 Sb. (ZDD) je stanovení efektivní sazby daně, přičemž součástí zahrnutých daní je i odložená daň. Autorka vysvětluje základní principy stanovení celkové výše úpravy odložené daně, která je součástí zahrnovaných daní, i s jakými přechodnými rozdíly náklad na odloženou daň souvisí a také, zda společnost může mít nulový náklad na odloženou daň. Dále přibližuje vybrané definice ZDD se zohledněním účetního rámce IFRS a českého daňového systému (nepovolené časové rozlišení; opětovně zahrnutý odložený daňový dluh; celková výše úpravy odložené daně). V závěru článku autorka shrnuje klíčové body nakládání s odloženou daní ve vztahu k dorovnávací dani. - Poznámky.

Jan Eeckhout, Chunyang Fu, Wenjian Li, Xi Weng

Optimal taxation and market power

Optimální zdanění a tržní síla

The American Economic Review, Vol. 116, (2026) No. 1, p. 119-163

Článek zkoumá, jak má stát optimálně zdaňovat práci a podnikatelské zisky v ekonomice, kde podniky mají tržní sílu. Autoři předpokládají, že obchodní přírážky mění klasická doporučení pro optimální zdanění, protože daně ovlivňují nejen redistribuci, ale i produkci a alokaci zdrojů. Modelováním dat z USA z období 1980-2019 zjišťují, že při vyšší tržní síle by měla být daň z práce nižší a daň ze zisků vyšší, přičemž optimální zdanění zároveň částečně koriguje neefektivnost z tržní síly a přispívá k přerozdělování ve prospěch nižších příjmů. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/aer.20211445>

Hana Neumann, Petr Jedlička

Pilíř II: základní rámec se zaměřením na ztrátovou českou společnost

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2025, č. 4, s. 50-60

Autoři představují základní principy Pilíře II (globální minimální daň) a na modelových příkladech ukazují koncept výpočtu české (vnitrostátní) dorovnávací daně. Zvláštní pozornost věnují ztrátovým společnostem, protože u nich může mít aplikace pravidel minimálního zdanění překvapivé dopady. Zároveň jejich situace dobře ilustruje odlišný způsob mechanismu výpočtu dorovnávací daně, než jaký je v případě daně z příjmů právnických osob. Daňový systém Pilíře II se skládá ze dvou částí, a to z globálních pravidel (GloBE, zahrnuje pravidlo pro zahrnutí zisku (IIR) a doplňkové pravidlo pro nedostatečně zdaněný zisk (UTPR)), a z lokálního pravidla (vnitrostátní dorovnávací daň, domestic minimum top-up tax, DMTT). Autoři zdůrazňují, že nový systém Pilíře II přináší výrazně vyšší administrativní náročnost, která vyžaduje koordinovaný a systémový přístup v rámci celé skupiny, včetně detailního sběru dat. - Poznámky.

Radovan Zídek

Procesy "Peer Review" v daňové oblasti a Česká republika

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2025, č. 4, s. 16-20

Procesy "Peer review" v daňové oblasti jsou hodnocením České republiky ze strany mezinárodních hodnotitelů v rámci dohledu nad plněním určitých pravidel, která se ČR zavázala plnit. Autor nejprve charakterizuje základní principy a dokumenty peer review (Terms of reference, metodologie, časový plán hodnocení) a proces samotného hodnocení. Poté přibližuje jednotlivé probíhající peer review procesy ze strany OECD hodnotící implementaci mezinárodních pravidel v oblasti přímých daní: mezinárodní standard pro výměnu informací na žádost (EOIR); mezinárodní standard pro automatickou výměnu informací o finančních účtech (CRS); souhrn opatření proti narušování daňových základů a přesouvání zisku (BEPS). Výsledkem hodnocení je typicky hodnotící zpráva obsahující doporučení a případně hodnocení stupně implementace, tzv. rating. - Poznámky.

Ankur Agarwal

A proposal to address key tax treaty issues for non-resident entertainers and sportspersons

Návrh řešení klíčových otázek daňových smluv pro umělce a sportovce, kteří nejsou daňovými rezidenty

Bulletin for international taxation, Vol. 79, (2025) No. 11, p. 399-415

Odvětví sportu a zábavy význačnou měrou přispívá k růstu globální ekonomiky, ale protože se vyznačuje vysokou mobilitou a rozmanitými zdroji příjmů, čelí tak výzvám vyplývajícím ze složitých mezinárodních daňových zákonů. Autor zkoumá, zda současný rámec mezinárodního daňového práva vytváří podstatné přeshraniční daňové problémy pro umělce a sportovce, zejména s ohledem na osobní a věcný rozsah čl. 17 vzorové smlouvy OECD o zamezení dvojího zdanění příjmu a majetku. Hodnotí potřebu tohoto samostatného článku, který se týká zdanění sportovců a umělců, a tvrdí, že čl. 17 je zbytečný, ale politicky obtížně zrušitelný. Místo toho autor navrhuje cílené změny a multilaterální přístup k řešení zkoumaných problémů ve formě multilaterální smlouvy (United Tax Framework for International Performers). - Poznámky.

Peter Denk

Real estate transfer tax reform in Austria : more revenue, more complexity?

Reforma daně z převodu nemovitostí v Rakousku : vyšší příjmy, více složitá?

European taxation, Vol. 65, (2025) No. 12, p. 522-528

V červenci 2025 provedlo Rakousko nejrozsáhlejší reformu daně z převodu nemovitostí za poslední desetiletí. Změny spočívají zejména ve zvýšení zdanění transakcí s podíly a očekává se, že přinese značné dodatečné daňové příjmy, a to zejména do obecních rozpočtů. Např. příslušná hranice byla u podílů snížena z 95 % na 75 %, nepřímé převody akcií podniků, které vlastní nemovitosti, se poprvé staly zdanitelnými. Článek informuje o změnách provedených reformou daně z převodu nemovitostí a přináší její úvodní analýzu. - Poznámky.

Stéphane Austry, Richard Vann, John Avery Johnes, Philip Baker, Peter Blessing, Robert Danon, Shefali Goradia, Johann Hattingh, Koichi Inoue, Guglielmo Maisto, Toshio Miyatake, Angelo Nikolakakis, Frank Pötgens, Kees van Raad, Jens Schönfeld and Bertil Wiman

The relationship of head office and its foreign permanent establishments : the current state of the Authorised OECD Approach. Part one

Vztah mezi ústředím a jeho zahraničními stálými provozovny : aktuální stav Autorizovaného přístupu OECD (AOA). Část první

Bulletin for international taxation, Vol. 79, (2025) No. 11, p. 380-398

Otázka zdanění stálých provozoven a výklad čl. 7 vzorové smlouvy OECD byly ve vyspělých státech předmětem významných rozdílů. K dosažení shody vytvořila OECD Autorizovaný přístup (AOA) pro přiřazování zisků stálým provozovněm. Článek zkoumá vývoj, účel a smíšené přijetí AOA ve vybraných jurisdikcích. Autoři zdůrazňují omezenou shodu, které bylo na využití AOA dosaženo. Rozebírají přijetí Autorizovaného přístupu v Austrálii, Kanadě, Francii, Německu, Indii, Itálii, Japonsku, Nizozemsku, JAR, Švédsku, Švýcarsku, Velké Británii a USA a zaměřují se na to, jak přijetí bránilo dalšímu pokroku v oblasti přiřazování zisků stálým provozovněm. - Poznámky.

The Robin Hood state : redistribution**Stát, který bohatým bere a chudým dává : redistribuce**

The Economist, Vol. 458, (2026) No. 9487, p. 51-53

Článek se zabývá vývojem příjmové nerovnosti a daňových systémů v bohatých zemích za posledních několik desetiletí a ukazuje, že i přes růst nerovnosti se daňové systémy staly výrazněji progresivními. Text se soustředí na to, jak současné daně a transfery od bohatých k chudým ve skutečnosti více přerozdělují bohatství, než se často předpokládá. Autoři upozorňují, že vyšší daně pro nejbohatší generují velkou část státních příjmů, což umožňuje nižší zdanění středně a nízkopříjmových vrstev a zároveň růst sociálních transferů. Vysvětlují také, že dnešní efektivní daňová zátěž bohatých je často vyšší než v době zdánlivě „tvrdé“ poválečné progresse, protože dříve se daním snadněji vyhýbalo. Závěrem přibližuje debatu, zda už současná míra zdanění nenarazí na své limity, nebo zda by bohaté státy měly danit nejvyšší příjmy ještě více, zvláště pokud technologické změny v budoucnu prohloubí nerovnosti. -- Viz také s. 10.

Martin Greive, Jan Hildebrand

Die Steuerpläne von CDU und SPD im Faktencheck**Faktická analýza daňových plánů CDU a SPD**

Handelsblatt, Jg. 2026, Nr. 33 (17.2.2026), S. 10-11

Vládní koalice CDU a SPD v Německu chce zahájit daňovou reformu. Cílem je ulevit lidem s malými a středními příjmy. Generální tajemník CDU C. Linnemann navrhl, aby nejvyšší sazba daně z příjmů fyzických osob začala platit až od 80 000 eur ročně. Ale to by spíše ulevilo lidem s nejvyššími příjmy.

Pavel Novák

Stravenkový paušál : daňové výhody

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM], Sv. 21, (2026) č. 2-3, s. 50-53

Stravenkový paušál je peněžitým příspěvkem na stravování, který představuje alternativu ke stravenkám poskytovaným zaměstnavatelem jako benefit pro zaměstnance. V článku jsou rozebrány daňové a jiné výhody stravenkového paušálu v praxi. Autor uvádí, že zavedení stravenkového paušálu přináší nižší náklady pro zaměstnavatele (administrativní a provize za stravenky), výhodou pro zaměstnance je nesporně flexibilita. Tabulky ukazují, že v případě stravenkového paušálu a stravenek prakticky nejsou rozdíly ve zdanění a odvodech pojistného na straně zaměstnance i na straně zaměstnavatele.

Christoph B. Rosenberg, Marius van Oordt

Taxing harmful habits**Zdanění škodlivých návyků**

Finance & development, Vol. 63 (2026), No. 1, p. 46-49

Článek analyzuje význam spotřebních daní na nezdravé produkty, které v průměru generují přibližně 2 % HDP a pomáhají snižovat náklady na zdravotní péči. Autoři prosazují přístup založený na míře škodlivosti, kde jsou rizikovější produkty zdaněny přísněji, což motivuje spotřebitele k přechodu na méně škodlivé alternativy. Úspěšným příkladem je Nový Zéland, kde díky strategickému navyšování sazeb klesl podíl kuřáků klasických cigaret z 18 % v r. 2012 na aktuálních 8 %. Článek zároveň varuje před nekonzistentním zdaněním v rozvojových zemích a zdůrazňuje potřebu mezinárodní spolupráce, která by zabránila přeshraničním daňovým únikům a nelegálnímu obchodu. Graf přináší hodnocení nesprávně nastavených daňových sazeb u tabáku, alkoholu a slazených nápojů ve vybraných státech. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2026/03/Finance_and_Development_March_2026.pdf

Mirna S. Screpante

VAT challenges in the age of blockchain : crypto and NFTs treatment in the European union and beyond**Výzvy pro oblast DPH v éře blockchainu : režim kryptoměn a nezaměnitelných tokenů v EU i mimo ni**

International VAT monitor, Vol. 36, (2025) No. 6, p. 233-238

Odlíšné vlastnosti digitálních aktiv ve srovnání s nedigitálními aktivy odhalují současné regulační výzvy v oblasti DPH (nebo daně ze zboží a služeb, GST) spojené s kryptoměnami a NFT. Autorka se zaměřuje na přetrvávající nejednoznačnost jejich právní a ekonomické klasifikace v globálním měřítku. Článek přináší srovnávací analýzu režimů Evropské unie, Spojeného království, Austrálie, Singapuru, Švýcarska, Mexika a Kanady, která dokládá rozmanité metodiky používané různými jurisdikcemi při

regulaci a zdanění transakcí s kryptoaktivy, včetně předpisů o místě dodání, odpovědnosti platformy a výjimkách. Autorka také zdůrazňuje riziko dvojího zdanění vyplývající z těchto rozdílů. V závěru předkládá návrhy opatření, jejichž cílem je dosáhnout daňové neutrality v odvětví digitálních aktiv. - Poznámky.

Fabiola Annacondia

VAT registration thresholds in Europe : (2025)

Prahové hodnoty pro registraci k DPH v Evropě : (2025)

International VAT monitor, Vol. 36, (2025) No. 6, p. 260-263

Pravidelný každoroční příspěvek informuje o prahových hodnotách pro registraci k dani z přidané hodnoty v jednotlivých evropských státech. Autorka pracuje s pravidly platnými v říjnu 2025 a s oznámenými změnami, které vstoupí v platnost 1. ledna 2026. Limity výše obrátu podniku nebo soukromého podnikatele jsou uvedeny v přehledné tabulce. Vzhledem k tomu, že většina evropských zemí podléhá závazným ustanovením systémové směrnice o DPH, jsou v článku shrnuta evropská kritéria, zvláštní pravidla i výjimky pro registraci k DPH. - Poznámky.

Ivan Macháček

Výběr zajímavých rozsudků Nejvyššího správního soudu k dani z příjmů : srpen 2025

Účetnictví, Sv. 2026, č. 3, s. 42-43

Autor seznamuje s rozhodnutím NSS ze dne 6.12.2024 (sp. zn. 5 Afs 234/2023-70) ve věci uplatnění § 115 odst. 2 daňového řádu v rámci odvolacího řízení. Týká se doměření daně z příjmů právnických osob, kde Odvolací finanční ředitelství dospělo k závěru, že žalobce snížil své výnosy, a tedy i základ daně, odúčtováním nedokončené výroby, aniž by pro tento postup byly splněny podmínky. NSS zamítl kasační stížnost s tím, že důvodem doměření daně v posuzovaném případě nebylo prokázání daňové účinnosti vykázaných nákladů, nýbrž neprokázání oprávněnosti snížení nedokončené výroby (tedy snížení stěžovatelových výnosů).

Katia Cejje and Sonya Gunilla-son-Sevä

Workcation - flying under the radar or to a country approved by the employer : income tax and social security implications

Spojení práce na dálku a dovolené - bez vědomí zaměstnavatele nebo do země schválené zaměstnavatelem : důsledky pro daň z příjmů a sociální zabezpečení

European taxation, Vol. 65, (2025) No. 12, p. 505-515

Článek se zabývá důsledky přeshraniční práce na dálku pro oblast daní a sociálního zabezpečení se zaměřením na "workcation", tj. dočasnou práci v jiné jurisdikci (často v atraktivní destinaci). Zjišťuje, zda jsou již provedené změny právního rámce týkající se přeshraniční práce na dálku dostatečné, nebo zda jsou zapotřebí další změny či upřesnění. Dva ilustrační příklady zaměstnanců Wernera a Wendy ze Švédska s různými časovými rámci autorky používají k demonstraci uplatnění právních předpisů o dani z příjmů fyzických osob a sociálním zabezpečení. V obou scénářích převzal zaměstnanec iniciativu v rámci workcation, ale v jednom případě si toho jeho zaměstnavatel není vědom a předpokládá, že zaměstnanec pracuje z domova. Autorky navrhují opatření ke zlepšení právní jistoty, snížení nákladů na dodržování předpisů a posílení koordinace mezi daňovými systémy a systémy sociálního zabezpečení. - Poznámky.

Pavel Novák

Zaměstnanecké benefity : osvobození od daně v roce 2026. (2.)

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM], Sv. 21, (2026) č. 2-3, s. 10-12

Bližší k daňovému režimu zaměstnaneckých benefitů v r. 2026 a ke změnám v osvobození od daně v souvislosti s přijetím zákona č. 360/2025 Sb. V této části autor informuje o cílech a závěrech Interpretace Národní účetní rady I-52 Zaměstnanecké požitky z června 2025. V tabulkách přehledně shrnuje režim zdanění vybraných poskytovaných benefitů (stravování, jídlo a nápoje) na straně zaměstnance a zaměstnavatele. Problematika je doplněna několika praktickými příklady (vstupenky do divadla, Multisport karta, příspěvek na dovolenou v nepeněžní formě, značkové hodinky jako nepeněžní benefit).

Ivan Macháček

Zdanění kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 27, (2026) č. 2-3, s. 16-20

Zaměstnanecké akciové plány slouží jako motivační zaměstnanecký benefit a současně umožňují získat a udržet ve firmě vysoce kvalifikované zaměstnance, které by jinak bylo obtížné zaplatit konkurenceschopnou mzdou. Úprava daňového řešení zaměstnaneckých akcií prochází v poslední době opakovaně změnami. Článek přibližuje vývoj zdanění opčních akciových programů od r. 2023 a zaměřuje se především na zdanění od 1.1.2026, vyplývající ze zákona č. 360/2025 Sb. Autor vysvětluje zcela nový systém zdanění příjmů z realizace kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí poskytnutých kvalifikovaným zaměstnavatelem kvalifikovanému zaměstnanci. Příjem z kvalifikované opce se považuje za příjem ve zdaňovacím období, kdy byl obchodní podíl prodán, je zařazen mezi příjmy zdaňované dle § 10 ZDP.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou dostupné v Odborné knihovně MF.

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále

Sv. 27, (2026) č. 5-6

Daňová ztráta – uplatnění v roce 2026 (s. 3-5); Slevy na dani z příjmů u poplatníka FO (s. 6-9); Zálohy na daň z příjmů (s. 10-12); Osвобоzení od daně z příjmů (§ 4 a § 4a ZDP) (s. 15-19); Příjmy z darování z hlediska daně z příjmů (s. 20-21); Výkon práce z domova (s. 22-26); Zrušení registrace plátce (s. 27-29); Uplatnění nároku na odpočet daně – změny (s. 30-35); Paušální výdaje na dopravu (s. 46-49); Cenné papíry – účetnictví (s. 54-56); Mzdové nároky – vnitřní předpis (s. 60-63); Poživatelé důchodu a zdravotní pojištění – změny (s. 68-70); Zákon o zaměstnanosti (s. 76-79); Mzda, plat, příplatky (s. 80-85); Srážky ze mzdy – změny (s. 86-90).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi

Sv. 2026, č. 3-4

Tipy a rady ke zpracování daňového přiznání FO za rok 2025 (s. 1-6); Pohledávky aneb zásadní změny v daních 2025-2026 - pohledávky v dani z příjmů/zákoně o rezervách a v DPH (s. 7-9); Autorské honoráře a jejich zdanění (s. 10-13); Dotazy a odpovědi: peněžitý dar ve "sdružení" PO (s. 13-14); horní hranice pro odpisování automobilů (s. 14); využití části vyřazeného majetku (s. 14).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi

Sv. 2026, č. 5

Na co si dát pozor při vyplňování přiznání k dani z příjmů právnických osob za kalendářní rok 2025 (s. 1-3); Dotazy a odpovědi: pojišťovací činnost a paušální výdaje (s. 4); místo podání daňového přiznání k DPFO za rok 2025 (s. 4); Kategorie účetní jednotky v roce 2026 a navazující povinnost (ne)ověření účetní závěrky sestavené za rok 2026 auditorem (s. 5-6); Novela zákona o rezervách s účinností od 1.1.2026 - zákon č. 360/2025 Sb. (s. 7); Dotazy a odpovědi: odpisování (účetní i daňové) nakoupeného nového majetku (s. 8); darovaný byt a danění příjmu z nájmu (s. 8); určení režimu DPH u oprav (s. 8).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty

Sv. 2026, č. 4

DPH u poskytování přepravy osob prostřednictvím využití mobilní aplikace (s. 1-3); Dotazy a odpovědi: zánik společnosti fúzí sloučením (s. 4); poskytnutá plnění do EU v režimu OSS - počítají se do obratu pro DPH? (s. 4-5); ustanovení § 49 ZDPH (s. 5); technická plodina z pohledu DPH (s. 5-6); odhlášení z DPH a její částečné vrácení (s. 7); storno faktura (s. 7).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty

Sv. 2026, č. 5

DPH u třístranného obchodu - plátce jako prodávající, plátce jako prostřední osoba, plátce jako kupující (s. 1-4); Vysoký nadměrný odpočet jako důvod k zahájení postupu k odstranění pochybností? - judikát NSS č. j. 4 Afs 181/2023-35 (s. 4-6); Dotazy a odpovědi: sazba DPH u montáže vertikálních žaluzií (s. 7); sousedská dětská skupina a DPH (s. 7-8); mezinárodní přeprava zboží (s. 8); reklamní soutěž a DPH (s. 8).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty**Sv. 2026, č. 6**

Vracení bezdůvodně zaplacené daně z přidané hodnoty (s. 1-4); Identifikované osoby - I. část - účel, charakteristické rysy, povinná registrace, dobrovolná registrace (s. 5-7); Dotazy a odpovědi: skladování pneumatik v jiné zemi EU (s. 7); věcné břemeno a DPH (s. 7-8).

Finanční, daňový a účetní bulletin**Sv. 34, (2026) č. 1**

Novely zákona o daních z příjmů ve vztahu k dani z příjmů fyzických osob přijaté v roce 2025 (s. 2-18); Změny v priznání k dani z příjmů právnických osob za zdaňovací období započatá v roce 2025 (s. 19-24); Dopady konsolidačního balíčku na zákon o dani z nemovitých věcí v praxi (s. 25-32); Obecná východiska výkladu rozsahu zmocnění obsaženého v plné moci při správě daní (s. 33-45); Vracení daně při dodání zboží cestujícím určeného k vývozu zboží v osobním zavazadle (s. 46-49); Kamery a GPS při kontrole zaměstnanců - možnosti a limity zaměstnavatele (s. 50-52).

Ekonomické vědy. Ekonomie

Carl-Benedikt Frey ; rozhovor vedl Torsten Riecke

"Europa bekommt eine neue Chance"**"Evropa dostává novou šanci"**

Handelsblatt, Jg. 2026, Nr. 31 (13.2.2026), S. 54-55

Oxfordský ekonom v rozhovoru vysvětluje, proč umělá inteligence sama o sobě nezaručuje růst a jakou šanci Evropa promarní, pokud nebude odváznější. Témata rozhovoru vycházejí z Freyovy nové knihy „How progress ends: technology, innovation, and the fate of nations“. Na základě historických případových studií v ní zkoumá, jak na sebe vzájemně působí instituce, kultura a technologické změny a jak vedou k obdobím růstu i stagnace. Frey tvrdí, že decentralizované systémy bývají lepší v průkopnických inovacích, zatímco centralizovanější byrokracie mohou být účinné při škálování a dohánění. Tento rámec aplikuje na nedávné ekonomické trendy ve Spojených státech a Číně.

Stephen J. Terry, Thomas Chaney, Konrad B. Burchardi, Lisa Tarquinio, Tarek A. Hassan

Immigration, innovation, and growth**Imigrace, inovace a růst**

The American Economic Review, Vol. 116, (2026) No. 3, p. 828–861

Článek zkoumá, jak imigrace ovlivňuje inovace a mzdy ve vybraných okresech USA. Autoři za pomoci nové metody ukazují, že růst počtu imigrantů zvyšuje počet patentů i průměrné mzdy místních obyvatel. Krátkodobý tlak na trh práce může sice mzdy snížit, ale v delším období převládá pozitivní efekt vyšší produktivity a inovací. Podle modelových odhadů přispěla imigrace od r. 1965 k růstu inovací i mezd v USA asi o 5 %. Studie také představuje nový způsob měření imigračních šoků, který lze využít i v dalších ekonomických analýzách. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/aer.20211601>

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

Paola Tamma

Brussels to defer impact of tighter capital rules**Brusel odloží dopad přísnějších kapitálových pravidel**

Financial Times, Vol. 2026, No. 42202 (18.3.2026), p. 6

Článek se zabývá rozhodnutím Evropské komise odložit dopady globální bankovní reformy FRTB (Fundamental Review of the Trading Book), která je součástí rámce Basilej III, aby zabránila znevýhodnění unijních bank vůči americké konkurenci. Dle odhadů Evropského orgánu pro bankovníctví by plná implementace pravidel FRTB zvýšila kapitálové požadavky na tržní riziko v průměru o 30 %, u některých institucí by tento nárůst činil až 80 %. EU proto navrhuje zavedení dočasného multiplikátoru, který by zvýšené nároky na obchodní aktivity bank po dobu tří let neutralizoval. Dle autorky tento krok sice chrání konkurenceschopnost evropských lídrů, zároveň však vyvolává kritiku ze strany expertů, kteří varují před oslabením mezinárodních bezpečnostních standardů zavedených v reakci na finanční krizi v r. 2008.

Digitální aktiva jsou laboratoří budoucnosti : centrální banka hledá nové cesty

Profí poradenství & finance, Sv. 13, (2025) č. 11, s. 24-25

Česká národní banka uskutečnila nákup digitálních aktiv v hodnotě 1 milionu USD mimo rámec devizových rezerv. Vzniklo testovací portfolio založené na blockchainu, které zahrnuje bitcoin, USD stablecoin a tokenizované depozitum. Cílem nákupu je získat praktickou zkušenost s držetím digitálních aktiv a ověřit procesy nezbytné pro jejich správu (technická správa klíčů, víceúrovňové schvalovací postupy, krizové scénáře a bezpečnostní mechanismy i prověřování souladu s pravidly AML). Současně s vytvořením portfolio spustila centrální banka projekt ČNB Lab, který zastřešuje testování technologií a trendů s potenciálním dopadem na finanční trh a měnovou politiku. ČNB zdůraznila, že v dohledné době neplánuje bitcoin ani jiná digitální aktiva zařadit mezi své devizové rezervy.

Claire Jones

Fed signals bid to cut rates on track despite oil price surge**Fed naznačuje, že snížení úrokových sazeb pokračuje podle plánu navzdory nárůstu cen ropy**

Financial Times, Vol. 2026, No. 42203 (19.3.2026), p. 1

Článek se věnuje rozhodnutí amerického Federálního rezervního systému ponechat úrokové sazby beze změny. Sazby zůstaly v pásmu 3,5 až 3,75 %, přičemž 12 z 19 členů výboru očekává do konce r. 2026 alespoň jedno snížení o čtvrt procentního bodu, a to i přes revizi odhadu inflace směrem nahoru na 2,7 %. USA v únoru 2026 ztratilo 92 000 pracovních míst a ceny ropy WTI se kvůli iránské blokádě Hormuzského průlivu pohybují kolem 95 USD za barel. Dle autorky se Fedu nepodařilo dosáhnout 2% inflačního cíle již od r. 2021.

Zehra Munir, William Sandlund, Rachel Rees

Fed to scrutinise jobs figures amid labour concerns**Fed pečlivě sleduje údaje o zaměstnanosti kvůli obavám o trh práce**

Financial Times, Vol. 2026, No. 42188 (2.3.2026), p. 7

Článek shrnuje aktuální vývoj ve třech klíčových oblastech, kterými jsou trh práce v USA, internacionalizace čínské měny a inflace v eurozóně. V USA se očekává prudký pokles tvorby pracovních míst na 57 000 a trhy s 94% pravděpodobností nepředpokládají změnu úrokových sazeb v březnu. Čína se snaží zvýšit (ze současných 2 %) pomocí přeshraničních půjček podíl jüanu na globálních rezervách. V eurozóně se inflace drží na úrovni 1,7 %, tedy pod 2% cílem, avšak přetrvávající růst cen ve službách nad 3 % komplikuje rozhodování Evropské centrální banky o možném uvolnění měnové politiky. -- K vývoji na trhu práce v USA viz FT z 7.3.2026, s. 1.

Renato Faccini, Seungcheol Lee, Ralph Luetticke, Morten O. Ravn, Tobias Renkin

Financial frictions: micro versus macro volatility**Finanční frikce: mikro versus makro volatilita**

The American Economic Review, Vol. 116, (2026) No. 2, p. 464-501

Článek rozebírá, jak rozdíly v úrokových sazbách spotřebitelských úvěrů ovlivňují chování domácností a nerovnosti v ekonomice. Na datech z Dánska autoři ukazují, že vyšší úrokové sazby nejvíce zasahují nízkopříjmové domácnosti, snižují jejich spotřebu a brání zlepšení finanční situace. V modelu pak dokládají, že proměnlivé rozpětí úrokových sazeb zesiluje ekonomické šoky a zvyšuje rozdíly ve spotřebě napříč domácnostmi, i když mohou snižovat celkové makroekonomické výkyvy. Studie zdůrazňuje, že při regulaci bank je nutné brát v úvahu i dopady na domácnosti. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/aer.20211219>

Hypoteční sazby nejnižší od dubna 2022 : splátky hypoték míří k hranici 20 tisíc

Profí poradenství & finance, Sv. 13, (2025) č. 10, s. 46-48

Pohled na situaci hypotečního trhu v ČR prostřednictvím indexu Swiss Life Hypoindex v říjnu 2025. Průměrná nabídková sazba hypoték se snížila na 4,91 %, za poklesem stojí především výrazné zlevnění pětiletých fixací. Trh se ale nachází v rovnovážné fázi, kdy se jednotlivé úpravy sazeb navzájem vyvažují. V blízké budoucnosti se neočekává žádný zásadní pohyb sazeb hypoték směrem dolů ani nahoru. V případě nové fixace hypotéky odborníci doporučují volbu některé z kratších fixací. Graf dokládá výši hypotečních úroků za období květen 2021 až říjen 2025. -- Více k situaci hypotečního trhu viz Profí poradenství & finance č. 9/2025, s. 34-35 a 42-43 a Profí poradenství & finance č. 11/2025, s. 10-12, 50-51 a 56-57.

Luca Fornaro, Federica Romei

Monetary cooperation during global inflation surges

Měnová spolupráce během globálních inflačních vln

The American Economic Review, Vol. 116, (2026) No. 1, p. 164-188

Autoři zkoumají, kdy má smysl, aby centrální banky různých zemí spolupracovaly při nastavování měnové politiky. Docházejí ke zjištění, že pokud je ekonomika v plné zaměstnanosti (situace po pandemii nemoci covid-19), mezinárodní spolupráce mnoho nepřinese. Jiná situace nastává, když centrální banky bojují s vysokou inflací i za cenu nezaměstnanosti, jako v 70. a 80. letech 20. století. Tehdy může koordinace politik výrazně zlepšit výsledky. Autoři také upozorňují, že pokud se kvůli protekcionismu znovu objeví nedostatek obchodovatelných statků, může tento typ mezinárodní spolupráce získat znovu na důležitosti. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/aer.20231018>

Nová pravidla pro investiční nemovitosti : přichází přísnější limity pro úvěry

Profi poradenství & finance, Sv. 13, (2025) č. 12, s. 38-41

Česká národní banka doporučila zpřísnit limity pro investiční hypotéky: LTV maximálně 70 % a DTI maximálně sedminásobek ročního příjmu. Tyto úvěry mají rizikovější profil než hypotéky na vlastní bydlení, protože jsou citlivější na výkyvy trhu i příjmů z pronájmu. V případě ekonomického zpomalení může dojít k hromadným prodejům investičních bytů, což by mohlo vyvolat pokles cen a zvýšit ztráty bank. Zpřísnění podmínek má být preventivním krokem k předcházení kumulace rizik pro finanční stabilitu ČR. Pro hypotéky na vlastní bydlení se limity nemění (LTV zůstává na 80 %, pro žadatele do 36 let na 90 %, ukazatele DTI a DSTI zůstávají deaktivované). -- Více k novým pravidlům pro investiční hypotéky viz HN č. 64/2026 (1.4.2026), s. 10.

Olaf Storbeck, Barney Jopson, Anne-Sylvaine Chassany, Sam Fleming, Henry Foy, Paola Tamma

Spain first to enter race for Lagarde successor

Španělsko jako první vstoupilo do závodu o nástupce Lagardeové

Financial Times, Vol. 2026, No. 42179 (19.2.2026), p. 2

Článek uvádí, že by prezidentka Evropské centrální banky Ch. Lagardeová mohla odstoupit před koncem svého osmiletého funkčního období, které dovrší v říjnu 2027. Důvodem dle respondentů je, aby francouzský prezident Macron a německý kancléř Scholz měli dostatek času najít nástupce před prezidentskými volbami ve Francii. Španělsko se stalo první zemí, která se otevřeně zapojila do soutěže o nástupnictví ve funkci prezidenta ECB. Kandidátem by se mohl stát bývalý guvernér španělské centrální banky Pablo Hernández de Cos. Jeho hlavním rivalem může být bývalý guvernér nizozemské centrální banky Klaas Knot. Celkově do konce r. 2027 vyprší mandát třem ze šesti vrcholných představitelů ECB. -- K tématu viz také s. 1.

Martin Mikulka

Správci nevýkonného úvěru jako povinná osoba ve smyslu regulace v oblasti boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

Právník, Sv. 165, (2026) č. 2, s. 120-136

Postavení správců nevýkonných úvěrů se změnilo přijetím regulace pro činnost správy nevýkonných úvěrů ve formě evropské směrnice č. 2021/2167/EU (NPLD) a transpozičními zákony o trhu s nevýkonnými úvěry (č. 84/2024 Sb. a související zákon č. 85/2024 Sb.). Díky změnám byl výkon správcovské aktivity ve vztahu k nevýkonným úvěrům podřazen pod služby, jejichž poskytování je vázáno na povolení ze strany orgánu dohledu (ČNB), a tedy v zásadě na naplnění podmínek pro obdržení povolení ze strany orgánu dohledu nad finančním trhem. Článek rozebírá zejména povinnosti dané správcům v oblasti boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu včetně požadavků na interní compliance systémy a koncept "poznej svého klienta". Autor identifikuje, k jakým změnám v rozsahu povinností došlo u správců nevýkonného úvěru v souvislosti se změnou jejich postavení ve finančním systému. - Poznámky.

Ian Smith, Emily Herbert, Kate Duguid

War-related inflation fears spur rout in global bonds

Obavy z inflace vyvolané válkou způsobují propad na globálních dluhopisových trzích

Financial Times, Vol. 2026, No. 42193 (7.3.2026), p. 16

Článek popisuje výrazný propad na globálních trzích s dluhopisy, který vyvolaly obavy z inflace v důsledku eskalujícího konfliktu na Blízkém východě. Kvůli nárůstu ceny ropy ze 72 na přibližně 92 dolarů za barel a prudkému zdražení plynu vzrostl výnos desetiletých britských dluhopisů o 0,39 procentního bodu na 4,62 %, zatímco u amerických desetiletých dluhopisů došlo k nárůstu o 0,17 procentního bodu na 4,13 %. Dle autorů vedly události k masivnímu výprodeji dluhu, přičemž swapové kontrakty nyní u ECB počítají spíše s nárůstem sazeb o čtvrt bodu, než s dříve očekávaným poklesem.

Alisée Koch, Thomas Faria

What do the financial savings of French households finance?

Na co se vynakládají finanční úspory francouzských domácností?

Trésor-economics, No. 378 (2026), p. 1-8

Studie analyzuje, jak jsou finanční aktiva francouzských domácností skutečně využívána v ekonomice. Ukazuje, že velká část úspor (i když je držena v bezpečných a likvidních formách) nakonec financuje podniky, státní dluh a poskytování úvěrů. Pomocí „look-through“ metody, která sleduje investice skrze finanční zprostředkovatele, studie dochází ke zjištění, že z každých 10 eur finančního majetku domácností míří 4 eura do akcií firem, 3 eura do dluhopisů (z toho 1 euro do státních) a 2 eura slouží k poskytování úvěrů. Autoři zdůrazňují, že úspory domácností tvoří jen část celkového financování zprostředkovaného bankami, pojišťovny a investičními fondy, ale hrají významnou roli při podpoře evropské ekonomiky. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/2026/01/08/what-do-the-financial-savings-of-french-households-finance>

Leo Lewis

Yen suffers Takaichi picks doves for BoJ

Japonský jen oslabuje, premiérka Takaichi vybírá do japonské centrální banky zastánce měkké měnové politiky

Financial Times, Vol. 2026, No. 42185 (26.2.2026), p. 4

Článek se věnuje nominacím ze strany japonské premiérky do devítičlenné rady japonské centrální banky (BoJ), které bezprostředně poté vyvolaly oslabení jenu z hodnoty 155,5 na přibližně 156 za dolar. Výběr dvou akademiků nakloněných ekonomickým stimulům a nízkým úrokovým sazbám vyvolal nervozitu na finančních trzích, přesto swapové trhy stále predikují s 60% pravděpodobností nárůst úrokových sazeb z 0,75 % na 1 % již na dubnovém zasedání. Oficiální inflační cíl BoJ zůstává na úrovni 2 %, ale investoři se obávají radikálnějšího přístupu premiérky Takaichi. Ta ve své knize označila za ideální pro robustní ekonomiku inflaci ve výši 3 % či vyšší, což by mohlo narušit dosavadní snahy guvernéra Uedy o normalizaci měnové politiky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou dostupné v Odborné knihovně MF.

Bankovníctví : odborný časopis pro praktickou činnost bank

Sv. 34, (2026) č. 3

Nízkopříjmové domácnosti si po novele legálně nepůjčí ani na opravu pračky - zákon o spotřebitelském úvěru (s. 7); Ceny nemovitostí loni vzrostly o 12 %, nájemní bydlení v některých regionech až o 10 % (s. 8); PPP projekty se v Česku rozjíždějí. Aneb kdo se chopí příležitosti? (s. 10-14); Změny na kapitálovém trhu aneb co nového v regulaci (s. 15); MiCA: o prvních firmách jsme už slyšeli, kdo bude dál? (s. 20-21); Kvantové technologie: nový směr bankovního sektoru? (s. 22-23); Peníze na obranu jsou. Banky jsou segmentu otevřené (s. 28-30); Den s registry 2026: jak se mění trh s úvěry a kam ho posune AI? (s. 31); EIB poskytla v Česku téměř dvě miliardy eur. Peníze mířily do železnic, energetiky i bydlení (s. 32-33); "Dávají" investice do nemovitostí ještě smysl? (s. 38-41); První centra dlouhodobé péče již vznikají a musejí být návratná (s. 46-47); Udrží si Česko růstovou trajektorii? (s. 48-49).

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

Olaf Storbeck

ECB warns long war risks inflation ‘spike’

ECB varuje, že dlouhá válka hrozí prudkým nárůstem inflace

Financial Times, Vol. 2026, No. 42190 (4.3.2026), p. 4

Článek shrnuje varování hlavního ekonoma ECB Philipa Lanea před dopady vleklého konfliktu na Blízkém východě, který může v eurozóně vyvolat inflační šok a hospodářský pokles. Narušení tranzitu skrz Hormuzský průliv, kudy proudí přibližně 1/5 světové ropy a plynu, již vedlo k jednorázovému nárůstu cen plynu o 50 % a ropy na 77,74 USD za barel. Podle krizových scénářů ECB by přetrvávající výpadek mohl vyhnat ceny ropy až na 130 USD, což by snížilo růst HDP o 0,6 procentního bodu a zvýšilo inflaci o 0,8 bodu. Navzdory těmto rizikům očekávají trhy s 88% pravděpodobností, že ECB prozatím ponechá úrokové sazby beze změny na úrovni 2 %, aby zajistila návrat k dlouhodobému 2% inflačnímu cíli.

Epic consequences : the economic fallout of the war

Dramatické následky : hospodářské důsledky války

The Economist, Vol. 458, (2026) No. 9490, p. 61-63

Článek se zabývá obrovským ekonomickým otřesem způsobeným uzavřením Hormuzského průlivu iránskými útoky, které zablokovaly asi 15 % světových dodávek ropy a velkou část dovozu zemního plynu. Ukazuje, že i v dnešní energeticky úspornější ekonomice může takto velký šok vyvolat prudký růst cen energií, ohrozit dodávky surovin a vyvolat riziko globální recese a inflace podobné 70. letům. Dopady však nejsou rovnoměrné. USA jsou díky vlastní těžbě méně zranitelné, zatímco Evropa a zejména Asie čelí vysokým cenám, rostoucím deficitům a oslabeným měnám. Největší riziko představuje situace pro chudší asijské státy, které si drahý LNG nemohou dovolit, a mohou čelit nedostatku energií či potravin. V zemích Perského zálivu mezitím hrozí hluboká recese, protože útoky narušují ropnou infrastrukturu a podkopávají ekonomický model regionu založený na stabilitě a exportu energií. -- Ke konfliktu s Íránem viz také příspěvky na s. 19-20, 27-28, 30-31, 51-52 a 66.

Ian Johnston, Henry Foy

EU countries urged to lower LNG storage targets and cut demand

Země EU jsou vyzývány ke snížení cílů v oblasti skladování LNG a ke snížení poptávky

Financial Times, Vol. 2026, No. 42206 (23.3.2026), p. 2

Článek informuje o výzvě Evropské komise členským státům ke snížení cílů pro naplňování zásobníků plynu v reakci na prudký nárůst cen vyvolaný konfliktem s Íránem. Komisař pro energetiku Dan Jørgensen navrhuje, aby členské země snížily cílovou hladinu naplnění z oficiálních 90 % na 80 %, případně až na 75 %, a posunuly termín pro dosažení těchto limitů až na 1. prosince, což je o měsíc později, než určovala pravidla zavedená po ruské invazi. Dle autorů je cílem opatření zabránit nákupům v závěru léta, ačkoliv aktuální stav v LNG zásobnících v některých zemích (např. v Nizozemsku je na úrovni pouhých 7 %) vyvolává obavy o energetickou bezpečnost během následující zimy, kdy zásobníky obvykle pokrývají 25 % až 30 % evropské spotřeby. -- Viz také komentář na s. 19.

Sam Fleming, Amy Borrett, Myles McCormick

Europe and Asia economies will take biggest war hit, say experts : Middle East conflict

Podle odborníků budou válkou nejvíce zasaženy ekonomiky Evropy a Asie : konflikt na Blízkém východě

Financial Times, Vol. 2026, No. 42194 (9.3.2026), p. 3

Článek popisuje dopady válečného konfliktu mezi USA a Íránem na globální ekonomiku. Dle autorů jsou evropské a asijské trhy více zranitelné oproti Spojeným státům. USA jsou od r. 2017 čistým vývozcem zemního plynu a od r. 2020 také ropy, což jejich ekonomiku částečně chrání před cenovými šoky, kterým čelí dovozci v Evropě a Asii. Během týdne od vypuknutí bojů vzrostla cena ropy Brent téměř o 30 % a ceny plynu se v Evropě zvýšily o dvě třetiny. Pokud krize bude pokračovat, mohla by cena ropy překonat historická maxima z let 2008 a 2022 (cena ropy přesáhla 147 dolarů za barel). Cenový šok nutí centrální banky přehodnotit dříve očekávané snižování úrokových sazeb.

Charles Clover, Sylvia Pfeifer, Laura Pitel, Christopher Miller
Europe wrestles with drone obsolescence : frontline weaponry
Evropa se potýká se zastaráváním dronů : zbraně první linie

Financial Times, Vol. 2026, No. 42189 (3.3.2026), p. 5

Článek rozebírá zkušenosti evropských armád, které v reakci na hrozbu z Ruska zjišťují, že tradiční model dlouhodobého skladování některého vojenského materiálu se pro moderní bojiště stává zastaralým. Drony mohou totiž morálně zastarat již během několika týdnů. Software bezpilotních letounů vyžaduje v bojových podmínkách často 20 až 30 aktualizací, aby překonal nepřátelské rušení, což činí hromadné nákupy do zásob rizikovou investicí. Strategickou slabinou dle autorů zůstává také 80% závislost globálního trhu na čínských komponentech, na což Německo reaguje kontrakty v hodnotě až 4,3 miliardy euro, které obsahují speciální inovační doložky pro průběžnou modernizaci aktuálních systémů. Význam této technologické transformace podtrhuje fakt, že za cenu pouhých 2 tanků Leopard lze pořídit přibližně 200 dronových úderných týmů schopných zastavit celou tankovou rotu.

Lubomír Lízal, Jan Horáček, Václav Sedmidubský
Macroeconomic costs of the energy transition in the Czech Republic
Makroekonomické náklady energetické transformace v České republice

Acta VŠFS, Vol. 19 (2025), No. 2, p. 155-176

Článek tvrdí, že rychlý rozvoj obnovitelných zdrojů energie v EU způsobuje strukturální narušení trhů s elektřinou, což zvyšuje celkové náklady systému a představuje riziko makroekonomických ztrát. V rámci ETS se zvětšil rozdíl mezi levnou elektřinou pro základní zatížení a stále dražší vyrovnávací energií. Oficiální prognózy ukazují pro Česko roční deficit 14–15 GWh v r. 2030 a 20 GWh v r. 2035, autoři ovšem zdůrazňují, že sezónní nerovnováhy, tedy zimní nedostatky a letní přebytky, budou vyžadovat dovoz v řádu tisíců GWh. Vysoká korelace výkonu obnovitelných zdrojů mezi Českem a Německem spolu s častými zimními výpadky produkce omezuje praktické přínosy vzájemné diverzifikace. Analýzy ukazují, že závislost na sezónních dovozech by přímo snížila český HDP o 0,5–0,7 % ročně (asi 40–50 miliard CZK), přičemž multiplikační efekty by zvýšily celkový dopad na zhruba 0,75–1,12 % HDP ročně. - Poznámky. Plný text dostupný z: <http://dx.doi.org/10.37355/acta-2025/2-04>

Markets and muscle : Europe's economy
Tržní vliv a síla : evropské hospodářství

The Economist, Vol. 458, (2026) No. 9487, p. 70-71

Článek se zabývá snahou Evropské unie urychlit hospodářské reformy v reakci na rostoucí geopolitické hrozby, zejména ze strany Ruska, Číny a Spojených států. Popisuje přípravu návrhu „One Europe, One Market“, který má spojit tradičně liberální přístup EU s prvky silnější ochrany evropského průmyslu. Rozebírá plánované kroky, jako je deregulace, rozšiřování obchodních dohod, prohlubování jednotného trhu či podpora „evropských šampionů“. Zvláštní pozornost článek věnuje kontroverzním „Buy European“ pravidlům, jež mají chránit strategická odvětví, ale vyvolávají odpor menších států. Autoři docházejí k závěru, že i přes politický tlak na změny nevykazuje evropská ekonomika známky krize a že EU by měla zachovat svůj osvědčený liberální model.

No escape : wartime Russia
Bez východiska : válečné Rusko

The Economist, Vol. 458, (2026) No. 9487, p. 15-17

Článek se zabývá tím, jak čtyři roky války na Ukrajině změnil život v Rusku a jak hluboce konflikt zasahuje do každodennosti obyčejných lidí. Popisuje dopady na dopravu, ekonomiku, právní systém, demografii i náladu ve společnosti. Ukazuje, že přestože nedochází k politickému kolapsu, válka proniká do všech oblastí života, od technických problémů ve městech a kolabující infrastruktury až po ekonomické expropriace, úbytek pracovní síly či rostoucí psychické problémy. Zdůrazňuje také vyčerpání společnosti, zklamání vojáků i jejich rodin a stoupající pocit bezvýchodnosti mezi Rusy, kteří si přejí konec konfliktu, ale nevěří v návrat k normálu. -- Viz také příspěvek na s. 9, 18 a 19-20.

Jonathan Federle, André Meier, Gernot J. Müller, Wili Mutschler, Moritz Schularick

The price of war

Cena za válku

The American Economic Review, Vol. 116, (2026) No. 3, p. 791-827

Článek se zabývá makroekonomickými dopady válek. Studie využívá data 60 zemí za stopadesátileté období (1870-2020) a ukazuje, že války významně snižují produkci a zvyšují inflaci nejen v zemích, kde se bojuje, ale i u jejich obchodních partnerů, protože konflikty působí jako negativní nabídkové šoky a narušují výrobu i ceny. Analýza dokládá, že u části mezistátních válek lze jasně prokázat příčinný ekonomický dopad, a závěrem zdůrazňuje, že náklady válek (ekonomické, politické i demografické) dopadají na široký okruh zemí daleko za hranici samotných bojišť. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/aer.20241355>

Myles McCormick, Jamie Smyth, Gregory Meyer, Christian Davies, Martha Muir

Soaring fuel prices to cast long shadow across US economy

Rostoucí ceny pohonných hmot vrhají dlouhý stín na americkou ekonomiku

Financial Times, Vol. 2026, No. 42197 (12.3.2026), p. 8

Článek se zabývá varováním amerického ministerstva energetiky, podle kterého se ceny benzínu a nafty v USA nevrátí na úroveň před konfliktem s Íránem dříve než v polovině r. 2027. Ceny benzínu v USA vzrostly o 19 % na 3,50 USD za galon a nafta zdražila o 28 % na 4,86 USD v důsledku ochromení dodávek skrz Hormuzský průliv. Tento vývoj vyvolává plošnou inflaci napříč ekonomikou, přičemž největší zátěž nesou odvětví dopravy, zemědělství a letectví (ceny leteckých paliv stouply téměř o 60 %). Dle autorů vytvářejí přetrvávající vysoké náklady značný politický tlak na administrativu prezidenta Trumpa. Ceny dosahují historických maxim a hrozí omezení výdajů domácností s nižšími příjmy, které nyní na paliva vynakládají neúměrnou část svých rozpočtů.

The third Gulf war : America and Iran

Třetí válka v Perském zálivu : Amerika a Írán

The Economist, Vol. 458, (2026) No. 9489, p. 15-17

Článek se věnuje vypuknutí třetí války v Perském zálivu, kterou odstartoval společný americko-izraelský útok na Írán a zabití nejvyššího vůdce Alího Chameneiho. Konflikt rychle zasáhl všechny státy Zálivu a vyvolal masivní iránské útoky s drony a raketami, které narušily leteckou dopravu, ohrozily energetickou infrastrukturu a otrásly pověstí regionu jako bezpečné investiční destinace. Text popisuje chaos uvnitř Íránu, nejisté nástupnictví, oslabené ozbrojené síly i obavy, že se země může pokusit posílit svou pozici vývojem jaderné zbraně. Současně ukazuje rostoucí odhodlání států Rady pro spolupráci arabských států v Zálivu (GCC), které místo tlaku na příměří začínají uvažovat o přímém zapojení do bojů, aby zabránily dalšímu iránskému zastrašování. Článek uzavírá, že válka zásadně mění rovnováhu sil na Blízkém východě a její důsledky ovlivní nejen Írán, ale i USA, Izrael a státy Zálivu na mnoho dalších let. -- Více k tématu na s. 31-32.

Informatika. Počítače

Court-martialing Claude : AI on the battlefield

Postavit Claude před vojenský soud : umělá inteligence na bojišti

The Economist, Vol. 458, (2026) No. 9488, p. 61-62

Článek se zabývá vyostřeným konfliktem mezi Pentagonem a společností Anthropic kvůli tomu, že americké ministerstvo války požaduje neomezený přístup k jejím AI modelům Claude pro vojenské účely. Anthropic však odmítá umožnit použití své technologie pro masové sledování či autonomní zbraně, což přivedlo ministra obrany P. Hegsetha k ultimátu a hrozbám vyřazení firmy z dodavatelského řetězce a uplatnění pravomoci nutit soukromé firmy spolupracovat na úkolech spojených s národní bezpečností na základě Defence Production Act. Text ukazuje, že Pentagon si nemůže dovolit Claude zcela ztratit, protože patří k nejvýkonnějším modelům, což dává Anthropicu nečekanou vyjednávací sílu. Zároveň se otevírá prostor pro konkurenty, jako jsou Google a Muskova xAI, kteří již vojenské zakázky přijímají, zatímco OpenAI postupuje opatrně kvůli odporu vlastních výzkumníků. Článek uzavírá, že bez vzájemné důvěry může Pentagon přijít nejen o Claude, ale i o širší podporu ze Silicon Valley, které je známé mj. pro vývoj vojenské AI. -- K tématu AI viz také příspěvky na s. 50-51, 66-67 a 72-73. -- Více ke kauze Anthropic v The Economist č. 9489/2026, s. 61-63.

Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace

Ever closer allies : Britain and Norway

Stále užší spojenci : Británie a Norsko

The Economist, Vol. 458, (2026) No. 9490, p. 25

Článek se zabývá prohlubující se bezpečnostní a energetickou spoluprací mezi Británií a Norskem v době rostoucího napětí s Ruskem a důraznějších požadavků Spojených států na posílení arktické obrany. Velká Británie zvyšuje počet vojáků rozmístěných v Norsku, posiluje zimní výcvik a spolupracuje s hlavním městem Oslo na společném sledování ruských ponorek prostřednictvím širší námořní koordinace. Partnerství ale stojí především na energetice, Norsko je klíčovým dodavatelem plynu a obě země spolupracují na rozvoji větrné energetiky mimo pobřeží. Brexit zároveň přiblížil obě země politicky, protože sdílejí podobné postavení mimo EU. Závěrem článek upozorňuje, že Norsko vidí v Británii klíčového evropského obránce, ale otázkou zůstává, zda Londýn dokáže dlouhodobě věnovat dostatečné zdroje, aby tyto ambice naplnil.

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

After IEEPA : trade wars

Proti federálnímu zákonu : obchodní války

The Economist, Vol. 458, (2026) No. 9488, p. 65-66

Rozhodnutí Nejvyššího soudu USA ze 20.2.2026 zrušit Trumpovo používání zákona IEEPA pro uvalování celoplošných cel rozpoutalo novou vlnu právní i ekonomické nejistoty. Ačkoli prezident okamžitě nahradil neplatná cla jiným právním nástrojem, snížil tím pouze průměrnou celní zátěž, ale zároveň vytvořil obrovský chaos kolem možných vratek již vybraných cel ve výši až 180 miliard dolarů. Rozhodnutí NS otevírá cestu k dalším žalobám, protože i nová právní opora pro stanovení cel je sporná, zastaralá a pravděpodobně bude znovu napadena u soudu. Celkově článek ukazuje, že Trumpova celní strategie vytváří dlouhodobou nejistotu, nutí firmy hledat právní kličky a může ekonomiku vyčerpávat více než samotná cla. -- Viz také komentář na s. 15.

Willie Shumba

Anchor of global cooperation in customs matters : an analysis of the Convention establishing a Customs Cooperation Council

Pilíř globální spolupráce v celních záležitostech : analýza Úmluvy o zřízení Rady pro celní spolupráci

Global trade and customs journal, Vol. 21, (2026) No. 1, p. 43-52

Článek popisuje zásadní reorganizaci mezinárodního obchodu po druhé světové válce. Zaměřuje se na Úmluvu o celní spolupráci sjednanou v r. 1950, na základě které vznikla Rada pro celní spolupráci (Customs Cooperation Council, CCC), dnešní Světová celní organizace (WCO). Ta významně proměnila národní i globální celní systémy. CCC představovala začátek nové éry užší spolupráce mezi celními správami, která se postupně rozšířila z regionální na celosvětovou úroveň. Úmluva tak zásadně podpořila vznik globálně koordinovaného celního rámce. Závěr textu zdůrazňuje potřebu pravidelného přezkumu této Úmluvy, aby nadále odpovídala rychlým změnám v celních procesech i v mezinárodním obchodě. - Poznámky.

Walter Van der Meiren, Anna Jerzewska

De minimis thresholds in the digital age : evolution, challenges, and policy implications

Prahové hodnoty "de minimis" v digitálním věku : vývoj, výzvy a dopady na politiku

Global trade and customs journal, Vol. 21, (2026) No. 1, p. 53-61

Článek rozebírá vývoj a současné problémy "de minimis limitů", tedy hodnotových hranic, které ovlivňují osvobození zásilek ze zahraničí od cel a celních formalit. Ukazuje, že tyto původně administrativní nástroje jsou nyní pod tlakem prudkého růstu e-commerce, který vede k enormnímu nárůstu počtu zásilek s nízkou hodnotou. Autoři popisují historický vývoj režimů de minimis v hlavních světových jurisdikcích, hodnotí reformy motivované digitálním obchodem a popisují jejich propojení s environmentálními a sociálními regulacemi. Zjištění ukazují globální posun od pevných finančních limitů k rizikově orientovaným systémům založeným na technologiích. - Poznámky.

Maike Telgheder

Der E-Zigarette droht das langsame Aus

Elektronickým cigaretám hrozí pomalý zánik

Handelsblatt, Jg. 2026, Nr. 32 (16.2.2026) S. 24

Německá vláda chce zakázat některé látky obsažené v elektronických cigaretách jako je mentol a další příchutě, které cílí především na mladé konzumenty. Odvětví se obává narušení trhu a rozmachu černého trhu.

Julian Olk

Exporteure fordern „Handels-Nato“

Vývozci volají po „obchodní NATO“

Handelsblatt, Jg. 2026, Nr. 33 (17.2.2026), S. 6-7

Geopolitické krize stále více zatěžují významné německé společnosti zabývající se zahraničním obchodem. Mnohé z nich podle nového průzkumu očekávají trvalý propad. Prezident zahraničního obchodního sdružení BGA Dirk Jandura varuje, že němečtí exportéři jsou na světových trzích stále více pod tlakem. Asociace očekává, že německý export, který v r. 2025 vzrostl o jedno procento, vzroste v r. 2026 jen o 0,6 procenta. Podle Jandurovi myšlenky by "obchodní NATO" mohlo pomoci ve světě izolace. Aliance by mohla zahrnovat státy EU se zeměmi Transpacifické zóny volného obchodu (CPTPP). Podle Jandury by byly vyloučeny Rusko, USA a Čína. Obchodní aliance by mohla na celní útoky reagovat společně mechanismem jako podle článku 5 Severoatlantické smlouvy, založeným na vojenské pomoci NATO. Celní útoky, které odporují principům Světové obchodní organizace (WTO), by pak byly vnímány jako útok na všechny a byla by spuštěna kolektivní protiopatření. To by mohlo znamenat proticla, digitální daně nebo podobná opatření.

Aymeric Lachaux

Geopolitical fragmentation of trade

Geopolitická fragmentace obchodu

Tresor-economics, Vol. 374 (2025), p. 1-8

Studie rozebírá, jak rostoucí geopolitické napětí vede k fragmentaci světového obchodu. Státy stále více obchodují v rámci politicky a vojensky spřízněných bloků místo otevřeného globálního trhu. Kvůli rostoucím geopolitickým konfliktům se světový obchod postupně dělí na bloky spojeneckých zemí. Od r. 2014, a hlavně po invazi Ruska na Ukrajinu, spojenci USA výrazně zvýšili vzájemný zahraničních obchod, zatímco obchod s ruským blokem prudce klesl. Tento trend snižuje efektivitu světové ekonomiky, oslabuje diverzifikaci a ztěžuje řešení globálních problémů. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/2025/11/06/geopolitical-fragmentation-of-trade>

John Reed, Andres Schipani

How India is hedging its geopolitical bets

Jak Indie zajišťuje své geopolitické zájmy

Financial Times, Vol. 2026, No. 42184 (25.2.2026), p. 17

Článek analyzuje, jak Indie po dvou desetiletích přehodnocuje svou zahraniční a obchodní politiku v reakci na chování prezidenta D. Trumpa, zejména na rozhodnutí zvýšit v srpnu cla na indické vývozy z 25 % na 50 %, aby vyvinul tlak na Dillí v souvislosti s nákupy ruské ropy. Ačkoli následná prozatímní obchodní dohoda snížila indické celní zatížení na 18 % a zahrnovala záměr Indie nakoupit během pěti let americké zboží v hodnotě 500 miliard dolarů, je tato dohoda obecně považována za asymetrickou a uzavřenou pod nátlakem. Napětí urychlilo indickou strategickou spolupráci středních mocností, jako jsou Japonsko, Brazílie, Kanada a EU, s nimiž Indie nedávno uzavřela významnou dohodu o volném obchodu. Zároveň Indie rozšiřuje vztahy v Latinské Americe a Africe. Dle autorů neznamená tato změna úplný odklon od USA, ale odráží snahu o zajištění a diverzifikaci kritických dodavatelských řetězců.

Alexandr Svetlicinii, Jing Wen

China's export control of dual use items : from multilateralism to extraterritoriality

Kontrola vývozu zboží duálního použití v Číně : od multilateralismu k extraterritorialitě

Global trade and customs journal, Vol. 21, (2026) No. 1, p. 34-42

Článek se zabývá čínským vývozem a jeho kontrolou, která nabírá na síle a prochází významnou transformací. Zabývá se konkrétně vývozem zboží dvojího užití, (produkty, software a technologie,

kteří jsou primárně určeny pro civilní účely, ale lze je zneužít k vojenským účelům, výrobě zbraní hromadného ničení nebo terorismu specifikou kategorií). Článek dále pojednává o exportních dopadech na globální obchod a bezpečnost. Popisuje, jak Čína centralizovala řízení exportních kontrol, zavedla exteritoriální působnost (země si nárokuje pravomoc vymáhat svoje pravidla i za hranicemi) a zaměřila se na úzce vybrané strategické položky. Tento přístup se liší od EU a USA a vytváří nové nároky na řízení dodavatelských řetězců. - Poznámky.

Jonas Gerding

Der Kongo entdeckt seine Marktmacht : Rohstoffe

Kongo objevuje svou tržní sílu : suroviny

Handelsblatt, Jg. 2026, Nr. 29 (11.2.2026) S. 10-11

Cena kobaltu, kovu používaného v bateriích, tři roky klesala. Nyní Kongo záměrně tlačí cenu nahoru, což pocítí např. zákazníci při koupi elektromobilů. Analytici varují, že by kobaltu v r. 2026 mohl být na trhu nedostatek.

Alexander Busch

Milei gefährdet Mercosur-EU-Abkommen

Milei ohrožuje dohodu mezi Mercosurem a EU

Handelsblatt, Jg. 2026, Nr. 34 (18.2.2026), S. 12

5. února 2026 podepsali zástupci Argentiny ve Washingtonu dohodu o obchodu a investicích. Týká se především cel, přístupu na trh, pravidel pro investice a regulačních předpisů, které hrají důležitou roli i v dohodě Evropské unie s jihoamerickým svazem států Mercosur (Argentina, Brazílie, Paraguay, Uruguay). Samostatný postup Argentiny v oblasti obchodní politiky vyvolává rozladění u partnerů v Jižní Americe a Evropě. Podniky z EU se obávají o svůj nedávno získaný preferenční přístup na trh. Americký prezident Trump je pro argentinského prezidenta Mileie nejbližší spojenec a politický vzor.

New Chinese tracks : the Belt and road initiative

Nové čínské trasy : Nová Hedvábná stezka

The Economist, Vol. 458, (2026) No. 9489, p. 51-52

Článek popisuje otevření první železniční trati v Evropské unii postavené s čínskou pomocí. Spojení Budapešť–Bělehrad, které je součástí projektu Nové Hedvábné stezky, mělo být ukázkou čínských investičních ambic v Evropě. Namísto symbolu čínsko-evropské spolupráce se však trať stala připomínkou komplikovaných a ochlazených vztahů, kritiky netransparentnosti a zpoždění projektu, i politických otřesů v Maďarsku a Srbsku. Ačkoli modernizace zlepšila regionální dopravu, naplnění širších logistických a obchodních očekávání je sporné. Železnice má omezenou rychlost, přímé napojení na přístav Pireus je slabé a projekt nenaplnil představu o strategickém propojení Číny s evropskými trhy. Celkově článek ukazuje, že čínský vliv ve střední Evropě slábne, a projekt je spíše symbolem narušených očekávání než úspěchu iniciativy projektu s názvem "Belt and Road".

Not so brotherly : Saudi Arabia v the UAE

Na nože : Saúdská Arábie versus Spojené arabské emiráty

The Economist, Vol. 458, (2026) No. 9487, p. 29-30

Článek se věnuje zhoršujícím se vztahům mezi Saúdskou Arábií a Spojenými arabskými emiráty a popisuje, jak se jejich dlouholeté spojenectví mění v otevřený regionální spor. Text ukazuje, že diplomacie ustupuje stranou a oba státy vstupují do ostrého politického, vojenského i ekonomického střetu. Napětí mezi zeměmi ovlivňuje válku v Jemenu, konflikt v Súdánu i obchod v rámci Perského zálivu, přičemž obě strany používají propagandu a nátlakové kroky. Spor se promítá do regionální stability, mezinárodního obchodu a zahraniční politiky obou mocností, zatímco se do zprostředkování zapojují další státy včetně Kataru či Turecka. Konflikt trvá již několik let a podle článku nejeví známky brzkého urovnání. - Mapa.

Malcolm Moore, Najmeh Bozorgmehr, Myles McCormick

The oil price war

Cenová válka v ropném průmyslu

Financial Times, Vol. 2026, No. 42199 (14.3.2026), p. 7

Článek popisuje, jak Írán blokováním Hormuzského průlivu vyvíjí nátlak na americkou administrativu. Průlivem běžně projde až pětina světové produkce ropy a zkapalněného plynu. V důsledku íránské de facto blokády se ceny ropy vyšplhaly k hranici 120 USD za barel, v regionu zůstalo uvězněno přibližně

300 milionů barelů surovin a tento objem narůstá o dalších 20 milionů barelů každý den. Dle autorů tato situace vyvolala v USA politickou krizi a donutila země G7 zvažovat uvolnění až 400 milionů barelů z nouzových zásob, přičemž trhy očekávají návrat cen k úrovni 80 USD až v lednu 2027. Írán získal díky ropnému trhu silnou páku, kterou nedokáže americké vojenské ani finanční nástroje účinně eliminovat. Teheránu to umožňuje usilovat o trvalou kontrolu nad touto námořní trasou i po skončení bojů.

Gorka Echevarría Zubeldia

Trade compliance unpacked: Incoterms, VAT and customs explained

Vysvětlení dodržování obchodních předpisů: Incoterms, DPH a cla

International VAT monitor, Vol. 36, (2025) No. 6, p. 249251

V zahraničním obchodě mohou drobné detaily Incoterms významně ovlivnit povinnosti v oblasti DPH a dodržování celních předpisů. Autor rozebírá praktické a právní souvislosti těchto prvků a nabízí návod, jak strukturovat transakce tak, aby byly nejen efektivní, ale také odolné vůči kontrolám. Uvádí, že zvolený Incoterm přímo ovlivňuje status vývozce, možnost odpočtu DPH z dovozu, nutnost registrace v jiném státě a platnost nulových sazeb pro účely DPH. Incoterm "dodáno s placeným clem" (DDP) může znamenat povinnost registrace k DPH v zemi určení a povinnost zdanění, což může být pro dodavatele zbytečné nebo dokonce škodlivé. - Poznámky.

Laurin Meyer

Trumps 63-Milliarden-Dollar-Schock

Trumpův šok za 63 miliard dolarů

Handelsblatt, Jg. 2026, Nr. 32 (16.2.2026), S. 20-21

Zpráva amerického Senátu ukazuje, že cla dopadají v USA obzvláště tvrdě na malé podnikatele. Nyní se formuje odpor, který s sebou nese politická rizika pro amerického prezidenta D. Trumpa. Od března 2025 zaplatily malé a střední podniky celkem 63,1 miliardy dolarů na zvláštních poplatcích.

Gideon Rachman

Why Hormuz will haunt us after war's end

Proč nás Hormuz bude pronásledovat i po skončení války

Financial Times, Vol. 2026, No. 42201 (17.3.2026), p. 19

Komentář rozebírá ekonomické důsledky vojenské blokády Hormuzského průlivu. Námořní trasou proudí 20 % světového vývozu ropy a byla uzavřena kvůli válečnému konfliktu vyvolanému USA a Izraelem v Íránu. Dle autora se Teheránu podařilo ochromit globální trh pomocí dronů Šáhida a námořních min, kterým se americké námořnictvo nedokáže samo efektivně bránit. Situace vyvolala hrozbu hluboké světové recese. Snaha USA o změnu íránskému režimu motivovala reakci Teheránu, jelikož nyní je blokáda průlivu nástrojem odstrašování. Pokud íránský režim tuto válku přežije, může paradoxně vyjít z konfliktu v silnější mezinárodní pozici díky své schopnosti kdykoliv v budoucnu znovu ochromit světové hospodářství, a to i bez potřeby nukleárních hlavic. -- Viz také příspěvek na s. 3.

Podnik a podnikání

Sonia Ferencikova, Dagmar Valekova

Implementation of artificial intelligence, automation and robotization in financial business centers

Implementace umělé inteligence, automatizace a robotizace ve finančních obchodních centrech

Acta VŠFS, Vol. 19 (2025), No. 2, p. 143-154

Článek zkoumá, jak jsou umělá inteligence a automatizace procesů implementovány ve čtyřech finančních obchodních centrech (poskytují finanční služby) působících na Slovensku. Na základě kvalitativní vícenásobné případové studie založené na polostrukturovaných rozhovorech provedených v období od listopadu 2022 do dubna 2023 autorky analyzují činnost center založených v letech 1992 až 2017, která zaměstnávají od 300 do více než 5 000 pracovníků a nacházejí se hlavně v Bratislavě a Košicích. Zjištění ukazují, že umělá inteligence a automatizace se primárně uplatňují ve financích, účetnictví, IT infrastruktuře, správě sítí, prognózování a zpracování faktur. Ve všech případech zlepšuje digitální transformace efektivitu a kvalitu rozhodování. Dle autorek závisí úspěšné zavedení AI nejen na technologiích, ale také na připravenosti organizace, kvalifikaci pracovníků a na úzké spolupráci s univerzitami. - Poznámky. Plný text dostupný z: <http://dx.doi.org/10.37355/acta-2025/2-03>

Kateřina Eichlerová

Obchodní společnosti s účastí obce nebo kraje : korporátní pohled

Ad Notam, Sv. 31, (2025) č. 3, s. 20-25

Článek vymezuje některé základní otázky problematiky společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti jako kapitálových společností, v nichž mají účast územní samosprávné celky. Autorka nejprve vysvětluje aspekty majetkové účasti obce nebo kraje v kapitálové společnosti a provádí srovnání takové kapitálové společnosti s obchodní společností s účastí státu. Předestírá pochybnosti ve vztahu k rozdělení působnosti nastavené zákonodárcem mezi zastupitelstvo a radu obce. Autorka zdůrazňuje, že se zaručeným právem na samosprávu úzce souvisí otázka autonomie obcí a krajů při nastavení pravidel pro správu majetkových účastí v kapitálových společnostech a je ve veřejném zájmu stanovit základní rozdělení působnosti mezi zastupitelstvo jako vrcholný orgán a radu jako orgán výkonný. - Poznámky.

Pojišťovnictví. Sociální péče

Kyberkriminalita roste : klienti hledají jistotu v pojištění internetových rizik

Profi poradenství & finance, Sv. 13, (2025) č. 12, s. 64-65

Počet případů kybernetické kriminality v Česku postupně narůstá. Rizika se netýkají pouze bankovních účtů a kyberpodvodů, ale i nákupů na internetu. Rostoucí počet incidentů a sofistikovanější metody útočníků vedou k vyšší poptávce po produktech, které dokáží zmírnit finanční dopady útoků. Článek představuje pojištění internetových rizik od BNP Paribas Cardif Pojišťovny, které zahrnuje nejen krytí finančních ztrát, ale i IT asistenci odborníka, pomoc s obnovou ztracených dat, podporu při poškození pověsti na internetu a další související pomoc.

Oldies' goodies : capital markets

Stará dobrá klasika : kapitálové trhy

The Economist, Vol. 458, (2026) No. 9489, p. 67

Článek rozebírá, jak stárnoucí Evropa čelí obrovské fiskální zátěži kvůli drahým veřejným penzím, ale zároveň nevyužívá ekonomický potenciál, který by mohly přinést silné kapitálové penzijní fondy po vzoru USA či severní Evropy. Ukazuje, že většina evropských zemí spoléhá na průběžné systémy financující současné důchody z mezd pracujících. To vede k rostoucím deficitům a minimálním investicím na kapitálových trzích. Pouze Dánsko, Nizozemsko a Švédsko mají rozsáhlé fondy investující výraznou část majetku do akcií, což podporuje jejich finanční trhy i domácí firmy. Článek zdůrazňuje, že pokud by EU dokázala vybudovat penzijní úspory podobné americkým, mohla by evropským firmám přivést biliony eur kapitálu a oživit vlastní kapitálové trhy. Reforma je však politicky náročná, protože veřejnost odmítá změny tradičních důchodových systémů.

Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství

Česko má nejméně dostupné bydlení v Evropě : třináct ročních platů na byt nestačí

Profi poradenství & finance, Sv. 13, (2025) č. 11, s. 52-53

Podle analýzy společnosti Deloitte je Česká republika zemí s nejméně dostupným vlastním bydlením v Evropě. Na průměrný byt je potřeba našetřit 13,3 hrubých ročních platů, zatímco např. v Norsku a Dánsku stačí méně než pět. Přestože průměrná mzda v ČR vzrostla na 49 tisíc korun, vysoké ceny nemovitostí stále představují pro většinu domácností značnou finanční zátěž. I v r. 2025 český realitní trh potvrzuje, že rekordní ceny nejsou výsledkem krátkodobých spekulací, ale dlouhodobé nerovnováhy mezi poptávkou a nabídkou. Celkové rozdíly mezi regiony zůstávají výrazné, Praha má nejvyšší absolutní ceny, menší města zase vykazují nejrychlejší tempo růstu cen. -- Komentář k bytové krizi viz Profi poradenství & finance, Ročenka 2025, s. 44. -- K výsledkům průzkumu o dostupnosti bydlení viz Profi poradenství & finance č. 12/2025, s. 32-34.

Divided lives : real estate**Rozdělené životy : trh s nemovitostmi**

The Economist, Vol. 458, (2026) No. 9490, p. 47-48

Článek se zabývá krizí malometrážního bydlení v Hongkongu, kde tisíce lidí žijí v extrémně stísněných či dělených bytech a zároveň čelí rostoucím nájůmům. Autoři popisují, že i když realitní trh po dlouhém poklesu opět roste díky přílivu lidí z pevninské Číny a nižším úrokovým sazbám, dopadá to nejhůře na chudší obyvatele. Nová legislativa nastavující minimální standardy pro dělené jednotky sice zlepšuje bezpečnost a kvalitu bydlení, ale hrozí, že se zvýší nájemy, které si většina nájemníků pak nemůže dovolit. Vláda se snaží situaci řešit výstavbou veřejného bydlení a přechodných ubytoven, avšak jejich poloha, kapacita i dostupnost jsou omezené. Článek uzavírá, že mnozí lidé mohou kvůli novým pravidlům propadnout systémem a skončit v ještě horších podmínkách nebo v nelegálním bydlení.

Martina Köster

Gewerblicher Grundstückshandel: Grundlagen und Besonderheiten bei durch vorweggenommene Erbfolge oder Erbfall übertragenen Grundstücken**Obchod s nemovitostmi pro podnikatelské účely: základy a zvláštnosti u nemovitostí převáděných v rámci předpokládaného dědictví nebo v případě dědictví**

Finanz-Rundschau, Jg. 108, (2026) Nr. 1, S. 12-20

Statistiky týkající se zděděného a darovaného majetku ukazují, že v Německu má převod majetku v rámci předčasného dědictví nebo v důsledku úmrtí tendenci k nárůstu. Převáděný majetek se kromě provozního majetku skládá zejména z nemovitostí, tj. zastavěných i nezastavěných pozemků, a dalšího majetku, jako jsou bankovní vklady a cenné papíry. Právě v případech, kdy dochází k převodu nemovitostí, vyvstává u nabyvatelů (obdarovaných nebo dědiců) otázka, co se v budoucnu stane s danou nemovitostí. V praxi se často stává, že nabyvatelé – například po smrti rodičů – zvažují, zda zděděnou nemovitost prodat. V daňovém poradenství je pak třeba věnovat zvláštní pozornost tomu, zda nabyvatelé prodejem zahájí obchodní činnost v oblasti obchodu s nemovitostmi. Nelze opomenout také důsledky z hlediska daně z příjmů. Vzhledem k rostoucímu počtu převodů majetku je třeba při poradenství více než kdy jindy zohledňovat specifika pozemků, které jsou převáděny v rámci předběžného dědictví nebo v důsledku dědického řízení. - Poznámky.

Arpit Gupta, Vrinda Mittal, Stijn Van Nieuwerburgh

Work from home and the office real estate apocalypse**Práce z domova a apokalypsa na trhu s kancelářskými nemovitostmi**

The American Economic Review, Vol. 116, (2026) No. 2, p. 674-709

Článek zkoumá, jak práce z domova po pandemii nemoci covid-19 výrazně snížila příjmy z nájmu, osazenost a hodnotu kancelářských budov v USA (zejména v New Yorku o zhruba 47 %). Tento pokles ohrožuje banky, které drží většinu úvěrů na komerční nemovitosti, a zároveň snižuje daňové příjmy měst. Hrozí tak „městská spirála úpadku“, kdy nižší příjmy vedou k horším službám a odchodu obyvatel. Studie také diskutuje možnosti přestaveb kanceláří na kvalitnější prostory či na bytové jednotky a zdůrazňuje roli městských politik při zvládnutí těchto změn. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/aer.20231619>

Heike Anger, Silke Kersting

Zu teuer, zu spät - Immobilien-Weise kritisieren Bundesregierung : Wohnungsmarkt**Příliš drahé, příliš pozdě – odborníci na nemovitosti kritizují německou vládu : trh s bydlením**

Handelsblatt, Jg. 2026, Nr. 29 (11.2.2026), S. 8-9

Odborníci předpovídají, že v r. 2026 bude v Německu přes velkou poptávku postaveno pouze 215 000 bytů. Článek se zabývá jejich jasnými požadavky, jak by se výstavba nových bytů dala zlepšit.

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

Václav Humpolec, Jakub Tomšej

Docházkové bonusy a jejich kompatibilita s vnitrostátním a uniijním právem

Právní rozhledy, Sv. 34, (2026) č. 3, s. 66-71

Docházkové bonusy jsou oblíbeným nástrojem zaměstnavatelů, který má sloužit k minimalizaci absence zaměstnanců. Výše docházkového bonusu se ve vztahu k ostatním složkám mzdy značně liší - někdy představuje pouze symbolickou částku, zatímco jinde tvoří podstatný podíl na celkové odměně zaměstnance. Tyto bonusy představují učebnicový příklad zdánlivě neutrálního opatření, které může vést k systematické diskriminaci určitých skupin osob. V článku je rozebrána právní úprava tohoto motivačního systému a aplikační praxe v ČR i v kontextu evropského práva. Na základě praxe inspektorátů práce, právního rámce EU a relevantní judikatury v jiných jurisdikcích autoři konstatují, že docházkové bonusy nejsou slučitelné se zásadou rovného zacházení a zákazem diskriminace. - Poznámky. -- Stanovisko CzELa k docházkovým bonusům viz Práce a mzda č. 3/2026, s. 8-14.

Diego Gentile Passaro, Fuhito Kojima, Bobak Pakzad-Hurson

Equal pay for similar work

Rovné odměňování za podobnou práci

The American Economic Review, Vol. 116, (2026) No. 3, p. 977-1013

Teoretický pohled na regulaci rovného odměňování za podobnou práci. Autoři ukazují, že když jsou tato pravidla zavedena, firmy často začnou oddělovat zaměstnance podle pohlaví, aby se vyhnuly nutnosti vyrovnávat mzdy. V důsledku toho se na trzích práce, kde je více mužů než žen, genderová mzdová propast ještě zvětší. Empirická analýza dopadů chilské právní úpravy z r. 2009, která zakázala nerovné odměňování mužů a žen za podobnou práci, tento efekt potvrzuje. Snaha o rovné odměňování za podobnou práci může vést k větší genderové segregaci i k větším rozdílům v odměňování. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/aer.20230832>

Joanna Clifton-Sprigg, Eleonora Fichera, Ezgi Kaya, Melanie Jones

Fathers taking leaves: evaluating the impact of shared parental leave in the United Kingdom

Otcové čerpají rodičovskou dovolenou: hodnocení dopadu sdílené rodičovské dovolené ve Velké Británii

Fiscal studies, Vol. 46, (2025) No. 3, p. 399-410

Hlavní rozdíly mezi muži a ženami při účasti na pracovním trhu a v počtu odpracovaných hodin se objevují zejména v období narození prvního dítěte a přispívají k tzv. dani z mateřství ("motherhood penalty"). V článku jsou představena zjištění o dopadech zavedení politiky sdílené rodičovské dovolené od r. 2015 ve Velké Británii. Změny byly zacíleny na posílení zapojení matek na trhu práce, zajištění flexibility sdílení pečovatelských povinností rodičů a na zapojení obou rodičů do péče o dítě, což by přispělo ke snížení genderových rozdílů v zaměstnanosti a mzdách. Autorky se zaměřují zejména na čerpání a na délku rodičovské dovolené čerpané muži. Pracují s daty z longitudinálního výzkumu britských domácností a zjišťují, že reforma nezvýšila ani čerpání, ani délku rodičovské dovolené u mužů. Tato zjištění posilují pochybnosti o účinnosti změn v podobě rodičovské dovolené. - Poznámky.

Veronika Kvapilová

Podpora v nezaměstnanosti ve světle flexibilní novely zákoníku práce

Právník, Sv. 165, (2026) č. 2, s. 97-119

Zákon č. 120/2025 Sb. novelizoval mj. i zákon o zaměstnanosti, konkrétně přinesl změnu úpravy podpory v nezaměstnanosti. Autorka představuje cíle a možné důsledky této změny, především v oblasti státního rozpočtu. V textu rozebírá dvě vzájemně provázané výzkumné otázky: jak významná a zásadní je tato novelizace podpory v nezaměstnanosti a zda se lze inspirovat německou, rakouskou a dánskou výší podpory v nezaměstnanosti a podpůrčí dobou, aniž by se zohlednila a srovnala česká a tamní právní úprava hrazení příspěvků na státní politiku zaměstnanosti či pojištění pro případ nezaměstnanosti. Po představení základních podmínek potřebných pro získání nároku na podporu v nezaměstnanosti se autorka zaměřuje na podpůrčí dobu upravenou v § 43 zákona o zaměstnanosti a provádí srovnávací analýzu starší úpravy s úpravou účinnou od 1.1.2026. Vzhledem k tvrzením, že se celá tzv. flexibilní novela zákoníku práce inspirovala úpravou v Dánsku, Německu či Rakousku, obsahuje článek také srovnání podpory v nezaměstnanosti v tuzemsku s úpravou v uvedených státech. - Poznámky.

Radek Matouš, Ondřej Šudoma

Změny v oblasti flexicurity od 1.1.2026

Práce a mzda, Sv. 74, (2026) č. 2, s. 20-22

Termín flexicurity označuje rovnováhu mezi pružným pracovním trhem a sociálními jistotami zaměstnanců. Zvýšení flexibility pracovního trhu bylo hlavní motivací řady změn zavedených flexinovelou zákoníku práce, a to zejména v oblasti ukončování pracovních poměrů ze strany zaměstnavatele (prodloužení maximální zkušební lhůty nebo zkrácení výpovědních dob u některých výpovědních důvodů). Tyto změny jsou kompenzovány v mnoha ohledech výhodnější právní úpravou v oblasti podpory v nezaměstnanosti nebo rekvalifikace a dalšími změnami zákona o zaměstnanosti, tj. posílením security. V článku jsou představeny novinky, které platí od 1.1.2026. Jedná se o zvýšení podpory v nezaměstnanosti, změnu věkových hranic a zrušení "penalizace" při skončení pracovního poměru; vyšší podporu v nezaměstnanosti pro osoby s nulovým příjmem a při rekvalifikaci; prodloužení minimální doby důchodového pojištění potřebného pro nárok na plnou podpůrnou dobu. -- Detailněji ke zkušební době viz Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále č. 5-6/2026, s. 32-34.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou dostupné v Odborné knihovně MF.

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM]

Sv. 21, (2026) č. 5-6

Změny srážek ze mzdy (s. 3-9); Zaměstnávání cizinců (s. 10-13); Zapůjčení zaměstnance jinému zaměstnavateli (s. 17-19); Vymezení ztíženého pracovního prostředí – změny (s. 20-23); Evidence pracovních úrazů – změny (s. 24-27); Zkušební doba v právních souvislostech – po 1.6.2025 (s. 32-34); Minimální mzda a minimální výše odměny z dohody (s. 37-38); Dočkáme se rovnosti v odměňování mužů a žen? (s. 39-41); Možnost snížení daně a odvodů u podnikajících zaměstnanců (2.) (s. 42-45); Odměňování práce ve svátek (s. 46-48); Jednotné měsíční hlášení zaměstnavatele (s. 52-55); Podmínky účasti na důchodovém a nemocenském pojištění (s. 59-60); Domácí kancelář zaměstnance – práce na dálku (s. 63-66); Pracovní cesty – úprava cestovních náhrad (s. 81-83); „Kárná odpovědnost“ státních zaměstnanců (s. 84-87); Výběrové řízení ve veřejné správě (s. 88-90).

Právo

Adaptace na přímo použitelnou unijní právní úpravu o ekodesignu udržitelných výrobků schválena vládou

Právní rozhledy, Sv. 34, (2026) č. 3, příl. Legislativa, s. i-ii

Informace o schválení návrhu zákona o ekodesignu výrobků a o výkonu státní správy v této oblasti, kterým se plní adaptační povinnost vůči unijní právní úpravě o ekodesignu udržitelných výrobků (nařízení č. 2024/1781 z června 2024). Nařízení stanoví právní rámec pro vymezení požadavků na ekodesign, které musí výrobky splňovat, aby mohly být uvedeny na trh nebo do provozu, s deklarovaným cílem zlepšit environmentální udržitelnost výrobků a snížit uhlíkovou a environmentální stopu výrobků během jejich životního cyklu. Zavádí digitální pas výrobku, kde se uchovávají relevantní informace na podporu udržitelnosti výrobků a jejich oběhových. V článku je dále přiblížen návrh zákona, který se omezuje pouze na aspekty, které bylo nutno upravit pro řádné zajištění aplikace nařízení na vnitrostátní úrovni.

Jan Kupčík, Šimon Kopárek

Alternativní novela zákona o ochraně hospodářské soutěže : diskutujme!

Antitrust, Sv. 2025, č. 4, s. 114-118

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže připravuje nový návrh novely zákona o ochraně hospodářské soutěže, která by měla přinést významné rozšíření pravomocí Úřadu. Článek se zamýšlí nad problémy s vymáháním soutěžního práva v ČR a rozebírá možná řešení těchto problémů a přizpůsobení návrhu novelizace. Autoři analyzují, zda současné nástroje soutěžního práva zvládají aktuální výzvy a kde je třeba posílit institucionální kapacity i procesní rámec. Na základě toho bodově navrhuje alternativní novelu, která má ÚOHS poskytnout jasné priority, efektivní nástroje a odpovídající záruky nezávislosti tak, aby dokázal řešit kauzy s reálným dopadem na české spotřebitele i podnikatele. - Poznámky. -- Téma také zpracovává příspěvek v čas. Veřejné zakázky v praxi č. 1/2026, s. 50-53.

Dušan Hlavatý

Anonymizace jako nástroj ochrany soukromí ve světle změny pojetí osobních údajů

Právní rozhledy, Sv. 34, (2026) č. 1-2, s. 15-21

Jedním z nástrojů pro omezení rozsahu zpracování osobních údajů a souvisejících rizik pro subjekty údajů je tzv. anonymizace. Článek představuje, jak by měla být revidována role anonymizace jako nástroje ochrany soukromí ve světle změny pojetí osobních údajů v rozhodovací praxi Soudního dvora EU. Autor upozorňuje, že i v návrhu nařízení Digital Omnibus dochází k odklonu od objektivního přístupu k osobním údajům a k příklonu k přístupu subjektivnímu. Ochrana prostřednictvím anonymizace již nadále nemůže být považována za absolutní a patrně se prosadí risk-based přístup. - Poznámky.

Igor Kučera

Article 22 EUMR and call-in powers as tool of jurisdictional creep in merger control

Článek 22 nařízení o kontrole spojování podniků a pravomoc k předložení věci jako nástroj rozšiřování pravomocí v oblasti kontroly fúzí

Časopis pro právní vědu a praxi = Legal studies and practice journal, Vol. 33, (2025) No. 4, p. 689-707

Příspěvek se věnuje praxi rozšiřování jurisdikce soutěžních orgánů při kontrole spojování soutěžitelů. Analyzuje kombinaci oprávnění Evropské komise posoudit věc delegovanou národním soutěžním úřadem a mimořádné možnosti soutěžních úřadů některých členských států EU zabývat se i spojením soutěžitelů, které by standardně neposuzovaly, protože nespĺňují kvantitativní kritéria (call-in). Podle autora jde o účinný prostředek pro ochranu soutěže, který má ale řadu problémů. Proto je předloženo několik doporučení, jak by měl být používán. Zkoumaná problematika je dokreslena kontroverzním rozhodnutím Illumina/Grail a další evropskou judikaturou. - Poznámky.

Pavel Koukal

Bid rigging a jeho prevence v praxi soutěžní compliance

Antitrust, Sv. 2025, č. 4, s. 111-113

Za bid rigging je považováno zakázané jednání dodavatelů, kteří v rámci zadávacího řízení utajeně dohodnou či jinak vzájemně koordinují svůj postup, a to s cílem ovlivnit výsledek zadávacího řízení ve svůj prospěch. K projevu bid riggingu dochází na úrovni prosté cenové koordinace nebo kooordinace účasti dodavatelů na veřejné zakázce a případně i na úrovni vlastního ovlivnění pořadí nabídek. Příspěvek se věnuje tématu soutěžní compliance u bid rigging, autor popisuje identifikaci a analýzu compliance rizik; interní postupy, opatření a nástroje v rámci implementační fáze compliance management systému i opatření v rámci kontrolní fáze. Zdůrazňuje nezastupitelný význam zavedení efektivních interních postupů a opatření v rámci soutěžní compliance na úseku bid rigging. - Poznámky.

Mária Kopecká, Martin Mužík

Hranice trestněprávní odpovědnosti aneb kdo nic nedělá, nic nezkazí

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 14, (2026) č. 1, s. 54-56

Bližší k otázce hranic trestněprávní odpovědnosti při nakládání s veřejnými prostředky. Autor analyzuje nálezy Ústavního soudu (sp. zn. II. ÚS 698/19), který vytyčil hranice trestněprávní represe a připomněl, že veřejná správa nemá při zadávání veřejných zakázek rezignovat na invenci jen ze strachu z možného postihu. Jádrem odůvodnění ÚS se staly dvě úzce související roviny: rovina důkazní (zásada in dubio pro reo) a rovina použití trestněprávní represe jako krajního prostředku (ultima ratio). Vyplývá z něj, že je třeba důsledně rozlišovat mezi manažerským rozhodnutím, byť i neoptimálním, a trestným činem. Nález má širší dopad na vnímání odpovědnosti vedoucích pracovníků při nakládání s veřejnými prostředky a na praxi zadávání veřejných zakázek.

Gor Vartazaryan, Ondřej Preuss

Jakým způsobem mají být vytvářeny zákony? : lex Babiš II jako nepřesvědčivá odpověď čtvrtého Ústavního soudu

Právník, Sv. 165, (2026) č. 1, s. 17-34

Otázka, jakým způsobem mají být v demokratickém právním státě přijímány zákony, znovu nabyla na významu v souvislosti s nálezem Ústavního soudu Pl. ÚS 41/23 z prosince 2024. Ústavní soud vyhověl návrhu skupiny poslanců a zrušil část novely zákona o sdružování v politických stranách, kterou označil

za tzv. protiústavní přílepek. Autoři v článku shrnují skutkové okolnosti případu, představují literaturu k přílepkům a následně hodnotí argumentaci většinového stanoviska ÚS v komentovaném nálezu. Zasazují ji do kontextu relevantní judikatury; zaměřují se výlučně na procesní rovinu a nepodávají hodnocení věcného obsahu zrušené právní úpravy. Autoři docházejí k závěru, že odůvodnění ÚS je argumentačně neudržitelné, a upozorňují na významné argumenty disentujících soudců, které podle jejich názoru přesvědčivěji reflektují systematické požadavky na tvorbu práva. Kromě právních argumentů v závěru polemizují i s mimoprávními vlivy, které mohly ovlivnit rozhodnutí Ústavního soudu. - Poznámky.

Judging the judges : Italy's referendum

Soud nad soudci : italské referendum

The Economist, Vol. 458, (2026) No. 9488, p. 19-20

Článek se zabývá rostoucím napětím mezi italskou vládou a justicí před nadcházejícím referendem o reformě soudního systému. Premiérka Meloni prezentuje reformu jako nutnou změnu, zatímco opozice ji označuje za pokus oslabit nezávislé soudy. Text ukazuje, že navrhovaná reforma má oddělit kariérní dráhy soudců a státních zástupců a změnit způsob volby do kontrolních orgánů, ale zároveň neřeší hlavní problém italské justice, její extrémní pomalost a vysoké náklady, jež brzdí ekonomiku a odrážejí investory. Podle článku je pravděpodobné, že změny v referendu projdou, avšak Italové by neměli očekávat rychlejší ani levnější spravedlnost.

Vít Lederer

K rozsahu práv nevlastníka nad svěřenským fondem a iluzi o aktivním zakladateli

Právní rozhledy, Sv. 34, (2026) č. 1-2, s. 29-37

Příspěvek se věnuje otázce právního postavení zakladatele svěřenského fondu a pochybnostem nad tím, zda příliš široký rozsah práv, která si zakladatel pro sebe vyhradil v rámci jím vytvořeného majetkového uspořádání, odpovídá základní myšlence svěřenského fondu. Autor jako základní princip, na kterém stojí úprava svěřenského fondu v ČR, identifikuje deaktivizaci role zakladatele spojenou se vznikem nezávislého (odosobněného) vlastnictví majetku, k němuž nikdo (už ani zakladatel) nemá žádné právo. Komparativní analýza zaměřená na srovnání svěřenského fondu s quebeckým modelem ukázala, že pokud se má majetek ve svěřenském fondu stát odděleným a nezávislým vlastnictvím, je zásadní, aby se zakladatel vzdal vlády nad majetkem ve svěřenském fondu. Zároveň potvrdila, že s touto premisou se rozchází představa, podle níž zakladateli nic nebrání ponechat si nad fondem kontrolu v podobě práva jej zrušit nebo měnit podmínky správy a průběžně je podle svých potřeb uzpůsobovat a různě doladovat. - Poznámky. -- Článek reaguje na kritiku B. Havla v Právních rozhledech č. 15-16/2025, s. 519-522.

Adrián Jalč, Karin Vrtíková

Kryptoaktivá optikou trestného práva České republiky, Slovenskej republiky a práva Európskej únie

Časopis pro právní vědu a praxi = Legal studies and practice journal, Sv. 33, (2025) č. 3, s. 579-604

Rychlý vývoj právní úpravy a technologický pokrok jsou klíčovými výzvami v regulaci a zajišťování virtuálních aktiv. V příspěvku je analyzována trestněprávní úprava virtuálních měn v České republice a v EU se zaměřením na zajištění kryptoaktiv za účelem trestního řízení (jako výnosy z trestné činnosti). Autoři přinášejí nový pohled na trestněprávní aspekty související s kryptoměnami a poukazují také na slovenský institut zajištění kryptoaktiva ve smyslu § 96d trestného poriadku. V této souvislosti se věnují možným návrhům de lege ferenda, které do zkoumané problematiky přinášejí více jednoznačnosti a právní jistoty. - Poznámky.

Břetislav Martínek

Mezi objektivním právem a právní jistotou : žaloby nejvyššího státního zástupce ve veřejném zájmu v rozhodovací praxi správních soudů

Časopis pro právní vědu a praxi = Legal studies and practice journal, Sv. 33, (2025) č. 3, s. 499-528

Článek mapuje vývoj judikatury správních soudů k § 66 odst. 2 soudního řádu správního (žalobní legitimace nejvyššího státního zástupce k ochraně veřejného zájmu) a rozebírá, jak by bylo možné dosáhnout její větší jednotnosti a konzistentnosti. V centru pozornosti stojí zejména posun judikatury, která stále výrazněji zohledňuje princip dobré víry a ochranu právní jistoty adresátů rozhodnutí, jež jsou v praxi napadána s dlouhým časovým odstupem. Autor zvažuje možnost sjednocení praxe prostřednictvím rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu i novelizaci soudního řádu správního. - Poznámky.

Šimon Klein, Nikola Slavík

O dědění autorských práv

Ad Notam, Sv. 31, (2025) č. 4, s. 12-15

Článek přibližuje problematiku dědění autorských práv a nastiňuje možná řešení nejproblematičtějších otázek: zda jsou majetková autorská práva ocenitelná a zda je může v dědickém řízení nabýt osoba odlišná od dědice. Autoři dovozují, že ocenění majetku v pozůstalosti je záležitostí dědiců a pozůstalostního soudu, nikoliv formálních cenových předpisů. Přibližují rovněž případovou studii z Rakouska, která podporuje závěr, že vydání majetkových práv autorských vypraviteli pohřbu je možné. - Poznámky.

Václav Šmejkal

Ochrana hospodářské soutěže a nová průmyslová politika EU : hledání koexistence

Antitrust, Sv. 2025, č. 4, s. 104-110

Nová průmyslová politika je považována za existenční nutnost, bez jejíhož rozhodného úspěchu nemůže Evropská unie dosáhnout vlastní nezávislou roli v budoucím geoeconomickém uspořádání. Autor přináší vhled do diskuse o nastavení poměru mezi unijní ochranou hospodářské soutěže a novou průmyslovou politikou EU a hledá odpověď na otázku, zda mezi soutěžní a průmyslovou politikou existuje funkční průsečík, který by zajistil jejich účelnou koexistenci bez toho, aby ochrana hospodářské soutěže jen plnila rozvojová zadání průmyslové strategie. Charakterizuje názorové trendy evropské debaty, styčné body protichůdných pohledů a navrhuje scénáře vzájemného soužití zkoumaných politik. Autor rozebírá možnost regulatorně investičního experimentu v několika málo klíčových sektorech (regulační sandbox na evropské úrovni); další flexibilizaci soutěžní politiky; důraz na větší provázanost a koordinaci různých politik EU s využitím inovativních tzv. nových soutěžních nástrojů. - Poznámky.

Sandra Konečná

Problematické aspekty fikce podpisu právnických osob při používání datových schránek

Správní právo, Sv. 59, (2026) č. 1, s. 42-58

Článek se zabývá problematikou fikce podpisu při využívání datových schránek v České republice, zejména ve vztahu k právnickým osobám. Analyzuje hlavní sporné oblasti, mezi které patří přiřítání fikce podpisu fyzickým vs. právnickým osobám, jednání oprávněných a pověřených osob a jeho vliv na fikci podpisu, rozdíl mezi veřejnoprávní a soukromoprávní komunikací prostřednictvím datové schránky a vliv elektronického podpisu na uplatnění fikce podpisu. Autorka rozebírá ustanovení § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb. a kriticky hodnotí Stanovisko NS Plsn 1/2025. V závěru navrhuje možné legislativní změny vedoucí k větší právní jistotě při používání datových schránek. - Poznámky.

Petr Jimramovský

Úprava environmentálních inspekcí v právu Evropské unie a její budoucí vyhlídky

Časopis pro právní vědu a praxi = Legal studies and practice journal, Sv. 33, (2025) č. 3, s. 471-497

Článek se zaměřuje na význam environmentálních kontrol, které jsou nepostradatelným nástrojem pro prosazování práva životního prostředí a realizaci některých jeho zásad (odpovědnost za ekologickou újmu, komplexní ochrana životního prostředí, princip prevence). Autor zkoumá vhodnost a účelnost harmonizace environmentálních inspekcí na evropské úrovni, analyzuje její potenciální výhody i úskalí a provádí rozbor současného stavu právní úpravy v EU včetně historického vývoje. Rozebírá problematiku environmentálních zločinů a jejich vztahu ke kontrolám. Přibližuje také právní úpravy environmentálních inspekcí v Polsku a ve Francii a zvažuje, jak by mohly inspirovat unijní či českou právní úpravu. Součástí úvah je i otázka, zda nová evropská směrnice o trestněprávní ochraně životního prostředí může přispět k budoucí harmonizaci v této oblasti. - Poznámky.

Michal Nový

Velká novela zákona o cenách : stále na půli cesty k účinné veřejnoprávní ochraně slabší strany?

Správní právo, Sv. 59, (2026) č. 1, s. 1-20

Článek se zabývá cenovou regulací v ČR a hodnotí její význam a funkčnost v podmínkách tržní ekonomiky. Tématem je zejména otázka ochrany slabší smluvní strany při tržním selhání. Autor hodnotí přínos poslední novely č. 265/2024 Sb. zákona o cenách a naznačuje možné směry dalšího vývoje cenové politiky. Zároveň poukazuje na nedostatky dosavadní aplikační praxe cenových orgánů a na jejich opožděné reakce i omezené využívání. - Poznámky.

Zákon o odčerpání podezřelého majetku

Právní rozhledy, Sv. 34, (2026) č. 3, Aktualita, s. ii

Informace o připravovaném návrhu zákona o odčerpání podezřelého majetku a zabránění jeho dalšímu protiprávnímu použití, který stanoví podmínky možného přistoupení k odčerpání majetku pocházejícího pravděpodobně z trestné činnosti. Účel nové zákonné úpravy není přitom primárně represivní, ale jejím smyslem je zejména zabránit dalšímu protiprávnímu užívání majetku. Nové zvláštní řízení umožní odčerpání majetku zajištěného v trestním řízení i v situacích, kdy jej nelze odčerpat prostřednictvím trestních sankcí podle trestního zákoníku. V článku jsou blíže představeny detaily týkající se řízení o odčerpání.

Změna unijní právní úpravy o alternativním řešení spotřebitelských sporů, která upravuje podmínky obchodníků ze třetích zemí, vstoupila v platnost

Právní rozhledy, Sv. 34, (2026) č. 1-2, příl. Legislativa, s. i

Informace o evropské směrnici č. 2025/2647/EU, kterou se mění směrnice č. 2013/11/EU o alternativním řešení spotřebitelských sporů tak, že upravuje podmínky obchodníků ze třetích zemí, kteří působí v jednom nebo více členských státech. Nově vymezená působnost se vztahuje na postupy mimosoudního řešení vnitrostátních sporů, přeshraničních sporů a sporů s obchodníky ze třetích zemí mezi spotřebitelem s bydlištěm v Unii a obchodníkem prostřednictvím zapojení subjektu alternativního řešení sporů. Směrnice se vztahuje také na případy, kdy spotřebitel uzavře smlouvu na základě klamavé reklamy, a rovněž na situace, v nichž spotřebitelé uplatňují svá práva týkající se právní záruky v souladu se směrnicí o některých aspektech smluv o prodeji zboží. Transpozice do právních řádů členských států by měla být provedena do 20.9.2028.

Petr Klika

Znepřístupnění evidence skutečných majitelů veřejnosti

Ad Notam, Sv. 31, (2025) č. 4, s. 20-21

Autor představuje změny v přístupu do evidence skutečných majitelů navazující na judikaturu českých soudů. Přibližuje otázky řešené v předmětných rozhodnutích NS a NSS, hlavní závěry soudů a přehled nejdůležitějších praktických důsledků, které jsou v současnosti známy. Rozhodnutí vedou k faktickému stavu, kdy nedochází k průběžnému řešení nastalých nesrovnalostí v evidenci a nejsou spouštěny veřejnoprávní či soukromoprávní sankční mechanismy. Protože tento stav představuje problém z hlediska samotného účelu i reálné funkčnosti evidence, bylo rozhodnuto o znepřístupnění v ní obsažených údajů pro veřejnost v důsledku zásahu do práva na soukromí (s účinností k 17.1.2025). - Poznámky. -- K znepřístupnění veřejné části viz Účetní a daně č. 2/2026, s. 48-51.

Zdeněk Kühn

Zneužití práva podat správní žalobu

Právní rozhledy, Sv. 34, (2026) č. 1-2, s. 1-6

Velká novela č. 314/2025 Sb. soudního řádu správního zakotvila novou pravomoc správního soudu odmítnout návrh na zahájení řízení pro zjevné zneužití práva. V příspěvku je vysvětlena geneze a podstata obecné zásady zákazu zneužití práva, upřesněn pojem zneužití (subjektivního) práva na základě novější judikatury a charakterizovány dva základní důsledky zneužití práva (zneužívající osoba odpovídá za způsobenou škodu; zjevné zneužití práva nepoživá právní ochrany). Autor také seznamuje se dvěma pravidly obsaženými v novele, které reagují na zjevné zneužití práva podat návrh ke správnímu soudu: možnost uložit pořádkovou pokutu (§ 44 SŘS) a možnost návrh odmítnout. V té souvislosti představují příklady zneužití práva na zahájení řízení a postup soudu při odmítnutí návrhu na zahájení řízení i reakce na abuzivní úkony během řízení. - Poznámky.

Statistika. Demografie. Sociologie

Valentina Romei

Five ways demographics are changing the economy**Pět způsobů, jak demografický vývoj mění ekonomiku**

Financial Times, Vol. 2026, No. 42192 (6.3.2026), p. 17

Článek se zabývá globální demografií a nutností adaptace na stárnoucí a zmenšující se populaci v rozvinutých zemích. Autorka vychází z analýzy dat OECD a konzultací s 45 odborníky. V posledních 60 letech klesla míra plodnosti v bohatých ekonomikách na polovinu, což vede k tomu, že dvě třetiny světové populace

nyní žijí v zemích pod hranicí přirozené reprodukce 2,1 dítěte na ženu. V EU klesl počet narozených dětí z 6,6 milionu v r. 1961 na 3,5 milionu v r. 2024. Dle odhadů OECD způsobí demografické změny do r. 2060 drastické zpomalení růstu životní úrovně (až o 80 % v Německu a o 70 % v Japonsku). K odvrácení sekulární stagnace a kolapsu sociálních systémů je nezbytná radikální reforma pracovního trhu, která bude podporovat delší zapojení starších osob. -- Český překlad článku viz čas. Euro č. 5/2026, s. 34-38.

Účetnictví

Marek Jošt

Dotace v účetnictví nestátních neziskových organizací

Účetnictví nevýdělečných organizací a obcí, Sv. 2026, č. 1, s. 18-27

Dotace jsou pro mnohé nestátní neziskové organizace významným zdrojem financování. Článek vysvětluje vymezení dotací podle zákona o rozpočtových pravidlech, fáze dotačního řízení a podmínky, které musí být splněny po přijetí dotace. Dále se zaměřuje na zachycení dotací v účetnictví nestátních neziskových organizací (vykazování, zveřejňování, odpisování dlouhodobého majetku, okamžik vykázání nároku na přijetí nebo vrácení dotace, následné získání/vrácení dotace na dlouhodobý majetek, dotace v cizí měně). Rozebírá také problematiku dotací v dani z příjmů právnických osob a úpravu dotací NNO v základních právních předpisech. -- Příklady dotací v NNO viz s. 28-35.

Richard Stiebal

Metoda odložené daně - proč a jak?

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2025, č. 4, s. 66-74

Odložená daň je účetním nástrojem, který zvyšuje srovnatelnost účetních informací mezi účetními obdobími i mezi účetními jednotkami. Jedná se o účetní metodu zachycení efektu daně ze zisku v účetnictví, jejíž použití mj. vede k časovému rozlišení nákladů z titulu daně ze zisku. Autor na pozadí zásady aktuálnosti odvozuje potřebu odložené daně v účetním výkaznictví a rovněž rozebírá konkrétní postupy pro identifikaci, výpočet a vykázání odložené daně. - Poznámky.

Pavel Běhounek

Změny zákona o účetnictví

Účetní a daně, Sv. 29, (2026) č. 1, s. 23-27

V r. 2025 byla přijata poměrně důležitá novela č. 316/2025 Sb. zákona o účetnictví. Příspěvek představuje a na příkladech ilustruje změny při kategorizaci účetních jednotek a povinnostech auditu. Došlo k úpravě kritérií pro kategorizaci účetních jednotek, resp. k navýšení hraničních hodnot aktiv a čistého obrátu pro zařazení účetní jednotky do příslušné kategorie. Na účetní jednotky kategorie malá se povinnost auditu podle zákona o účetnictví nevztahuje. Autor také upozorňuje na povinnost sestavení a zpřístupnění zprávy o daních z příjmů (CbCR) a na vytváření zprávy podniků o udržitelnosti (dle CSRD). -- Viz také Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále č. 2-3/2026, s. 50-52.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou dostupné v Odborné knihovně MF.

Účetnictví

Sv. 30, (2026) č. 3

Důležitost zpracování finančního plánu v rámci finančního řízení firmy (s. 2-7); Účtování a vykazování záloh na podíl na zisku (s. 8-12); Opravy chyb minulých účetních období, změny odhadu, změny metod (s. 20-27); Stručný přehled novinek pro rok 2026 v účetnictví, v daních a v navazujících oblastech (s. 29-35); Koordinační výbor Komory daňových poradců ČR a Generálního finančního ředitelství (s. 36-37); Výběr zajímavých rozsudků Nejvyššího správního soudu k dani z příjmů: srpen 2025 – rozsudek 5 Afs 234/2023-70 (s. 42-43); Pracovněprávní výhody v dohodách o práci (s. 44-47); Parametrické změny v sociálním pojištění od 1.1.2026 (s. 48-51); Zaměstnavatelé a dohody ve zdravotním pojištění po změnách k 1.1.2026 s příklady (s. 56-59).

Účetnictví nevýdělečných organizací a obcí

Sv. 2026, č. 1

Dotace v systému finančního řízení obcí (s. 2-3); Účtování transferů územně samosprávným celkem a místní příspěvkovou organizací (s. 4-12); Jak na bezúplatné převody majetku pořízeného z transferů v účetnictví: vše, co musí účetní jednotka vědět (s. 13-17); Dotace v účetnictví nestátních neziskových organizací (s. 18-27); Dotace v účetnictví nestátních neziskových organizací v příkladech (s. 28-35); Účetnictví státu a rozpočet: dva nástroje, dva pohledy (s. 38-39); Odstupné ve veřejné správě (s. 40-43); Otázky a odpovědi: rozpočtové provizorium a tvorba FKSP (s. 44).

Veřejná správa

Diane Coyle, David Eaves, Beatriz Vasconcellos

Digital infrastructure

Digitální infrastruktura

Finance & development, Vol. 63 (2026), No. 1, p. 50-53

Článek zdůrazňuje potřebu změny v chápání digitálních služeb, které by měly být vnímány jako sdílená digitální veřejná infrastruktura namísto izolovaných systémů, aby se předešlo neefektivnímu zdvojování veřejných výdajů. Globálně autoři identifikovali přes 64 národních programů digitální identity a 103 platform pro výměnu dat, avšak pouze polovina systémů digitální identity je využívána více než dvěma veřejnými službami, což ukazuje roztržitost státní správy. Autoři varují, že absence integrovaných systémů zásadně oslabuje akceschopnost státu. Pro úspěšnou transformaci je klíčová aktivní role ministerstev financí, která musí přejít z pozice pasivních schvalovatelů rozpočtů do role strategických správců prosazujících sdílené standardy, jež umožní softwaru fungovat jako efektivní infrastruktura generující dlouhodobou veřejnou hodnotu. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2026/03/Finance_and_Development_March_2026.pdf

Michaela Machálková

K přičitatelnosti referencí v (pod)dodavatelském řetězci

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 14, (2026) č. 1, s. 44-48

Pohled na otázku uznatelnosti referencí účastníků zadávacího řízení v poddodavatelském řetězci. Autorka nejprve vysvětluje problematiku prokazování technické kvalifikace, jejímž účelem je zajistit, aby nabídku podali pouze dodavatelé k plnění veřejné zakázky způsobilí. Poté shrnuje pohled předsedy ÚOHS na prokazování kvalifikace a na postavení generálního dodavatele. Na základě rozhodnutí ÚOHS a českých soudů autorka vyvozuje, že je referenční zakázka členovi sdružení a poddodavateli uznatelná pouze v rozsahu jejich skutečného zapojení (míry faktické realizace). Reference jsou přičitatelné pouze generálnímu dodavateli a dále faktickému dodavateli, ať už se jedná o pozici poddodavatele, či poddodavatele.

Šárka Kristiánová

Novela katalogu prací ve veřejných službách a správě a katalogu správních činností

Mzdová účetní, Sv. 32, (2026) č. 1, s. 9-15

V průběhu času dochází ve výkonu prací ve veřejných službách a správě a správních činností ve státní službě ke změnám, které ovlivňují jejich vymezení a zařazení do platových tříd. V článku jsou podrobně představeny změny, které přináší nařízení vlády č. 420/2025 Sb. do katalogu prací ve veřejných službách a správě a do katalogu správních činností. -- Viz také příspěvek ke změnám odměňování státních zaměstnanců od r. 2026 na s. 4-9.

Jan Sedláček

Soudní dvůr EU zkrátil lhůty pro kontroly dotací

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 14, (2026) č. 1, s. 57-61

V českých podmínkách je postavení kontrolovaného příjemce dotace oslabováno mj. dlouhými lhůtami jak pro zahájení kontrol, tak pro stanovení opatření (odvod za porušení rozpočtové kázně, nevyplacení dotace, odnětí dotace aj.). Některé prekluzivní lhůty pro zahájení kontrol a přijetí patřičných opatření ovlivní ve prospěch příjemců dotací aktuální rozsudek Soudního dvora EU z 27.11.2025 ve věci C-539/24 (Mikroregion Porta Bohemica proti Odvolacímu finančnímu ředitelství). Autor v příspěvku shrnuje

právní úpravu prekluze dotačních kontrol a dále seznamuje se zmiňovaným rozsudkem SDEU a jeho závěry. Podle něj k prekluzi práva na zahájení jakékoliv kontroly nesrovnalosti dotačního projektu dojde do čtyř let od vzniku nesrovnalosti, k prekluzi práva na vydání rozhodnutí v případě takové kontroly dojde nejpozději do osmi let od vzniku nesrovnalostí. Prekluzivní lhůta pro zahájení kontroly a rozhodnutí běží od vzniku nesrovnalosti, nikoliv ode dne porušení rozpočtové kázně.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou dostupné v Odborné knihovně MF.

Moderní obec : odborný časopis pro veřejnou správu

Sv. 33, (2026) č. 3

Nová pokročilá databáze nemovitostí pomůže i obcím (s. 10); Královnou daňových příjmů se stává... vývoj daňových příjmů v r. 2025 (s. 14-15); Investují obce málo a spoří hodně? (s. 16-17); Duben přinese posun v odměňování pracovníků ve veřejné správě, ale mnoho otázek nad jejich platy stále zůstává (s. 18-19); Daň z nemovitých věcí: jak ji vhodně nastavit? Rokytnice nad Jizerou nabízí zajímavou inspiraci (s. 20-21); Na dopravní stavby by letos mělo jít téměř 170 miliard korun, přidalo se na nové silnice i modernizaci železnice - SFDI (s. 32-33); Sofistikovaný hacker? Ale kdeže. Jedním z nejčastějších zdrojů rizik je špatně nastavená správa přístupů (s. 51); Akcelerační oblasti a povolování záměrů OZE pohledem obcí (s. 54-55); NIS2 mění fungování obcí. Technologie však nestačí, zásadní jsou lidé a procesy - kybernetická bezpečnost (s. 57-58).

Veřejná správa

Sv. 37, (2026) č. 3

Demografie nepočká: Proč budoucnost obcí stojí na společenstvích obcí (s. 4-5); Obce, které vsadily na spolupráci (s. 8-11); Rodinné stříbro obcí nesmíme rozprodat (s. 12); Tomáš Krejčí: Dnes už není žádný cíl dostatečně malý - rozhovor s náměstkem ředitele NÚKIB (s. 14-17); Zdravý spánek jako priorita obce: Proč modernizovat veřejné osvětlení (s. 18-20); Terezie Kořínková: Není to papírová soutěž, spousta lidí ji dělá srdcem (s. 21-23); Bid rigging: Skrytá hrozba férové soutěže (s. 24-25); Metropole spojují síly: Čtrnáct měst zakládá společný svazek a chce mluvit do budoucnosti evropských miliard (s. 29); AI na úřadech: Bez pravidel hrozí digitální chaos (s. 30-31); Přehledně z EU: Z fondu obnovy Česko získá 614 milionů eur (s. 32-33); Průvodce pro starosty: Jak správně určit počet zastupitelů před komunálními volbami (s. 35-37); Z Prahy do terénu: Dubnové turné ukáže obcím, jak zvládnout volby (s. 38-39); Volby 2026: Přehled klíčových novinek podle zákona o správě voleb (s. 40).

Veřejné finance. Rozpočet

Álfrún Tryggvadóttir, Indré Bambalaite

Budget offices and line ministries

Rozpočtové úřady a resortní ministerstva

OECD Papers on Budgeting, Vol. 2025, No. 10, p. 1-23

Článek analyzuje proměnu vztahu mezi centrálními rozpočtovými úřady a věcně příslušnými ministerstvy v zemích OECD, který se posouvá od detailní kontroly jednotlivých výdajových položek k modelu strategického řízení a zvýšené odpovědnosti ministerstev. Autoři zkoumají vývoj rozpočtových rámců v reakci na hospodářské otřesy a rostoucí fiskální tlaky uplynulých dvou desetiletí. Jedním z klíčových prvků této transformace je zavádění víceletých výdajových rámců, které ministerstvům poskytují větší autonomii výměnou za přísné dodržování celkových výdajových stropů. Autoři zdůrazňují, že úspěch reformy závisí na posílení odborných kapacit finančních odborů na ministerstvech, neboť bez nich hrozí, že zvýšená autonomie nepovede k lepším výsledkům, ale k neefektivitě. Článek doporučuje investice do digitální infrastruktury pro sdílení dat v reálném čase a posílení koordinace s vládou, což by mělo nahradit tradiční model příkazů a kontrol kulturou vzájemné důvěry a sdílené odpovědnosti za fiskální udržitelnost. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2026/03/OECD751bb275-en.pdf>

Karina Zhemelko, Nikola Šubová

Importance of government social expenditures for income inequality in EU countries

Význam vládních výdajů na sociální oblast pro příjmovou nerovnost v zemích EU

Politická ekonomie, Vol. 74 (2026), No. 1, p. 33-65

Článek analyzuje vliv různých kategorií vládních sociálních výdajů na zmírňování příjmové nerovnosti v zemích Evropské unie. Studie pracuje s ročními daty z databáze Eurostat od r. 2010 do r. 2020 pro 27 členských států. Dle autorek mají na snižování nerovnosti nejvýznamnější vliv výdaje na rodinu a děti, kdy nárůst těchto výdajů o 1 % HDP koreluje s poklesem Giniho koeficientu nerovnosti o 1,771 jednotky a indexu S80/S20 o 0,551 jednotky po jednom roce. Naopak výdaje na nezaměstnanost vykazují v tomto vzorku překvapivě pozitivní korelaci s nerovností, kdy zvýšení o 1 % HDP vede k nárůstu Giniho koeficientu nerovnosti o 1,550 jednotky, což autorky vysvětlují možným demotivujícím účinkem na participaci na trhu práce. Výdaje na starobní důchody a nemocenskou se neukázaly jako statisticky významné pro snížení nerovnosti. Nárůst podílu populace nad 65 let o 1 % zvyšuje Giniho koeficient nerovnosti o 0,066 jednotky. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.polek.1481>

George Parker, Ian Smith, Jim Pickard

Labour's shift left and the bond threat

Posun labouristů doleva a hrozba státních dluhopisů

Financial Times, Vol. 2026, No. 42204 (20.3.2026), p. 17

Článek analyzuje krizi britské vládní Labouristické strany, která se pod tlakem energetického šoku a konkurence ze strany Zelených, kam odchází 25 % jejích voličů, zmitá mezi snahou o fiskální disciplínu a požadavky na masivní veřejné výdaje. Britský veřejný dluh se blíží 100 % HDP a náklady na jeho obsluhu přesahují 100 miliard GBP ročně. Výnosy desetiletých dluhopisů vystoupaly nad 4,8 %, což je nejvyšší hodnota od r. 2008. Vláda od voleb v r. 2024 zvýšila daně o 66 miliard GBP a směřuje k historicky rekordním daňovým příjmům ve výši 38 % HDP do r. 2031. Dle autorů omezuje tato realita manévrovací prostor pro potenciálního nástupce britského premiéra Starmera, kterým je Angela Raynerová nebo Andy Burnham. Pokud dojde k narušení důvěry na dluhopisových trzích, hrozí zemi riziko dluhové spirály.

Amadou Sy, Athene Laws

The new face of African debt

Nová podoba afrického dluhu

Finance & development, Vol. 63 (2026), No. 1, p. 38-41

Článek zkoumá posun afrických zemích od zahraničních k domácím veřejným půjčkám. Dle autorů vedlo zpřísnění globálních finančních podmínek v r. 2022, kdy žádná země v regionu nevydala státní dluhopisy denominované v eurech nebo dolarech mezi jarem 2022 a lednem 2024, tamní vlády k tomu, aby se více spoléhaly na dluhy v místní měně, které nyní tvoří většinu veřejného dluhu v regionu. Domácí půjčky snižují vystavení kurzovým šokům a volatilitě globálních investorů, posilují měnovou politiku a mohou podporovat širší růst finančních trhů. Mezi případná rizika patří fakt, že domácí dluh má obvykle mnohem kratší splatnost. Ghana po restrukturalizaci v r. 2023 vydává pokladniční poukázky s průměrnou splatností kratší než tři měsíce ke konci r. 2025, což zvyšuje riziko refinancování. Dalším problémem mohou být náklady, jelikož medián úrokové sazby z domácího dluhu dosáhl v r. 2024 8,8 %, přičemž vlády nyní vynakládají přibližně sedminu příjmů na úrokové platby. Místní banky drží stále větší objemy státního dluhu, což může vytlačovat úvěry soukromého sektoru a zesilovat finanční nestabilitu. Domácí dluh může zvýšit udržitelnost rozvoje pouze v případě, že je zakotven v silné fiskální disciplíně a diverzifikované investorské základně. Autoři varují, že bez širších finančních a strukturálních reforem a makroekonomické stability mohou rizika převážit nad přínosy. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2026/03/Finance_and_Development_March_2026.pdf

Scherie Nicol, Becky Verreau, Carlos Herrero Garcia

OECD review of Lithuania's independent fiscal institution 2025

Hodnocení nezávislé fiskální instituce Litvy organizací OECD v roce 2025

OECD Papers on Budgeting, Vol. 2025, No. 11, p. 1-37

Článek hodnotí institucionální vývoj litevské nezávislé fiskální instituce - oddělení pro monitorování rozpočtu (Budget monitoring department) - a jeho připravenost na nové unijní standardy fiskálního dohledu. Analýza vychází z první revize v r. 2019, reflektuje implementaci reformovaného rámce správy

ekonomických záležitostí EU z r. 2024 a srovnává Litvu s ostatními členskými státy OECD. Autoři uvádějí, že Litva čelí značným fiskálním výzvám, zejména v důsledku plánovaného navýšení výdajů na obranu k úrovni 5 % HDP a nepříznivého demografického vývoje (poměr závislosti starších osob do r. 2050 má překročit 50 %). Zpráva zdůrazňuje, že současné začlenění oddělení pro monitorování rozpočtu pod národní kontrolní úřad oslabuje jeho nezávislost, což dle autorů dokládá i existence stínové ekonomiky ve výši přesahující 20 % HDP. Autoři doporučují, aby Litva transformovala oddělení pro monitorování rozpočtu na plně samostatnou fiskální radu s vlastní právní subjektivitou a rozpočtovou linkou. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2026/03/OECD7dc42e4c-en.pdf>

Scherie Nicol

OECD review of the Canadian Parliamentary Budget Office

Zpráva OECD o kanadském Parlamentním rozpočtovém úřadu

OECD Papers on Budgeting, Vol. 2026, No. 1, p. 1-42

Článek shrnuje výsledky prvního externího hodnocení kanadského Parlamentního rozpočtového úřadu (PBO) a jeho souladu s principy OECD pro nezávislé fiskální instituce. Analýza mapuje vývoj PBO od jeho založení v r. 2006 do současnosti. Úřad s ročním rozpočtem 7,87 milionu CAD a přibližně 40 odbornými pracovníky produkuje devět typů pravidelných zpráv. Prokázal značnou adaptabilitu během pandemického období, kdy vydal 73 nákladových studií k vládním opatřením. Dle zprávy se Parlamentní rozpočtový úřad stal klíčovým pilířem fiskální transparentnosti Kanady. Autoka doporučuje legislativní úpravy k posílení jeho nezávislosti a navrhuje zavedení jediného neobnovitelného sedmiletého funkčního období pro vedoucího představitele a zajištění přímého přístupu k daňovým mikrodátům. Zdůrazňuje také nutnost restrukturalizace vnitřních procesů kontroly kvality a vytvoření jednotné institucionální strategie pro komunikaci s veřejností. Plný text dostupný z: <https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2026/03/OECDb26c361b-en.pdf>

Zsolt Darvas, Jeromin Zettelmeyer

Stabilizing debt in advanced economies

Stabilizace dluhu v rozvinutých ekonomikách

Finance & development, Vol. 63 (2026), No. 1, p. 24-25

Článek analyzuje fiskální výhled vyspělých ekonomik (např. USA, Francie a Spojené království), jejichž veřejné zadlužení může v příštích dvou desetiletích nekontrolovaně růst. Autoři na základě modelových simulací uvádějí, že pro stabilizaci dluhu v horizontu dvaceti let je nezbytné dosáhnout trvalého přebytku státního rozpočtu (1,3 % HDP pro USA a Francii či 2,5 % pro Itálii). Ovšem vzhledem k vysokým deficitům za r. 2024 autoři některým zemím doporučují silnou konsolidaci veřejných výdajů, která by u zemí jako Francie, Polsko, Slovensko či USA měla dosáhnou 5 % ve srovnání s r. 2024. Příklady Irska s dluhem pouhých 39 % HDP nebo Řecka s přebytkem 4,0 % v r. 2024 ukazují, že fiskální disciplína pod tržním tlakem je proveditelná. V opačném případě hrozí zemím s vysokým dluhem scénář tvrdého přistání, kdy dojde ke skokovému nárůstu nákladů na obsluhu dluhu a ke ztrátě důvěry finančních trhů. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2026/03/Finance_and_Development_March_2026.pdf

Delphine Moretti, Arron Rabbitte

Sustainability of public finances in OECD countries : from fiscal consolidation to state redesign?

Udržitelnost veřejných financí v zemích OECD od fiskální konsolidace k přetvoření státu?

OECD Papers on Budgeting, Vol. 2025, No. 12, p. 1-35

Článek analyzuje situaci, ve které země OECD potřebují obnovit fiskální udržitelnost a současně navýšit veřejné výdaje spojené se stárnutím populace, obranou a klimatickou tranzicí. Pracuje s daty mapujícími vývoj od r. 2007 do r. 2024 a analyzuje konkrétní konsolidační strategie v Austrálii, Kanadě, Německu, Švýcarsku a Spojeném království. Průměrný poměr vládního dluhu k HDP vzrostl od r. 2007 o téměř 40 procentních bodů a v r. 2024 zůstává úroveň veřejného zadlužení vyšší než před pandemií u 16 z 35 zkoumaných zemí. Dle článku by tradiční plošné škrtky měly být postupně nahrazovány strategickou realokací, kde se proces konsolidace změní z prostého snižování deficitu v proces komplexního redesignu státu. Bez strukturální rigidity mandatorních výdajů hrozí eroze dosažených úspor. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2026/03/OECDdf89a38a-en.pdf>

Zdravotnictví

Jan Malíř, Magdaléna Svobodová

Evropská zdravotní unie 5 let poté : nový právní rámec k účinnější reakci na přeshraniční zdravotní hrozby v EU?

Správní právo, Sv. 59, (2026) č. 1, s. 59-88

Článek se zabývá projektem Evropské zdravotní unie (European Health Union), který vznikl v r. 2020 jako reakce na pandemii nemoci covid-19. Zaměřuje se na jeho význam pro posílení role Evropské unie v oblasti ochrany veřejného zdraví a koordinace reakcí členských států na přeshraniční zdravotní hrozby. Text analyzuje právní rámec koordinace opatření mezi členskými státy, otázku volného pohybu osob a budování připravenosti na zdravotní krizi. Zároveň upozorňuje na přetrvávající problémy v dělbě pravomocí mezi EU a členskými státy a na potřebu další diskuse o jejich případně úpravě. - Poznámky.

Michael Peel, Laura Hughes, Sarah Neville, Amy Borrett

The grim legacy of Covid

Ponuré dědictví pandemie covidu

Financial Times, Vol. 2026, No. 42205 (21.3.2026), p. 8

Článek ukazuje na nedávném propuknutí případů onemocnění meningitidou v anglickém Canterbury, v jakém stavu je veřejné zdravotnictví po pandemii nemoci COVID-19. Dle autorů byla poučení z pandemie dvojího charakteru. Na jedné straně se podařilo rychle informovat obyvatelstvo o potřebě očkování, ovšem negativním důsledkem je ztráta důvěry určité části obyvatel ve veřejné zdravotnictví, která se projevila v 52 z 55 zkoumaných zemí. Nedůvěru pohání zejména věková skupina 18 až 34 let a např. proočkovanost ročních dětí proti meningitidě klesla v některých částech Londýna ze 74 % před pandemií na současných 61 %. Článek upozorňuje, že úřady dostatečně neupravily svou komunikaci, když se ukázalo, že schopnost vakcín bránit přenosu byla nadhodnocena, což vedlo k odporu mladší populace vůči omezování občanských práv. Data ukazují dramatický nárůst dříve potlačených nemocí, kdy např. počet případů černého kašle celosvětově vzrostl z 30 000 v r. 2021 na téměř 942 000 v r. 2024.

Životní prostředí

Victoria Olushola Olanrewaju, Dervis Kirikkaleli

How do green technologies, green energy consumption and digitalization influence environmental sustainability in E7 economies? : a quantile-based analysis

Jak zelené technologie, spotřeba zelené energie a digitalizace ovlivňují environmentální udržitelnost v ekonomikách skupiny E7? : analýza založená na kvantilech

Politická ekonomie, Vol. 74 (2026), No. 1, p. 66-91

Článek zkoumá vliv zelených technologií, spotřeby energie a digitalizace na environmentální udržitelnost v ekonomikách E7 (Brazílie, Čína, Indie, Indonésie, Mexiko, Rusko, Turecko). Autoři pracují s panelovými daty za období 1991-2021 a využívají metodu kvantilové regrese doplněnou o panelovou metodu nejmenších čtverců. Dle zjištění přispívá ekonomický růst a spotřeba neobnovitelných zdrojů k nárůstu znečištění, zatímco digitalizace a spotřeba zelené energie emise efektivně snižují. Ovšem u zelených technologií byl v těchto zemích zjištěn zatím jen slabě pozitivní vliv na emise, což značí jejich omezenou účinnost v odvětvích s vysokou energetickou náročností. Autoři navrhují zavést diferencovaný finanční rámec s nižšími úrokovými sazbami pro ekologické projekty a strategické dotace, které by zemím E7 umožnily oddělit hospodářský růst od degradace životního prostředí a dosáhnout uhlíkové neutrality. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.polek.1480>

Etienne Pasteau, Nicolas Krakovitch and Antoine Hébert

The role of carbon credits in financing global climate goals

Úloha uhlíkových kreditů při financování globálních klimatických cílů

Trésor-economics, Vol. 375 (2025), p. 1-8

Článek vysvětluje, že uhlíkové kredity (offsety) jsou finančním nástrojem pro podporu projektů snižujících uhlíkové emise, ale trh s nimi trpí problémy s kvalitou a obviněními ze „zeleného“ klamání. Popisuje snahy vlád i soukromého sektoru zlepšit regulaci a důvěryhodnost těchto kreditů, včetně plánů

na vytvoření mezinárodního obchodního systému pod rámcem Pařížské dohody. Autoři také zdůrazňují, že EU chce do r. 2040 povolit využití vysoce kvalitních mezinárodních uhlíkových kreditů do výše 5 % svých klimatických cílů a zvažuje zařazení trvalých projektů na dekarbonizaci do evropského systému pro obchodování s emisemi (EU ETS). - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/2025/11/25/the-role-of-carbon-credits-in-financing-global-climate-goals>

Životní úroveň

Halim Tatli

Impacts of climate change, human development and internet use on poverty : evidence from panel quantile regression

Dopady změny klimatu, lidského rozvoje a využívání internetu na chudobu: závěry z panelové kvantilové regrese

Politická ekonomie, Vol. 74 (2026), No. 1, p. 1-32

Článek zkoumá vztah mezi klimatickými změnami, lidským rozvojem a mírou chudoby na světové úrovni. Autor pracuje s panelovými daty z let 2004-2020 pro 50 zemí s různou úrovní příjmu a využívá metodu panelové kvantilové regrese pro analýzu tří různých hranic chudoby. V analýze zohledňuje proměnné jako změna povrchové teploty, index lidského rozvoje, využívání internetu a Giniho koeficient nerovnosti. Dle zjištění klimatická změna a příjmová nerovnost statisticky významně zvyšuje chudobu, kdežto investice do lidského rozvoje a internetu ji efektivně snižují. Článek zdůrazňuje, že pro splnění cílů udržitelného rozvoje je nezbytná mezinárodní spolupráce na podporu zeleného růstu. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.polek.1477>

Ostatní

Eleanor Olcott, Humza Jilani, Andrew Jack

The ascent of China's universities

Vzestup čínských univerzit

Financial Times, Vol. 2026, No. 42186 (27.2.2026), p. 17

Článek analyzuje vzestup čínských univerzit, které se díky třem desetiletím systematických investic staly globálními lídry ve vědě a technologiích. To potvrzuje i žebříček 50 nejlepších světových univerzit, kde má Čína pro r. 2025 aktuálně 5 zástupců. Čínské výdaje na výzkum a vývoj v r. 2023 dosáhly 781 miliard dolarů, což je téměř srovnatelné s výdaji na vzdělávání v USA. Díky stabilnímu financování Čína také úspěšně láká zpět elitní vědce ze západních institucí. Přestože se čínské vysoké školství potýká s problémy v oblasti akademické integrity a politické kontroly, strategicky expanduje do zahraničí, zejména do dalších asijských zemí a do Afriky. Tam skrze technologická partnerství a stipendia (např. pro 29 000 pákistánských studentů) buduje globální vliv a alternativu k západnímu vzdělávacímu modelu.

The Budapest megaphone : Viktor Orbán has built an intellectual patronage system for illiberal age
Hlásná trouba Budapešti : Viktor Orbán vybudoval systém intelektuálního patronátu pro neliberální dobu

The Economist, Vol. 458, (2026) No. 9490, p. 22

Článek popisuje, jak maďarský premiér Orbán vybudoval síť médií, analytických center a kulturních institucí, které šíří jeho konzervativní a antiliberální ideologii nejen v Maďarsku, ale i napříč Evropskou unií. Tyto projekty jsou často financovány maďarským státem a vytvářejí „ozvěnovou komoru“, která chválí Orbána a kritizuje EU. Cílem je ovlivnit evropskou veřejnou debatu a posílit populistické proudy. Text také upozorňuje, že tato síť má blízko k americké MAGA scéně a může dál růst díky zahraniční podpoře.

Max Seddon, Marton Dunai

Kremlin backs covert plan to re-elect Orbán

Kreml podporuje tajný plán na znovuzvolení Orbána

Financial Times, Vol. 2026, No. 42197 (12.3.2026), p. 4

Článek informuje o ruské dezinformační kampani zaměřené na podporu znovuzvolení maďarského premiéra Viktora Orbána v dubnových parlamentních volbách. Autoři vychází z návrhu vypracovaného

agenturou Social Design Agency, která je napojená na Kreml. Článek analyzuje aktuální vlnu zpráv šířených na sociálních sítích před volbami naplánovanými na 12. dubna. Cílem ruské kampaně je vykreslit Orbána jako suverénního lídra a klíčového partnera D. Trumpa, zatímco jeho hlavní rival Péter Magyar je líčen jako nekompetentní. Strategie počítá se zapojením přibližně 50 provládních a 30 opozičních osobností k šíření obsahu zahrnujícího obrázky a AI generovaná videa. Ruská podpora přichází v době, kdy Orbán vetoval unijní půjčku pro Ukrajinu ve výši 90 miliard eur.

Take it to the bank : the war in Iran

Na to se můžete spolehnout : válka v Íránu

The Economist, Vol. 458, (2026) No. 9490, p. 51-52

Článek rozebírá další eskalaci vojenského konfliktu mezi USA a Blízkým východem. Popisuje, jak Spojené státy a Izrael během války s Íránem využívají mimořádně efektivní systémy cílení, které díky softwaru a umělé inteligenci umožňují generovat a zasahovat tisíce cílů v bezprecedentním tempu. Zbraňové systémy, jako je americký Maven nebo izraelské automatizované databáze cílů, zkracují plánování útoků z hodin na minuty a umožňují „průmyslové“ vedení letecké kampaně. Text zároveň ukazuje rizika této rychlosti. Patří mezi ně přetížení lidského dohledu, nedostatečné ověřování dat a politický tlak. Všechny tyto faktory vedly k tragickým omylům, například zásahu školy v Minabu. Článek upozorňuje, že kombinace masového nasazení AI, oslabování mechanismů ochrany civilistů a zvyšující se autonomie zbraňových systémů vytváří vážné etické i operační problémy, které bude s rostoucím tempem válčení stále obtížnější kontrolovat. -- Viz také příspěvky na s. 11, 27-28 a 30.

The take-down : Mexico's gangs

Dopadení : mexické gangy

The Economist, Vol. 458, (2026) No. 9488, p. 41-42

Článek se zabývá dopadením a smrtí mexického narkobarony El Mencha a důsledky tohoto zásahu na bezpečnostní a politickou situaci v Mexiku. Díky dopadení a usmrcení šéfa největšího mexického drogového kartelu nyní zemi hrozí nová vlna násilí a bojů o moc uvnitř kartelu složeného z desítek frakcí. Existuje vysoké riziko, že se kartel rozpadne a způsobí rozsáhlou destabilizaci. Text zdůrazňuje, že zásah byl motivovaný i tlakem prezidenta Trumpa a že případná eskalace násilí může ovlivnit bezpečnost i politiku v Mexiku, včetně blížícího se mistrovství světa ve fotbale.

The umbrella of Île Longue : nuclear deterrence

Pod záštitou Île Longue : jaderné odstrašování

The Economist, Vol. 458, (2026) No. 9489, p. 19-20

Článek se zabývá zásadní změnou francouzské jaderné politiky, kterou prezident Macron oznámil během návštěvy základny jaderných ponorek Île Longue. Macron deklaroval navýšení francouzského jaderného arzenálu a představil novou doktrínu tzv. „forward deterrence“, jejímž cílem je rozšířit účinek francouzského odstrašení na vybrané evropské spojence – Belgie, Dánsko, Německo, Řecko, Nizozemsko, Polsko a Švédsko. Tato spolupráce zahrnuje společná cvičení a možnost dočasného rozmístění operačně způsobilých letadel, aniž by Francie sdílela rozhodovací pravomoci o použití jaderných zbraní. Macronova iniciativa reaguje na nejistotu ohledně americké bezpečnostní garance a představuje největší proměnu francouzské jaderné doktríny za několik desetiletí. Podle článku může tento krok významně posílit evropskou obranu, a to i přes názory kritiků, kteří upozorňují, že francouzský arzenál nemůže plně nahradit americký jaderný štít.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty článků jsou dostupné v Odborné knihovně MF.

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 70, (2026) č. 10**

Tahle krize už nikdy neskončí. A jaká je ta dobrá zpráva? - komentář (s. 8-9); Předplatné jako digitální vězení. V čem lidem učarovalo: služby na bázi pravidelného poplatku se rozšířily do celé ekonomiky. Současně roste počet uživatelů, které to frustruje - téma čísla (s. 12-19); Dubaj zažívá vystřízlivění. Kde hledat bezpečné realitní investice (s. 28-31); Konec americké dominance? Index S&P 500 ztrácí dech, kapitál se přesouvá jinde (s. 32-33); Střední Evropa může z globálních konfliktů profitovat - rozhovor s investorem J. Kyselou (s. 34-37); Uhlíkové clo prochází prvním testem. Česko se postavilo na stranu Agrofertu - trh s hnojivem (s. 38-39); Převzou práci i placení daní. Jak roboti změní politiku - dopad rozmachu umělé inteligence na strukturu ekonomiky a sociální systém (s. 40-42); Náročná cesta na střední - infografika o uchazečích o studium na gymnáziích a dalších středních školách v ČR (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 70, (2026) č. 11**

Dubajský ráj nemovitostí skončil. Zájem o české byty prudce roste - komentář (s. 6-7); Škoda sbírá úspěchy, Volkswagen chystá propouštění: elektromobil z Mladé Boleslavi se loni stal nejprodávanějším evropským modelem, letos chystá Škodovka další ofenzivu - téma čísla (s. 12-17); Rejdařům současné napětí do jisté míry vyhovuje - rozhovor s P. Rožkem, výkonným ředitelem Svazu spedice a logistiky o napětí kolem Hormuzského průlivu (s. 18-24); Systém padl, odbornost je nadbytečná, přichází vláda "těch nejhorších" - moderní populismus (s. 30-32); Už je to tady? V USA přibývá potíží s firemními úvěry (s. 40-43); Co se děje, když náhlá smrt jedince zasáhne ekonomiku celé země - ekonomické dopady atentátů (s. 44-45); Zákon o odčerpání podezřelého majetku - dobrý úmysl nestačí (s. 46-47); Ropa pod palbou - infografika k ceně ropy po zahájení útoku na iránský režim (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 70, (2026) č. 12**

Iránský konflikt opět zdrazuje energie. Jak velké inflace se dočkáme?: energetická transformace není jen náklad. V krizích funguje jako ochrana před geopolitickými výkyvy - téma čísla o ropném šoku (s. 10-15); Soláry už nevynášejí jako dřív. A bez plynu to Evropa nevládne - rozhovor s investičním ředitelem skupiny Arete M. Pacovským (s. 16-22); Městský byt zas tak nedostatkové zboží není. Kde je největší šance ho získat? (s. 24-26); Emisní povolenky čekají změny, cílem jsou levnější energie (s. 28-29); Finanční správa cílí na influencery. Nepřiznávají příjmy (s. 34-36); Sázka na americké akcie byla 15 let skvělý nápad. Teď je všechno jinak - rozhovor s B. Jonesem z investiční společnosti Ivesco (s. 44-46).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 70, (2026) č. 9**

Proč lidé pracují více, než sami považují za rozumné a než je pro ně prospěšné - úvaha (s. 8-9); Konec dotačních hodů. Peněz bude méně, nahradí je úvěry: firmy i samosprávy se musí připravit na revoluci v dotacích. Od roku 2028 budou muset mnohem víc využívat vlastní peníze - téma čísla (s. 12-17); Rizika se hromadí jako voda v kbelíku. Zatím drží, ale jednou se může rozlít - rozhovor s členem bankovní rady ČNB J. Procházkou o rizicích na finančních trzích (s. 18-24); Dva nové uhelné bloky týdně. Čína si našla vlastní cestu k dekarbonizaci (s. 26-29); Čtyři roky velkých zisků ve stínu války. Rusko je pro evropské banky zlatá klec (s. 30-33); Poplatky nejsou to hlavní. Pomohl by automatický vstup do penzijka - rozhovor o spoření na stáří s L. Vošickým z ČS - penzijní společnosti (s. 36-40); Antireklama na hromadné žaloby. Věřitelé porazili firmu bez peněz - kauza Postýlkov (s. 44); Kolik za sdílenou židli v kanceláři - infografika k cenám flexibilních kanceláří v ČR (s. 50).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2026, č. 5**

Ochlazení přichází z Hormuzu - komentář (s. 12); V zemi nárokových vlastníků - český trh s bydlením má své dlouhodobé stereotypy, které odrážejí specifický historický vývoj. Čtyři z pěti Čechů bydlí ve vlastním bytě nebo domě. Více než polovina přitom neplatí za užívanou nemovitost žádnou hypotéku - téma čísla (s. 14-20); Byznys na nejdynamičtějším realitním trhu světa: Dubaj fascinuje rychlostí výstavby, transparentním realitním trhem i nebývalou otevřeností vůči zahraničním makléřům -

rozhovor se zakladatelem realitní firmy BuyDubai D. Karáskem (s. 22-28); Jak se Evropská unie ocitla v pasti: pokud se Evropa nevrátí k ekonomické racionalitě a respektu k individuálním podmínkám členských států, bude její úpadek pokračovat (s. 30-31); Pět způsobů, jak demografie přetváří světovou ekonomiku - ve spolupráci s Financial Times (s. 34-38); Reality v nové realitě ČSR - seriál Byznys první republiky (s. 40-43); Škoda Auto spustila montáž bateriových systémů (s. 48).

Euro : ekonomický týdeník

Sv. 2026, č. 6

Zapomenuté daňové sliby - komentář (s. 10); Nechtěné větrníky: větrníky měly být se solárními zdroji obnovitelnou náhradou za odstavené fosilní elektrárny. V Česku však pořád tvoří pouhý zlomek tuzemské energetické potřeby. A nová vláda s nimi prakticky nepočítá - téma čísla o energetice (s. 12-19); Místo Šumavy menší kváskový. Za dvojnásobek - potraviny (s. 20-22); Český biotech ožívá (s. 26-28); Prudký propad ceny zlata zpochybňuje jeho status bezpečného přístavu - ve spolupráci s Financial Times (s. 30-31); Posilování soukromých aktiv: není to pro Evropu riziko? Nové investiční struktury se nabízejí běžným investorům právě ve chvíli, kdy se podobné produkty v USA dostávají do problémů - ve spolupráci s Financial Times (s. 32-37); Kdo zaplatí růst spotřeby elektřiny? (s. 52).

Hospodářské noviny

Sv. 70, (2026) č. 42 (2.3.2026)

Zatímco Evropa zrychluje výdaje na obranu a zbrojí, Česko dělá přesný opak (s. 3); Nestanovoval sankce a nic nepřinesl, není třeba ho litovat, hodnotí advokát Korbel návrh zrušit nominační zákon (s. 5); Byznys až na prvním místě: Merz pro kritice Číny "žehlil" vztahy přímo v Pekingu (s. 6); Pracující cizinci jsou spásou pro českou ekonomiku. Ta jich potřebuje ještě víc (s. 10); Index S&P 500 ztrácí dech, těžít z toho může nová velkolepá sedmička (s. 13); Zrušení NERV je nebezpečný precedent. Jde o projev autoritářství, neobornosti a malosti - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny

Sv. 70, (2026) č. 44 (4.3.2026)

Koupit luxusní vůz na firmu se opět vyplatí, lex Ferrari vláda neprodloží: už příští rok budou moci podnikatelé opět odečítat DPH i z dražších firemních vozů (s. 1); Česká ekonomika loni vzrostla o 2,6 procenta (s. 2); Za neplacení alimentů opět za mříže. Mělo se počkat na vyhodnocení současné praxe, říkají kritici vládního návrhu (s. 4); Záplava investičních bytů? Na daně z nemovitostí bych se nebál sáhnout, říká Kuba - rozhovor s jihočeským hejtnem a představitelem nového politického hnutí Naše Česko M. Kubou (s. 8-9); Uhlíkové clo prochází prvním testem. Vídeň se staví do čela zemí, které z něj chtějí vyjmout hnojiva - CBAM (s. 14).

Hospodářské noviny

Sv. 70, (2026) č. 45 (5.3.2026)

Sestavování rozpočtu: přetahovaná vláda s opozicí o to, kdo pomůže dětem a kdo dá více peněz na sport (s. 3) a související komentář na s. 15; Druhá "šichta" večer nebo o dovolené: třetina Čechů má vedle zaměstnání brigádu - trh práce (s. 4); Čína schvaluje "jízdni řád" pro své hospodářství na příštích pět let. Kam by mělo dojet? (s. 10); Černá středa na asijských burzách. Krizi na Blízkém východě nejvíce odnáší nejžhavější trh na světě - Korea (s. 14).

Hospodářské noviny

Sv. 70, (2026) č. 48 (10.3.2026)

Nezaměstnanost v Česku byla v únoru nejvyšší od ledna 2017 - 5,2 % (s. 2); Reklama na půjčku nemůže být pozitivní, bude strop na RPSN. Zpřísní se pravidla pro spotřebitelské úvěry (s. 4); Důchodci "zamčení" v penziju nebudou vracet příspěvky (s. 6); Detaily pokračování Nové zelené úsporám. Základem budou bezúročné půjčky (s. 12); Mýty o státní správě brání potřebným reformám - komentář (s. 15); Zaměstnávání starších lidí má výhody, firmy je ale často nevidí (příl. HN Stárnoucí Česko, s. 4).

Hospodářské noviny

Sv. 70, (2026) č. 53 (17.3.2026)

Ministerstvo práce upřesní, kde začíná švarcsystém. Anonymní stížnosti zaměstnanců mají úřady přestat řešit (s. 3); Změny ve stavebním zákoně? Experti varují před růstem korupce a nejistotou (s. 4); Nečekané oběti podvodů: transparentní účty se mění v past na spolky a organizace přijímající veřejné dary či příspěvky - investiční podvody (s. 12-13); Politici se už ani nesnaží smazat rozpočtový schodek - komentář (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 70, (2026) č. 54 (18.3.2026)**

EU je blízko dohodě o volném obchodu s Austrálií (s. 2); Zavedené neziskovky zveřejňují zahraniční dárce už teď, udělá to ale i Rajchl? - připravovaný zákon o registraci subjektů se zahraničními vazbami (s. 3); Na pomoc Trumpovi? Británie, Francie nebo Čína pošlou loďstvo do Hormuzského průlivu těžko. Chystají něco jiného (s. 7); Proč evropské akcie reagují na válku v Íránu jinak než americké (s. 12); Platformová práce je pro Česko příležitost, ne hrozba - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny**Sv. 70, (2026) č. 55 (19.3.2026)**

EU usnadní zakládání firem, představila nový režim - 28. režim (s. 2); Propojená data, filtr na pochybné firmy a změna zákona. Stát spouští Kobru proti nelegální práci (s. 3); Babiš jede do Bruselu řešit "nejdůležitější problém", tedy ceny energií. Kde najde podporu a v čem nemá šanci? (s. 7); Jak na "Trumpovu drahotu"? Centrální banky zatím vyčkávají - komentář (s. 15); Sdílené kanceláře stahují nezávislé podnikatele i zaměstnance korporací - flexibilní kanceláře (příl. Kanceláře budoucnosti, s. ii).

Hospodářské noviny**Sv. 70, (2026) č. 58 (24.3.2026)**

Obce začaly po 15 letech místo "syslení" přebytků opět více investovat. Co je příčinou? (s. 3); Hledáme mechanismus, jak zajistit dostatek plynu na příští zimu - rozhovor s ministrem průmyslu a obchodu K. Havlíčkem (s. 4-5) a související příspěvek na s. 1; Peníze pro sport? Nebudou rozhodovat jen medaile, ale i počet členů, plánuje šéf NSA - rozhovor s K. Kovářem (s. 9); Ropné monarchie žádají Trumpa: zničte vojenské kapacity Íránu, když už jste s ním začali válku (s. 11); Jsou obavy z firemních dluhů namístě? Jak je to skutečně s jejich kvalitou nebo vlivem AI - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny**Sv. 70, (2026) č. 59 (25.3.2026)**

Další obchodní dohoda. EU už je má se státy, kde žijí dvě miliardy lidí: Trumpova cla dotlačila Brusel k obchodní ofenzivě, jež má zvýšit odolnost EU. Nejnověji se mají otevřít australské trhy (s. 1); Babiš: Schodek rozpočtu bude příští rok vyšší než letos (s. 2); Skončí zaklekávání na inovativní firmy? Havlíček přichází s dalším pokusem, firmy se ale bojí o své know-how - odpočty na VaV (s. 4); Co se stane, pokud Trump opravdu brzy ukončí útoky na Írán? Zlobit se budou Izraelci i ropné monarchie (s. 6).

Hospodářské noviny**Sv. 70, (2026) č. 60 (26.3.2026)**

Méně papírů, ale více údajů. Byznys má před startem jednotného hlášení obavy (s. 1); Více peněz pro větší farmy. Chystá se změna v zemědělských dotacích (s. 2); Odvody živnostníků na sociální pojistné zřejmě klesnou (s. 2); Evropa potřebuje rakety na protivzdušnou obranu - rychle a hodně. Jak na to a mají šanci i české firmy? (s. 6); Návrh na finanční likvidaci ČT je ve skutečnosti skvělý trik - komentář k veřejnoprávním médiím (s. 12).

Hospodářské noviny**Sv. 70, (2026) č. 62 (30.3.2026)**

Drahoty u pump: rozpočet vydělává, v Česku tankuje i kamionový tranzit - pohonné hmoty (s. 1-2); Banky zpřísní od dubna limity pro investiční hypotéky (s. 2); Řekněte mi, kolik berou kolegové. Firmy a stát přijdou nová pravidla pro transparentní odměňování až na dvě miliardy (s. 3); Úřední kolaps 2.0? Podle starostů skončí nový stavební zákon stejným fiaskem jako před dvěma lety digitalizace (s. 4); Zemědělci se přetahují o dotace, zatímco je čeká nejtěžší období od vstupu do Evropské unie (s. 6-7); Energetický šok z Perského zálivu brzdí růst a zvedá inflaci - komentář (s. 14); S uzavřením Hormuzu se přiblížilo riziko recese - komentář k íránské krizi (s. 15).

Odbor Provoz ICT Oddělení Informační podpora a knihovna

Výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

(otevřeno i pro veřejnost)

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 16:00

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 15:00

Čtvrtek:

9:00 - 12:00

Letní výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

(otevřeno i pro veřejnost)

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 15:00

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00

tel.:

257042588

e-mail:

knihovna@mfcz.cz

Informace pro veřejnost:

<https://www.mfcz.cz/cs/ministerstvo/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna>

Intranet:

<https://knihovna.urad.mfcz.cz/oknihovne.php>

International VAT monitor Finanz-Rundschau Der Betrieb Bulletin for international taxation Bankovníctví The Economist Finansy Soudní rozhledy
danová a hospodářská kartotéka Monatsbericht des BMF Hospodářské noviny Poradce veřejné správy Daně a právo v praxi EKO Politická ekonomie pa
Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik Clo-douane European taxation Euro The Financial regulator Ekonomická revue Prague economic pa
WirtschaftsWoche Umsatzsteuer-Rundschau Daňový expert Kapitál Praktický poradce v daňových otázkách Deutsche Bundesbank - Monatsbericht Obo
rávní rozhledy Wirtschaft und Statistik Voprosy ekonomiki Geldpolitik & Wirtschaft Ekonom Financial Times Právník CEE Quarterly Pojistné roz
četnictví Auszüge aus Presseartikeln Národní pojištění Bundesgesetzblatt Statistiken - Daten & Analysen Ekonomické rozhledy Handelsblatt Biate
scal studies The International economy Acta Oeconomica Pragensia Finance a úvěr FinanzArchiv Conjoncture Financní, daňový a účetní bulletin O
finanz-Rundschau Právní rádce Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále Journal of financial crime Finanzmarktstabilitätsbericht Journal of mone